



SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izven mesta: nedelje in praznike.
Inserati: do 30 petih vrst 2 D., do 100 vrst 4 D. 50 n., večji inserati
petih vrst 4 D.; notice, poslane, izjave, reklame, preklic beseda 1 D.;
Popust po dogovoru — inseratni davek posebe.
Vprašanje glede namerov naj se priloži znanika za odgovor

Upravitelj „Slov. Naroda“ in „Naroda Hetera“ inštituta
ulica št. 5, priljubno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ inštituta ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34
Dopisne sprejema le v uradnih urah in za dostavo izredno.
Rekopisov se ne vrača.

Posamezna številka:
v Jugoslaviji od 4—5 str. po D. 1-30, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V letu 1924:		V letu 1925:	
		V letu 1924:		V letu 1925:	
12 mesecev	...	Din 240—	Din 240—	Din 240—	Din 240—
6	...	120—	120—	120—	120—
3	...	60—	60—	60—	60—
1	...	20—	20—	20—	20—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno 30% po nakaznici.
Na sama pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

O nesrečah naše politike.

Češkoslovaški poslanec Jar. Špaček je napisal pred kratkim v »Moravsko-Slezskem Denniku« članek z naslovom »Štiri nesreče naše politike«, v katerem izvalja, da razni dogodki zadnjih dni jasno kažejo štiri nesreče, pod katerimi trpi vse češkoslov. javno življenje in zlasti politika. Prva nesreča je bolesta strankarska prenapetost, pristranost in cerkveništvo skoro vseh političnih strank, ki presojajo ne le vse udeležnike javnega življenja, marveč tudi vse zadeve in razvojne smernice edine po tem, ali bi mogle koristiti ali škodovati agitacijskim in silnim interesom lastne politične stranke. Druga nesreča je še vedno zelo mali smisel za državnost, za skupne interese sedanega in bodočega pokolenja našega naroda v njegovi lastni narodni državi. V notranji politiki smo znali dobiti formulo sporazuma, v politiki napram drugim narodom pa ne moremo še niti dobro in enotne linije. Nadaljna uapaka našega političnega življenja je neprimerna napitljivost in domišljavost nekaterih voditeljev posameznih političnih strank. Osebnostna občutljivost, domišljavost in pristranost številnih naših politikov je posledica naše slovanske lastnosti, prevelikega uvaževanja svoje lastne osebnosti, pretirane in boleste političnega individualizma. Posledica ali vsaj spremljevalni pojav tega individualizma je nadaljna nesreča naše politike t. j. sumničenie in iz njega izvirajoče nagajanje k političnemu klepetanju, iz katerega izvirajo takozvane »velike afeze«. Prepričan sem, tako končuje poslanec Špaček, da naša uprava in naš parlament v celoti nista slabša, kakor drugje, če traja tudi v zapadni demokraciji. Kakor tam, tako se pojavljajo tudi pri nas grehi, pa tudi zločini, toda nikjer se toliko ne sumniči in tako brez vzroka ne govorijo in ne bliati istenstvo in potom tiska, kakor pri nas. Samo s postopnim odlaganjem tu obrazloženih štirih nesreč našega političnega življenja je in bo mogoče izgraditi dobro državno in notranjo upravo, napraviti državo za sredstvo uspešnega kulturnega razvoja našega naroda in zagotoviti neno trajanje v demokraciji in ustavnosti.

Službeno glasilo »Češkoslovenska Republika« pravi k tem izjavam, da predstavljajo malomeščansko psihologijo, provincializem, višjega presojevalnega stališča nedostaja, mali narod v mali državi si dovoljuje luksuz domačega prerivanja in prepiranja. Pogostoma imamo priliko, da se prepričamo, kaj je čestokrat vzrok domačih sporov med strankami. Večkrat občutita dve stranki, da sta poleg sebe izgubili vsak

raison d'être, imajoč sličen program in enako taktiko ali vsled pomanjkanja idejnih vzrokov se vršita druga na drugo radi osebnih zadev, da bi se tako vsaj s prevaro dokazalo, da morata obe obstojati. Treba večje politične izobrazbe...

Špačkov članek nas spominja na ključno pomen našega voditelja dr. Ivana Tavčarja izrečen na dan novega leta 1921. »Odpri srca!« je velel nepozabni naš klicar po preudarnem delu za zgradbo države. »in bežite z napačnega stališča da je država pod partijami!« Partija je prva, vsakdo misli le na svojo stranko, in vse, kar se nahaia izven meje stranke, je vredno, da pogine. Kadar se napravljajo strankini sklepi, misli vsakdo le na svojo stranko, na državo pa malokdo. Visk imam, da je to največja rana na životu naše države...

Dr. Tavčarjeve besede veljajo še vedno, zato jih ponavljamo, da bi se končno »partije« podvržale državi in dale bi se več država podvrgavala »partijam«. Dr. Tavčar je dobro poznal ene in druge politike, zato pa je zapisal: »Kdor opazuje narod srbski, ima vtisk, da je ta narod dober in zdrav. Samo z njegovimi politikmi ne prihajam v dotik! To je nekaj poseben narod. Posamniki — najboljši možje, pametni in dostopni zmernim razlogom. Samo o eni stvari sem smeš prižeti z njimi govoriti, to je o strankah, o »partijah«. Partija je vse, tik partije se skoro ničesar drugega ne pozna. In nasprotstva in sovražstva, ki vlada med posameznimi partijami si človek, če ni bil v Beogradu, skoro ne more predložiti.« Tako je sodil dr. Tavčar.

Ali kakor je v Beogradu, tako je priljubeno tudi v Zagrebu in v Ljubljani. In koliko je med nami, po vsej domovini, strankarske prenapetosti, pristranosti, domišljavosti, občutljivosti, sumničenia in koliko preveč afe! Spoštovani češkoslovaški poslanec Špaček se moti, ako misli, da se pri Čehoslovakih najbolj sumniči, največ govorijo in bliati. Take »nesreče« so pri nas še vse drugače razvite. Res je, da je splošni notranji položaj tudi v češkoslovaški republiki težak, posebno skrb prizadevalo slovaške težnje, toda poslanec Špaček je lahko ugotovil, da se je v notranji politiki dobila formula sporazuma. Parlamentarna koalicija je trdna in obe zbornici delujeta nemoteno. Mi v Jugoslaviji šele iščemo formulo sporazuma in kar ne moremo lo naiti! Kaj torej pomenijo očitki o strankarski nestrojnosti med Čehoslovaki, ko pa krepko stojijo doseženi sporazumi med njimi! Na nai-

boljši poti so do popolne svoje notranje konsolidacije. Kje smo še mi? Sredi najostrejšega sovražstva, ki preti porušiti rahle stebre mlade države, sredi blatnega partizanstva, ki sproti zavre vsak konsolidacijski poskus! Kam vede to? Dr. Tavčar je zapisal, da se bo moral naiti zdravnik, ki zaceli rano na životu naše države, če nečemo zagaziti v krizo, ki se bo končala v propadam Jugoslavije...

Jugosloveni! Treba kreniti na pot spametovanja. To velja za nas vse, za Srbe, Hrvate in Slovence. Krivda na naših notranjih razmerah teži na nas vseh. Ni pošten, kdor jo valj na rame samo enega dela našega ljudstva. Tak človek je zvičaj, ki se prepri in razdor. Grehi so tu tinitam. Naj sledi tinitam kes in poplavljanje.

O Sloveniji se tako rado poudarja, kako da je razvita, izobražena, napredna. Glejmo, da bo res in da ostane tako! To pa bo mogoče le, ako se tudi pri nas poizgubi »partija«. Toda danes so strankarske razmere med Slovenci še divje. Najmočnejša stranka s težavo tišči skupaj svoje pristaje raznovrstnih misli in naziranj, ali vendar jih drži, do čim se kaže v samoti naprednim proizvodstvom, da med njimi ni duha za enotno fronto.

Ko je po letu 1918, stara narodno-napredna stranka prešla pod novo ime, je na ustanovni skupščini predsednik dr. Tavčar s toplosrčnostjo naglašal, da hoče stranka združiti v sebi vse narodne elemente. »Mi ne bomo delali razlik med stanoviti, kmeti, obrtniki, trgovci, uradniki, vsak od našega naroda nam je dobro došel v naši politični organizaciji. Ne priključimo si, da bo naša naloga dostikrat težavna in da se bo treba ogibati nasprotstev in izravnati nesoglasja...« Vprašamo takoj, ali je res nemogoče izravnati sedaj že obstoječa nesoglasja? Za ene, ki trdovratno nečelo skupnega delovanja, velja gori navedena pripomba »Češkoslov. Republike«, da se stranki s sličnim programom, ker ni idejnih povodov, vrže druga na drugo radi osebnih zadev, hoteč dokazati opravičenost svojega obstoja. V tako resnih časih, ko stoji klerikalni izkoriščevalec pripravljen, da zavlađa nad Slovenijo v njeno gorje, ali v takih časih ni mogoče doseči enotne napredne sklenitve v korist našega ljudstva?

Upamo, da naš voditelj dr. Ivan Tavčar ni zaman klical: »Odpri srca!« da ni zaman pristajem narodno-napredne stranke, ko si je nadevala novo ime, očetovsko nasvetoval: Izgibajte se nasprotstev, izravnajte nesoglasja!

Razvoj notranje politike leta 1923.

Lani o božičnih praznikih smo doživeli nepričakovani razstane demokratske in radikalne koalicije, ki je bila prej državi dala ustavno in temeljne okvirne zakone ter vodila naš notranji razvoj skoro dve leti, od 1920 do 1922. Povod razstanka je tvoril zagrebški kongres intelektualcev, ki sta se ga udeležila tudi zastopnika demokratske stranke Davidović in Arandjelović in ki pomeni prvo etapo notranjega nesoglasja v demokratski stranki. Istodobno so nekateri demokratski intelektualci, med njimi Boža Marković in Milan Grol, nastopili v demokratski stranki proti Pribečeviću notranji politiki in zahtevali preorijentacijo strankine ustavne in nacionalne politike. Ti nezadovoljni člani se zbirali okoli tedenskega glasila »Nedeljski Glasnik«. Omeniti je šlo, da so v radikalnodemokratski koaliciji odgovarjali za notranjo politiko demokratski ministri in med njimi v prvi vrsti Sv. Pribečević, katerega koncepcija je šla za tem, da država angažira direktni boj z vsemi separatističnimi in revizionističnimi elementi in na ta način ohrani in uveljavi vidovdansko ustavo in z njo združeno jugoslovensko politično in nacionalno ideologijo. Ta notranja politika se je omajala v trenutku, ko so se v demokratski stranki pojavila nasprotna stališča in s tem odvzela Pribečeviću potrebno strankarsko zaledje in enodušno avtoriteto. Radikalna stranka je izrabila ta notranji spor demokratske stranke in sicer s pretezo, da ne more in ne sme sodlovati s stranko, ki zapušča vidovdansko ustavo in njen državni princip. Izvalja je vladno krizo in s spretno mahinacijo vzela celokupno državno oblast v lastne roke. Vlada je razpisala nove volitve na letošnje spomlad. Od decembra do marca so se vršile mrzlične volitvene priprave. Radikalna stranka je izrabila vse ugodnosti vladne pozicije. V tej dobi je bilo razmerje med demokratsko stranko in hrvatsko seljaško republikansko stranko St. Radića sila sovražno. Tedanji Radićev pokret je videl v Pribečeviću svojega najhujšega nasprotnika in glavnega centralističnega voditelja bivše koalicije. Bolj prilazno sta se gledala Radić in Pašić, hrvatska seljaška in radikalna stranka. Ta moment je omogočil Radiću, Korošcu in Spahu mirno, skoro popolnoma svobodno volilno borbo. Drugače je bilo na srbijskih volitvah, kjer sta se merili demokratska in radikalna stranka. Ostrina te volilne borbe je odjeknila še pozneje, ko so propadli razgovori za sestavo nove poslovne demokratskoradikalne koalicije. Marčne volitve so prinesle veli-

kanske zmage takozv. plemenskih strank. Na srbskem etičnem področju je zmigala radikalna stranka, demokratska stranka je izgubila do 50 odstotkov svojih pozicij, v pročaških krajih pa so vodili St. Radić in avtonomistična dvojica Korošec-Spaho. Kombinacije, dvorske in parlamentarne, o povratku stare koalicije so splavale po vodi. Splošno se je govorilo o predstoječi likvidaciji hrvatsko-srbskega spora na temelju posebnega aranžmaja med Zagrebom in Beogradom. Koj po volitvah se je v Zagrebu sestavil federalistični blok z nalogo, da z radikalni sestavi program splošno srbsko-hrvatsko-slovenskega sporazuma. Politiški vtis marčne volitve je bil tako ogromen, da je radikalna stranka pristala na razgovore s federalističnim blokom. Prišlo je do znanega Markovega protokola. Tekom pogajanj pa se je pokazalo, da St. Radić nima dovolj resnega značaja in političnega programa, ki bi opravičeval tako dalekosežno obvezo radikalne stranke, kakršne je predlagal Markov protokol. Po dveh, treh mučnih incidentih Radićeve prevzetnosti so radikalni odklonili Zagrebški protokol. Vlada se je premislila in pripravljala oster nastop proti Radićevim pretijam. Z bogom v London se je izognil sodnemu postopanju. Umaknil se je rajši v tujino, kakor da bi opustil svoje sovražno nasilno stališče do jugoslovenske države in nacije. Računal je s utopistično pomočjo zapadnih velešil.

To prvo periodo političnega življenja bi lahko krstili kot politiko izigravanja federalističnih voditeljev. Med tem časom so se vršile v narodni skupščini zelo splošne in obsežne debate o nekaterih vladnih zakonskih načrtih, kakor o uradniškem, o vojski itd. Opozicijska kritika je odklonila marelkato napako in nekorektnost vladnih predlogov. Posmatrajoč posamezne opozicijske voditelje in njihovo temeljito praktično in pravno kritiko moramo potrditi potrebo, ki je izhajala iz tedanje narodne skupščine in ki je narekovala novo koalicijo najmočnejših jugoslovenskih politikov in upravnih strokovnjakov na nepremičnem temelju državne in nacionalne edinstva. Radikalni niso hoteli upoštevati ta nauk grenke pomiadanske skupščinske kritike. O priliki katoliškega shoda so se spravili na klerikalce in jih hoteli pridobiti za svojo notranjo in pozitivno politiko. Tedaj so bili naši klerikalci sila prestrašeni. Radićev beg v inozemstvo jim je zmečal vse polne. Čutili so, da je konec federalističnega bloka in vseh tistih upov, ki so jih stavili nanj skup-

Sven Elvestad:

Dama v borbi z dvema.

I. poglavje.

Dvojno knjigovodstvo Absjorna Kraga.

P. C. Helmersen, lepi policijski poročnik pri policijskem uradu v Kristijaniji, se je pravkar vrnil z letovišča iz enega najbolj znanih in najelegantnejših danskih kopališč.

Nečem imenovati imena dotičnega kopališča, ker bi se sicer lahko uganilo, kdo se skriva pod izmišljenim imenom te zgodbe.

Razkritje bi bilo mučno za več dam in gospodov, ki so zapleteni v to povest in ki naj žive naprej svoje častivredno življenje, ne da bi jih pri tem motila radovednost in govorice. Iz vsega tega je razvidno, da nastopajo v tej kriminalni povesti častivredni ljudje. To se pravi nekateri, morda večina njih, vsekakor pa glavne osebe. Med njimi pa so tudi nekateri malopridniki. N. pr. oni z modro svilen ovrtnico, ki... toda pre zgodaj bi bilo že v tem trenutku razkrivati skrivnosti. Naj zadostuje, ako povemo, da je bil policijski poročnik P. C. Helmersen, ko se je vrnil iz kopališč, ves začuden o slučajnostih življenja, o zlobi ljudi, zlasti pa o čudovitem dogodku, ko je rešil čast neki dami, dvema človekoma pa življenja.

Helmersen je bil, kakor smo naglašali, zelo lep mož. Ali on v resnici živi? Komu bi bilo v korist, ako bi ugnali, kdo je ta policijski poročnik? Nikomur! Ne povem, kdo se skriva pod krinko P. C. Helmersena. In s težkim srcem sem se odločil, da še bolj napnem radovednost čestite čitateljice in beležim, da igra v tej povesti, ki se tiče P. C. Helmersena, tudi veliko vlogo zelo krasna, mlada in bogata danska dama. Igra zelo važno vlogo.

Policijski poročnik Helmersen se je torej vrnil k dolgočasnim in grdim policijskim pisalnim mizam, docela zavzet od čudovitega svojega doživljanja na letovišču. Takoj prvi večer, ko je prišel v Kristijanijo, je zgodbo privoščeval svojem prijatelju, detektivu Absjornu Kragu, ko sta večerjala v restavraciji pri »Kraljici«. Krag se je tako živahno zanimal za zgodbo, da je sklenil ji priti do dna.

Z vsa skrbnostjo je izpraševal policijskega poročnika, izvedel je vse podrobnosti in vsaka najmanjša okolnost je pri njem vzbujala največje zanimanje. Končno je dobil temeljit vpogled v vso stvar.

Nato je jel zgodbo urejevati. Dogodilja urejevati — je bil poseben izraz, ki ga je uporabljal Absjorn Krag, ako je celo vrsto dogodkov razporejeval v njih različne faze in uvrščal posamezne okolnosti v kolone. S temi dogodki se je pečal čisto znanstveno, kakor da bi bili izpostav-

ljeni reagenčnemu steklu ali kakšni lupi. To postopanje je seveda vsak dogodek, in naj je bil še tako napet, spremenilo v suhoparno zgodbo, imelo pa je to prednost, da je Krag vselej prodrl v jedro vsega dogodka. Pred seboj je zrl takorekoč zgradbo tega dogodka, njegove enostavno in gole okostje.

Absjorn si je napisal ramsa beležke. Beležkam je dal naslov:

»Policijskega poročnika P. C. Helmersena čudovit doživljanje.«

Ta nadpis bi spadal h kakšni noveli, polni napačnosti, ta zgodba pa je bila tako suhoparno napisana, kakor nobena druga. Podobna je bila obravnavi v dvojnem knjigovodstvu. S tem, da je bilo v povesti vsaj začetkom mnogo komične prilepi, so beležke Absjorna Kraga učinkovale naravnost parodijsko.

Na prvem mestu je bil opis in oris velikega danskega kopališča.

Prav kakor nečem svojih čitateljev utruditi s popisovanjem Kragovega čudnega knjigovodstva, prav tako ne maram ničesar posebnega povedati o imenovanem kopališču. Bojim se namreč, da bi to kopališče vendarle kdo spoznal. Samo toliko naj povem, da se je ta dogodek dogajal v enem najbolj znanih danskih kopališč in da je dogodek takšen, da sanj ni izvedel nihče razen glavnih

oseb. Zgodba torej ni posegla v živahno, valovečo in zlobno življenje in vrvenje dotičnega kopališča. Oni mnogostevni gostje, ki so v kopališču iskali svoje zdravje, so nemoteno živeli dalje in o dogodkih ni nihče spregovoril besedice niti v uticah ob morju, niti v vaških krčmah, niti pri žejanki na veelegantnem danskem vrtu hotela »Trinakrja«, kjer je italijanska godba z vihrajočimi kodri in vriskajočimi vijolami igrala Saint-Saensovo »Simson in Dalila«. Ako po tem opisu kdo ugaane, katero kopališče imam v mislih, pa naj ugaane. Jaz nisem ničesar izdal.

Po tem orisu kopališča je napisal Absjorn Krag imenik nastopajočih oseb. Presenetljivo je bilo, da je ime policijskega poročnika navedel šele na tretjem mestu. Po Kragovi metodi je to nesporno pomenjalo, da je Helmersena treba smatrati kot tretjo številko med nastopajočimi glavnimi osebami. Podam tu imenik oseb in prosim čestite čitateljice in čitatelja, da si jih dobro zapomnijo.

Age Oade, odvetnik, 30 leten mož, marljiv, ugleden, premožen, politično zainteresiran, je zastopnik v velikih procesih, prisostvuje čisto velikim občinam zborom, je častihlepen, vitez reda Danebrok, ljubi svojo ženo.

Sonja, njegova žena, rojena Rusinja, govori dansko z lahkim akcentom, zelo lepa, krepostna dama, ki ljubi svojega moža.

no z bosanskim muslimanom Spaho. Skoro bi bilo prišlo do koalicijske in s tem do formalnega razbitja federalističnega in avtonomističnega pokreta v Jugoslaviji. Pogajanja se se končala brez uspeha in krika razbila. Nastopila je jesensko skupščinsko zasedanje, ki je redno še ostrejšo opozicijske napade v narodni skupščini. Posledice te kritike so bile, da so se morali državni proračuni za 1. 1923 in 1924 odložiti in da je morala država znova poseči po dvanaestih. Nekoliko omejena vlada je znova sprejela pogajanja s SLS, ki pa so še klaverno propadla kakor tista v avgustu za časa katoliškega shoda. Važna činjenica notranjega razvoja pa se je v letem času odigrala v Londonu, kjer je Radič doživel popoln hlast svoje inostranske propagande in ta hlast potrdil z božično potjo na Dunaj, odkoder se namerava povrniti direktno v domovino. Tik pred Božičem je tudi v demokratski stranki dozorelo spoznanje, da bo treba vlado prisiliti do kapitulacije na podlagi načelnih opozicijskih enot. Njen bistri voditelj Marinković je izdelal načrt o širokih samouprava, kojega glavna naloga naj bo upravljanje posameznih opozicijskih skupin in njih enodušen nastop za izboljšanje notranjega stanja države.

Novi mesec bodo prinesli ali močnejšo opozicijo in padec vlade ter novo koalicijsko ali pa razpis novih volitev. Druga možnost je verjetnejša.

Dr. Ljudevit Okanik,
župan mesta Bratislave.

Slovaki in Slovenci.

V Bratislavi, 24. decembra.

Od bregov modrega Dunava pošilajo Vam srčne pozdrave Slovaki. Mi smo slovenski narod in Vi ste tudi. (Slovaki imenujejo svoj jezik slovenski in svoj narod slovenski, kakor mi. Uredništvo.) Mi smo eno izmed najmanjših plemen severoslovenskega rodbina, kakor sta vsi najmanjši plemeni jugoslovenske. Do leta 1918. ni nihče vedel za nas, da živimo. Kulturni svet je sicer poznal naše Visoke Tatve, toda ni vedel, da so te — slovenske (slovaške). Kdorkoli je gledal z visokih Tater, ni daleko in široko naokoli videl nič drugega, kakor samo madžarske napise. Vsa inteligenca, gospoda, vsak spoštodoben običajen človek ni govoril druge govorice, kakor madžarsko. Med temi si videl poklanjati se in najnižje službe opravljati ljudi, ki so govorili drug jezik in to je bil naš narod slovenski (slovaški). Ta narod ni imel svojih šol, ne uradov, nobenih pravic, bil je obsojen le večnemu robstvu.

Usoda mojega naroda je bila ista, kakor usoda onega dela vašega naroda, ki je pred petimi leti prišel pod jarm italijanski. Več kakor pol milijona vaših bratov, vaš rodna kri v Primorju in v Gorici, je oropanih svojega štota, svojega maternega jezika, izgnanih iz uradov in cerkve in obsojenih k smrti, prav tako, kakor smo bili mi nekoč. Je to naša slovenska usoda, da je nam usojeno robovati in hlapčevati tujcu. Kakor smo nekoč radi naše prebivalštvo in nesloge izgubili vse Polabje, Pomeransko in vse Baltižo Primorje tjakaj do Šlezije, tako smo tudi izgubili sedaj Koroško, del Štajerske in našo obdunavsko ravan, Kanaan naše Slovenske. (Slovaške.)

Ako zremo v minulest, smemo s proročkom govoriti o velikem usmiljenju Gospodovem, da nismo bili pogubljeni.

Danes zveni slovaščina (slovaščina) v vseh uradih cele Češkoslovaške (Slovaške) republike, katere združeni del smo postali mi. Dobili smo ste in ste slovenskih (slovaških) ljudskih šol, mnogo srednjih in strokovnih šol za našo slovensko (slovaško) mladež in mi, ki nekoč nismo imeli nobene srednje šole, smo dobili v Bratislavi, v glavnem mestu Slovenske, kjer je nekdanje v srednjem veku stala »Univerzita Istropolitana« naša slovenska (slovaška) visokšola, o katerem pod Madžari niti sanjati nismo smeli.

Naša slovaščina se širi po mestih, polagoma si pridobivamo samozavest in samoponos in povzdi se prebujajo nove življenje. Madžarski šovinizem je sel tako čudež, da je izgnal naš materni jezik tudi iz bogoslovnišev in školaških palač ter postavil cerkev v svojo službo. Danes imamo svoje slovenske (slovaške) vidike in svojo bogoslovno fakulteto.

Za vse te pridobitve se moramo zahvaljevati ne onim, kateri sedaj se jeje razkol med našim dobrim slovenskim (slovaškim) ljudstvom, marveč svojemu bratskemu narodu češkemu, našemu bratu na krv in jezik, ki je nam podal svojo roko, pomagal nam iz groba in nas poklical k novemu življenju!

Tudi vaša usoda, dragi bratje, je slika naša, Korošan, Primorje, Gorica naj postanejo tih in nen grob slovenskega naroda. Toda mi vsi skupaj z vami verujemo v Boga, v Boga močnega in pravičnega, ki pošilja trpljenje ali ne pusti, da bi umrl njegov narod!

Dr. Ljudevit Okanik je eden izmed najpopularnejših oseb češkoslovaškega javnega življenja, združujoč v sebi vse karakteristične vrline narodnega razvoja v poslednjih 50 letih. V dobi pred vojno bil je goreč svečenik — buditelj slovenskega naroda, obenem pa tudi govornik, pisatelj in politik. — Prevrat ga je zatekel kot župnika v Skalci ob južno moravski meji, od koder se je z malo četo navdušenih Slovačkov napotil na pohod proti vzhodu, da bi pregnal madžarske tlačitelje in proglasil neodvisnost Slovaške. Združujoč v tem času v sebi vse vrline vojaka in politika, je postal župan v Nitri, kjer se je s pomočjo došlih čeških vojsk hrabro boril proti madžarski invaziji v maju in juniju leta 1919. Pozneje je po-

Denacionalizacija in dvig sekvestrov.

Članek »Denacionaliziranje industrije v Sloveniji« je posvetil v nekatere temne kotičke, a ne popolnoma. Nacionalizacija potem Jadranske banke sta gg. Kamenarovič in dr. Azman — povsem izgrala. Člani upravnega sveta J. b. zama odklanjajo sodegovorost Kdor molči, potrjuje. Imenovana dva gospoda vendar nista brez vednosti upravnega sveta, ozir. nadzorstva prodajati Nemcem potom delnice razna podjetja nazaj. Taka avtokracija ne vlada pri nobeni banki. Zakaj se ni oglašil med uravnimi svetniki mož z energičnim protestom? Ako bi protesti ne bili nemogoči, morali bi vsi narodno čuteči upravniki svetniki izstopiti, naznaniti slučaj merodajni nadzorstveni oblasti ali pa jih iznesti v javnost. Ne poznamo vseh upravnih svetnikov, še manj pa njihovega gmojnega stanja, toda nekateri med njimi so gotovo taki, da bi se mogli odpovedati — taničjemam.

Da so se mogle vršiti take manipulacije z delnicami navidezno nacionaliziranih podjetij, za to zadene precej krivde tudi kompromitirano nadzorstveno oblast. Ali se je kar slepo verjelo bankam, ozir. njihovim pravnim zastopnikom, da je to ali ona nemška podjetja nacionalizirano, ker je večina teh delnic pri dotični banki denoniranih? Kje je dokaz, da so te denonirane delnice res last naših državljanov? Sai delnice navadno niso na ime. Ravnotako lahko imajo inozemci svoje delnice pri nas denonirane. Od takih bank bi se bila morala zahtevati pismena obveznost, da se denonirane delnice za gotovo vrsto let ne bodo odčulile. Kako se je mogla gotovim sekvestriranim podjetjem dovoliti nova emisija delnic brez kontrole, komu se bodo nove delnice prepuštile? Le na ta način so v prvem članku nešteta podjetja prišla nazaj Nemcem v roke. Kolikor nam je znano, je ministrstvo stavilo pogoj, da se mora pri vsaki novi emisiji ponuditi 60 % novih delnic našim državljanom. Ali se je to zgodilo? Kje je kontrola?

Ako je tudi J. b. res trdila, da imajo pri katerem podjetju naši državljanji nad polovico delnic, še s tem ni podan dokaz, da je dotično podjetje resnično nacionalizirano. Poznamo podjetja, ki so bila proglašena za nacionalizirana, a v rokah pravih Slovencev je jedva 10 % delnic, vse druge imajo ali inozemci ali pa domači Nemci.

Denarni zavodi, ki delajo take protinarodne kunečije, bi se morali v prvi vrsti sami šele nacionalizirati.

Med rednimi radikalnimi sredstvi, ki jih je izdala naša nova država v obrambo svojega moralnega in gospodarskega prestiža, je bila najvažnejša proglasitev sekvestracije nad imovino neprijateljskih podaničkov. Za neprijateljske podaničke je tozadnja uredba smatrala podaničke Avstrije, Nemčije, Madžarske, Turčije in Bolgarije. Prijavitelj, ponudnik in centri ter staviti pod zaporo je bilo treba imovine, pravice in interese vsake vrste, ki se prinadale podaničnikom neprijateljskih držav, kar jih je bilo v Srbiji in Crni gori dne 1. julija 1914, v drugih deželah kraljevine SHS dne 1. nov. 1918. V smislu pravilnika se niso smatrali za podaničke neprijateljskih držav oni, ki so v šestih mesecih izza dne, ko je stopila v veljavo mirovna pogodba z dotično neprijateljsko državo, dekasali, da so skladno z določili dotične mirovne pogodbe neoporno pridobili državljanstvo ene izmed zaveznikov ali pridružilih sil (Češkoslovaške, Poljske, Rumunske, Grške, Italije, Francije, Belgije ali Anglije). Za take osebe so se smatrali tudi oni, ki so si na podstavi dotične mirovne pogodbe pridobili naše državljanstvo s privolitvijo pristojnih oblastev ali po kakih starejših domovinskih pravic.

Na prvi pogled so bile sekvestracije nekaj krutega, toda pri treznem presojanju je bilo tako postopanje neložljivo. Priznavamo, da so se dogajale pri tem včasih tudi nekorektnosti, izkoriščanja in nasilja, toda v splošnem moramo priznati, da so bili taki slučajji v področju sekvestracijske oblasti za Slovenijo foddetek ministrstva za trgovino in industrijo, oziroma sekcija za sekvestre ministrstva pravde) zelo red-

stal prvi češkoslovaški župan glavnega mesta Bratislave. Njegova priljubljenost je bila tako velika, da je bil letos, dasi je somišljenik agrarne stranke, soglasno izvoljen zopet za župana. Obenem je kanonik bratislavskega kapitlja, kar ga pa ne moti, da bi javno ne izpovedal svojega protiklerikalnega mišljenja in bi ne bil navdušen propovednik sokolske misli na Slovaškem. Ni skoro nobene sokolske slavnosti, da bi se je dr. Okanik osebno ne udeležil. Kot navdušen Sokol je prav tako oduševljen propagator češkoslovaške jugoslovenske vzajemnosti. Kot predsednik bratislavskega odbora češkoslovaško-jugoslovenske lige je vodil prvi 40 članski izlet bratislavske Lige letos v maju v Ljubljano.

ki. Izjemne nekorektnosti so bile le glede nekaterih oseb, ki jih je dotično ministrstvo samo dekretiralo. Splošno pa se mora celokupnemu sekvestracijskemu aparatu v Sloveniji dati absolutnijski pohvali. Tudi s sekvestracijo prizadeji inozemci se nimajo pritoževati, da bi se jim bila godila krivica.

Po konvenciji, ki se je letošnjo zimo sklenila v Beogradu med avstrijskimi in našimi delegati, je med prvimi točkami obojestranski dvig sekvestracij. Dasi podrobna vsebina konvencije ni bila razglašena, vendar se je zvedelo, da je rok za dvig sekvestracij terminiran z novim letom 1924. Nedavno je narodna skupščina te konvencije odobrila.

V splošnem si poslanci niso dosti belili glav, temveč so smatrali konvencijo za vladni akt, ki se mora odobriti. Na dalekosežne posledice v narodnem in gospodarskem oziru najbrž niso mislili naši delegati pri sklenjanju, še manj pa narodni poslanci pri odobrenju konvencij.

Edino poslanec Reiser je pri razpravi nastopil odločno in prevdarno.

Avstrijska vlada je imela pred očmi ne samo gospodarske, temveč tudi nacionalne interese, ko je tako silno forsirala dvig sekvestrov. Navidezno je čin medsebojne važnosti, ker pride tudi imovina naših državljanov v Avstriji izpod sekvestra. Toda razmerje je kakor 1:100. Našim državljanom se je v nemških krajih na vse načine onemogočalo, da bi si bili pridobili nepremično imovino na svoje posestno stanje. Ako pa se je kdo našinev dokopal v tujini do premoženja in veljave, je bil navadno za našo narodnost že izgubljen, ker je dušo in jezik zapisal Nemcem, kvečjemu je le po državljanstvu še pripadal k nam. Družaje na je bilo z Nemci med nami, ki so se od najvišjih mest protežirali in favorizirali ter navadno namenoma niso hoteli prevzeti domovinske pravice v slovenskih občinah.

Kakšne bodo posledice odpravljenih sekvestrov v gospodarskem, posebno pa v narodnem oziru, o tem si lahko napravi sliko vsak trezen politik. Dobili bomo zopet nazaj vse nemške kolonije, v začetku sicer nekoliko oslabilene, toda nemški element se bo znal v svoji živovitosti, brezobzirnosti in ekspanzivnosti kmalu zopet okreniti. Slovensko uradništvo, v kolikor so ga sekvestracijske oblasti v ta nemška podjetja vsilile, bo de iztrajeno, posebno z vseh vodilnih mest. Začela se bo zopet splošna invazija nemškega uradništva in delavstva. K temu se bo pridružil nemški teror napram domačemu uslužbenstvu. Ustanovljale se bodo zopet nemške šole, nemška telovadna pevstva in razna bojna društva. Zopet dobimo nemške trdnjave Jesenice-Sava, Trbiž, Domžale, Hrastnik, Trbovlje, Štore, Sočnanj, Velenje, Guštanj, Prevalje, Muta, Maribor, Ptuj in njih okolice.

Veliko, neodpustno se je grešilo, ker se ni pravočasno delalo na resnično nacionalizacijo, ozir. likvidacijo sekvestriranih nemških podjetij takoj v pričetku. T. j. pred senžermensko pogodbo. Takrat je prvi način nasvetovalo ministrstvo za trgovino in industrijo kot vrhovna sekvestracijska oblast. Edini sekvestri nemških bojnih društev »Schulvereine«, »Südmark«, »Alpenvereine« in »Turnvereine« so pravočasno dosegli popolno likvidacijo. Dokler so nemška, ozir. navidezno nacionalizirana podjetja pod sekvestrom in ako je drž. komisar mož na svojem mestu, t. j. naroden, dosleden in neupogljiv, tako dolgo nam Nemci ne morejo kazati svoje prepotence. Toda, kakor povedano, bo sekvestracijam kmalu konec.

Preden so poslanci v skupščini odobrili konvencijo za dvig sekvestrov, bi bili morali zahtevati od vlade obvezno izjavo, kako bo skrbjeno potem za zaščito naših narodnih, gospodarskih in državnih interesov pred nemško prepotenco. Ako ne pokaže centralna vlada dovolj energije in smisla za našo zaščito, pademo Slovenci nazaj v predvojne čase.

Rešimo sokolski Tabor!

Zelena internacionala.

Svetovna vojna je zapustila globoke brazde v družabnem življenju. Poleg gospodarske krize smo podedovali od nje tudi pojav, čegar konture vsaj do najnovejšega časa niso bile tako izrazite, da bi vplivale na vse človeštvo tako v notranjem državem, kakor tudi v mednarodnem okviru. Nekoliko pospešen zgodovinski razvoj je razdelil človeško družbo na razrede, nastala je takozvana razredna diferenciacija, ki v normalnih razmerah, ko je vladalo še splošno blagostanje, ni prišla do popolne veljave, dočim je dandanes važen faktor v političnem, gospodarskem in kulturnem življenju večine civiliziranih narodov. Tej diferenciaciji je nujno sledila razredna borba, ki jo poznaio več ali manj vsi narodi. To borbo, ki je le nekaka podružnica ali komponenta splošne borbe za obstanek, potiska v ozadje nacionalizem in ker je nacionalna zavest povsod še živa gonilna sila, se giblje tudi razredna borba v mejah posameznih nacij, odnosno držav. Resen položus internacionalizacije razredne borbe predstavlja ruska revolucija, ki je akceptirala znano geslo: proletarci vseh držav, združite se! V Moskvi je sedež rdeče internacionalne — ne prve in tudi ne zadnje po številu, ki operira kot glavni, v prvi vrsti seveda delavski štab, v mednarodnem okviru. Boljševiki pravijo, da je ta internacionala kot prva pristna mednarodna organizacija delavstva, edina pot, ki vodi delavski razred do popolne zmage nad kapitalizmom. Težko je odgovoriti na vprašanje, kakšen bo končni rezultat tega pokreta, kajti do danes je pokazal samo negativne posledice. Vsa nesreča moskovskega štaba obstoji namreč v tem, da ni mogloč potegniti fiksnih črt med proletarcom in takozvanim buržujem in da niti komunisti do sedaj še niso mogli točno definirati, kdo spada v bojno falango njihove internacionalne in komu veljaj napovedani boj. Ako izhajamo iz principa, da je proletarec samo tisti, ki mu je v borbi za eksistenco edino orožje duševno oziroma fizično delo, ki torej ničesar ne poseduje, potem nastane globoka vrzel celo med ročnim delavstvom, zakaj mnogo je takih, ki imajo svojo hišico in košček zemlje ali sploh nekaj, kar spada v rubriko privatne lastnine. Zato je čisto naravno, da so odklonili boljševiški eksperiment glede preureditve socialnih razmer na temelju kolektivizma vsi tisti, ki so si z delom in marljivostjo pridobili vsaj nekaj premoženja. Voditelji rdeče internacionalne so delali račun brez krčmarja in zato stoji danes osamljeni, ker številu njihovih pristavev je celo v sovjetski Rusiji zelo pičilo.

Sporedno z delavskim pokretom gre razredno gibanje med kmeti. Nezdrave agrarne prilike in nezasluženo zastopavanje poljedelskega stanu pred vojno, težka davčna in druga bremena med vojno in po vojni in razočaranje, ki se je polastilo kmetu takrat, ko je po tolikih žrtvah uvidel, da se je njegov položaj še poslabšal, vse to je povzročilo organiziranje kmetkega stanu v posebne stranke. Kmet in delavec spada v isto kategorijo proletarcev v širšem pomenu besede. Oba si služita z rokami vsakdanji kruh. Razlika je samo ta, da ima kmet zemljo in živino, ki mu pomaga preživljati nlega in njegovo družino, dočim je delavec pogosto navezan izključno le na manualni trud. Vendar pa je med njima globok prepad, ki ga ne bo moglo premostiti nobeno sredstvo. V razredni borbi se njuna pota križajo. Kmetu se zdi, da bi bilo dobro, ako bi se emancipiral ne samo od meščanskih slojev, od inteligence in ostalih stanov, o katerih meni, da žive na njegov račun, nego tudi od delavstva, ki tudi konsumira produkte njegovih žuliev. Delavec pa se ne more sprijazniti z mislijo, da mora biti odvisen od najrazličnejših faktorjev, da je njegova eksistenca neprestano ogrožena, dočim kmet, ki kolikaj pridno dela, ne pozna nevarnosti za svoj obstanek. Interesi delavstva niso istovestni z onimi kmetkega stanu in zato je naravno, da sta šla oba činitelja v razredni borbi daloč narazen. Na eni strani rdeča delavska internacionala, na drugi pa prvi polskusi zelene kmetke internacionalne, ki pa še nikjer ni pokazala pravega mednarodnega obličja. Ta pokret dela šele prve korake in prezgodaj bi bilo govoriti o njegovih posledicah.

Rusija, kjer tvorijo kmetje ogromno večino prebivalstva, nudi najlepši dokaz zato, da vsak separatizem in emancipacija rodi žalostne posledice za kmetški stan. Človeška družba je podobna ogromnemu telesu, čigar udje so zdravi samo dotle, dokler skupno žive in skupno delajo. In kakor so omagali udje, ki so v svoji oholosti odpovedali glavi pokorščino, tako se je zgodilo tudi z ruskim kmetom. Vihar socialne revolucije ga je potegnil v vrtnec, ki je požrl vse njegovo blagostanje. Misloč, da bo roko v roki z delavstvom zboljšal svoj gmojni položaj, je dosegel baš nasprotno. Takozvana delavsko-kmetška republika ga je spravila na be-raško palico. Država je danes absolutni gospodar nad njegovim imetjem in

dočim je preje plačeval davke v gotovini, mora sedaj dajati velik del svojih pridelkov državi tako, da mu ostanki pogosto ne zadostujejo niti za lastne potrebe. Da, zgodilo se je celo, da je davčni vijak zahteval več, nego je kmet pridelal in siromak je moral kupiti pri sosedu, da se je rešil ječe, ko je začel godrnjati, mu je vlada odgovorila, da mora najprej nasititi lačno delavstvo, ki brez kruha ne more delati. In ko je kmet oporekal, da mu delavec ne daje tovarniških izdelkov, da je brez čevljev, obleke, mila, poljedelskih strojev itd., je sledil isti odgovor. Daj delavcem jesti, potem pa zahtevaj od njega, kar potrebuješ. In tako je nastal začarani krog, v katerem se vrti sovjetska vlada še dandanes. Delavec pravi kmetu: daj najprej ti in potem dam jaz; kmet pa odgovarja: ne, ti moraš dati prvi in šele potem imaj pravico zahtevati od mene. V tem tragičnem plesu trpita oba, največ pa seveda srednji sloji, ki so odvisni od produktivnega dela obeh. Harmonije v družabnem življenju je bilo konec v trenutku, ko je princip razredne borbe zoperstavil interesom skupnosti interese enega razreda. Nastala je splošna zmešnjava, ki je zahtevala največ žrtve baš od delavskega in kmetkega stanu, ker oni, ki so to akcijo vodili, so se pravočasno umaknili na varno.

Ruski kmet je zabredel v valove razredne borbe povsem slučajno. Njegova ideal ni bila politična premoč nad ostalimi sloji, nego samo pravična agrarna reforma, ki bi mu dala toliko zemlje, da bi mogel živeti. Sloh je značilno za vse kmetke pokrete, da so vzprijorili večinoma na umetni način in kot taki gredo daleč izven interesov kmetkega stanu. Zemljoradniško gibanje v Bolgariji, ki je spravilo na površje pokojnega Stamboliskega, je začelo tako daleč, da so nahuiskane mase že govorile o tem, kako bodo razdelile in umčile vsa mesta. Olovni kabinetni reformatorji in moderni Gubci si domišljajo, da so kmetске mase tisto hvalčeno orodje, s katerimi je mogoče poljubno operirati v doseg osebni ambicioznih ciljev. Oznanjati med kmeti separatizem in borbo proti drugim stanovom, pomeni igro z ognjem, ki lahko uniči osnovo obstoječega družabnega reda. Demagoške fraze o tem, kako bo zavladalo na svetu rasko življenje, kadar bo imel kmetški stan prvo besedo, so višek neumnosti in utopije. Ako bi obveljalo to načelo, potem kaže razdeliti svet ne na države in plemenske, odnosno nacionalne skupine, nego na razrede, ki se bodo v medsebojni borbi sistematično ugonabljali. Seveda je taka parcelacija absurdna, zakaj vsak razred zase tvori sestavni del celote, s katero mora živeti in delati, če noče, da sploh pogine. Naravni zakoni nasprotujejo načelom razredne borbe in zato vidimo, da se je še povsod izjalovila. Rdeča internacionala obstoji samo na papirju in niena zelena sestrica je doživela že v zibelki prvi flasko s padcem zemljoradniške vlade v Bolgariji.

Tudi pri nas je začel kmetški separatizem kot umetno vzprijorjen politični pokret v zadnjem času prav resno pojemat. Dočim je bil razmah SKS s početka precej močan in je mogel računati s trenutnimi uspehi, se je sedaj navdušenje že tako poleglo, da o kakli samostojni politični akciji s te strani more biti več govora. Neuspeh ima isti izvor, kakor drugod. Z ene strani odpor ostalih udov skupnega družabnega organizma, ki se morajo naravnim potom upirati vsaki tendenci razkroja in pogina, z druge pa nezdrave razmere v lastnih vrstah. Voditelji pokreta se niso namreč pravočasno zavedli, da tudi vseh kmetov ni mogoče spraviti v en koš. Ne glede na razmeroma pravično razdeljeno zemljo imamo vendar trdne, srednje in siromašne kmete in vsaka teh skupin ima svoje posebne zahteve in interese. Ugoditi eni pomeni zadeti drugo in oborožiti proti bebi tretjo, ker kdor ima samo eno travo in en oral zemlje, bi gotovo z veseljem segel po sosedovem zemljišču, da si nekoliko opomore. Iz razumljivih razlogov pa so voditelji favorizirali samo premožne pristaje in to je bil glavni vzrok, da je SKS podjetje danes na slabih nogah. Seveda bi tudi v nasprotnem slučaju ne bilo bolje, ker bi se uprli tisti, čijih koža bi trpela. Problem kate-regakoli razreda je mogoče rešiti samo v okviru skupnosti in brez separatističnih teženj, nikakor pa ne z razkrajanjem družbe ali celo razreda samega.

2., 3., 4., 5., 6. januarja 1924

Požar v Londonu

Razkožna drama v 7. delaktih
Prvi monumentalni film v naravnih barvah:
Triumf filmskih umetnosti
Kino „MATICA“

Društvo za zgradbo sokolskega doma v Šiški priredi

SILVESTROVO „pri Valjavcu“.

Dunajsko pismo.

Za vinom žito. — Senator Klofač o Dunaju in Avstriji. — Francoski frank in naša plačila v inozemstvu. — Milica piše spomine.

Dunaj, 28. decembra.

Kako smo zapravili izvoz našega vina v Avstrijo, sicer najboljšo odjemalco, sem že večkrat opisal v različnih drastičnih variantah. Podobno ubijamo izvoz žita in prav resno nam grozi nevarnost, da bodo peli tudi naši poljedelci v Banatu mutatis mutandis ono poskočno pesmico o vinu, ki ga v Zagorju veselo popije družina sama. — V nečem dopisu že pred letom sem poročal o grozeči konkurenci Amerike. Že takrat je došlo američansko žito na Dunaj za en dinar ceneje nego iz Jugoslavije, dasi je n. pr. Novisad takorekoč predmestje Dunaja. Podjetni Srbi so ustanovili v glavnem za izvoz žita »Srpsko trgovačko društvo« (glavni člani so: Baioni v B., Dundjel-ski v Novemgradu na nekaj denarnih zavodov), poštno so se trudili, na Dunaju imajo svojo podružnico, ki je duša podjetju, a — ne gre in ne gre. Vsak hip meniajoče se izvozne uredbe, blazne carine, nezanesljive pravne razmere, valutne in devizne eksperimentacije v službi politične stranke in končno vedno odlašanje s pametno trgovsko pogodbo, vse to in še marsikaj je naravnost sililo Avstrijance, da so poiskali in našli druge virov, ki so zanesljivejši in celo boljši. Napravili so že za prihodnje leto v Ameriki in Rusiji tako ogromne sklepe, da je katastrofalno odjeknilo v jugoslovenskih trgovskih krogih: Za Boga, potem nam nič več ne ostane! — Interesantno pri teh kupčijah je, da pojdejo vsi tisti premnogi tisoči vagonov čez — Trst in Pontebio. Vse to je danes sklenjena stvar, — dočim načelnika Todorovića in Savića v Beogradu še vedno kuhata načrt trgovske pogodbe. — V nameček naj še povem, da so bili na Dunaju štirje največji žitni trgovci iz Novograsada, Osjeka, Pančeva in menda iz Vel. Bečkerek, skušali so na borzi prodati pod ceno in ogromno izgubo svoje zaloge, a niso prodali niti enega kilograma. Odšli so z žalostnim prepričanjem, da so nam naši modriljani v trgovskem in finančnem ministristvu že povsem zapravili dunajski trg. — Ali se da iz izguba kako popraviti? Morda! Toda merodajni krogi so se preveč zagrizli v prekoslavsko teorije in dokler se ti ne poboljšajo, ne bo bolje!!

Zakaj naši merodajni krogi niso posnemali Čehov v vrevljanju povojnih odnošajev z Avstrijo? Ali seveda: Ko so Čehi imeli že brzovalke med Dunajem in Karloviimi Varš, smo mi še peš hodili med Špiljem in Ehrnhausnom! In ko je dalekovidni dr. Beneš propovedoval neobhodno potrebo hitre likvidacije vojnih posledic med sosedni in posebno nujno z Avstrijo, takrat nismo imeli niti poštne zveze s severno sosedo. Ko je dr. Ničič prvi zinič z avtoritativnega mesta, da moramo priti do prijateljskih razmer, ni še našel dovolj odmeva. — In še danes nimamo trgovske pogodbe s svojo sosedo, še danes mi edini med vsemi sosedni plačujemo poštne, brzovalne in telefonske pristojbine po splošnem mednarodnem tarifu!

Kdo pri nas ne pozna senatorja Vasilava Klofača? In kdo bi tega moža dožlil »avstrijankinstva«? Pa čitajte božično »Die Stunde«, tam boste videli njegovo sliko in čitali njegov članek: »Vereinigte mitteleuropäische und Balkanstaaten — keine Utopie. Eine Weinachtsbetrachtung über die Zukunft Wiens.« — Klofač je bil vendar enfant terrible v dunajskem parlamentu, zdaj pa čitajte njegov članek, kako piše o Dunaju, v preteklosti in bodočnosti. Ko se je otresele vseh lepih in nelepkih spominov, pravi doslovno dale:

»Najboljše varstvo za vsako državo so dobri sosedi. Dunaj ne propade (podčrtal Klofač); ima izvrstno geografsko lego v srednji Evropi, ima stare in dobre trgovske tradicije, je zastopnik trgovstva vsega sveta. (Podčrtal K.) In to pomeni bodočnost!...

Novih držav v srednji Evropi niko več ne oropa samostalnosti, ali gotovo je, da se srednjeevropske demokracije v bodočnosti pojdejo po vzgledu severoameričanskih držav. Združene srednjeevropske in balkanske države niso in ne morejo biti nikaka utopija. One so sicer ravno nasprotje tega, kar je hotel berlinc Neumann v svoji »Mitteleuropa«, — aber sie werden kommen als ein Vermächtnis der Zeit, als ein Resultat der Wachstums des politischen und wirtschaftlichen Denkens der unter diesen Breitengraden wohnenden Völker — bei Respektierung der Souveränität jedes einzelnen Staates.

Wir alle denken: Was war, war, — darauf, was wird, müssen wir unsere Gedanken konzentrieren!!

Ali ni tu nekaj zlatih zrn tudi za nas? Ali smo skrbeli za dobre prijatelje ob meji? Ali nismo silno mnogo zamudili v svojo ogromno škodo? Svojetasno sem pisal članke o politiki — bodočnosti Klofač piše isto y še bolj od-

ločni besedi! Hvala mu! Morda bodo naši vojaki in politiki uvaževali njegove nasvete?

Francoski frank se sumljivo približuje liri. V kratkem času je padel že skoro za polovico vrednosti. — Naša država plačuje svoje uradništvo v tujini v francoskih frankih, ki gredo torej v plači rakovo pot! Draginja povsod večja, a plača manjša! — Naši uradniki na Dunaju so pomilovanja vredni. Pomislite, da imajo premnogi le po 400 frankov, a tako plačo ima danes na Du-

naju najzadnji sluga avstrijski! — Zakaj naša država ne plačuje svojih uradnikov vsaj vedno enako v razmerju s padcem valute, ako jim že noče času primerno povišati?!

Milica Vukobrankovics piše svoje spomine, ki jih bo priobčeval »Neues 8-Uhr Blatt« od 2. jan. dalje. Svetovalstvena zbornica dežel, sodišča je pa večino teh spominov prepovedala. — Umeje se, da napravi list dobro kupčijo, a Milica si zasluži »Betriebs-Kapital« za svoje — novo življenje po prestani kazni.

A. G.

Telefonska in brzojavna poročila Vznemirjenost v Beogradu radi Bolgarske.

Vtis Cankovega govora v Beogradu. — Cankov pod vplivom Makedoncev.

— Beograd, 31. decembra. (Izv.) Na včerajšnji od 11. do 13. popoldne trajajoči seji ministrskega sveta je zunanji minister dr. Ničič najprej poročal o govoru bolgarskega ministrskega predsednika Cankova, ki ga je imel v narodnem sobranju ob zaključku načelne debate o prestolnem govoru kralja Borisa dne 29. t. m. Cankov je med drugim zelo obširno govoril o odnosih napram sosednim državam ter je glede stikov z našo državo izjavil:

»Z Jugoslavijo, našo najbližjo sosedo, hočemo živeti v dobrih odnosih, toda na žalost naša prizadevanja ne najdejo odmeva. Makedonija tvori slej ko prej »jabolko razdora«. Ta pokrajina ima pravico, da zahteva svobodo in pravičnost. Ako se Makedoniji dovoli ta zahteva, bo tvorila vez med obema državama. Mi odločno zahtevamo, kar je našega. To govorim, da se bo čulo v Beogradu. Bolgarska mora biti spoštovana z dostojanstvom. Mi nismo boljšajši in nihče nam ne more odreči priznanja, da je bolgarski narod element miru in dela.«

Zunanji minister dr. Ničič je zelo obširno poročal o sedanjem razmerju napram Bolgarski. V vladnih krogih tudi v političnih in parlamentarnih krogih je gorenja izjava Cankova vzbudila največje vznemirjenje. Tekom današnjega dneva ima prispeti iz Sofije naša poslanka g. Milan Rakić, ki bo popolnoma točno in jasno poročal o dejanskem položaju v Sofiji.

Naša vlada je odločena, da stori vse bolj odločne korake v svrhu zavarovanja svoje avtoritete. Izjavo ministrskega predsednika Cankova komentirajo v tej smeri, da se ne moremo več zanašati na zaupljivost in da tam v Sofiji prevladujejo elementi makedonskih organizacij.

— Beograd, 31. decembra. (Izv.) Izjava ministrskega predsednika Can-

kova v bolgarskem narodnem sobranju glede Makedonije je izzvala v vseh beogradskih krogih veliko ogorčenje. Vaš dopisnik se je tekem včerajšnjega dopoldneva informiral na merodajnem mestu, kakšno stališče namerava naša vlada zavzeti glede Bolgarske in osobito glede izjave ministrskega predsednika Cankova, da je »Makedonija jabolko razdora« med obema državama. Ta izjava je na merodajnem mestu povzročila sicer popolnoma trezno in hladno razmotrivanje, vendar je naša vlada v nekem oziru popolnoma iznenadila. Vodilni krogi dobro znajo, da Cankov in njegova vlada niso nič drugega nego eksponenti Todora Aleksandrova in njegove organizacije. Vpoštevajo v Beogradu prav dobro okolnost, da je g. Cankov podal to svojo izjavo v narodnem sobranju pod pritiskom makedonskih organizacij. Ta izjava jasno kaže, kakšno razpoloženje vlada na Bolgarskem napram našim miroljubnim težnjam. Naša vlada je odločena, da »da Bolgarski dobro lekcijsko, da ne bo več delala takih neumnosti.«

Naše stališče glede Južne Srbije in Makedonije je definitivno odločeno. Vprašanje Makedonije smatra naša vlada in sploh naša javnost za definitivno rešeno. Že večkrat so naši merodajni faktorji na pristojnem forumu jasno in očito določili svoje stališče glede Makedonije. Mi smatramo, da v Južni Srbiji in Makedoniji ni Bolgarov, temveč da tam žive Srbi in da je bolgarska manjšina zelo malenkostna. V Južni Srbiji ni takozvanih narodnih manjšin v smislu mirovnih pogodb, le neko število Arnavtov skuša delati tam nemire in izgrede.

Po informacijah vašega dopisnika smatramo vodilni krogi izjavo bolgarskega ministrskega predsednika, da je Makedonija jabolko razdora za skrajno provokacijo napram naši državi.

Radićeva propaganda na Dunaju.

— Dunaj, 31. dec. (Izv.) Glavni organ krščansko-socialne stranke »Reichspost« priobčuje v obliki članka daljšo izjavo voditelja hrvatskih kmetov Stjepana Radića o razmerju Hrvatske napram enotni državni obliki kraljevine SHS. Radić veli v tem članku, da je zadnje štiri mesece bil v Angliji, kjer je podžlil angleško javnost o razmerah v kraljevini SHS. Na vprašanje, kaj misli o tem, da za namerava beogradska vlada takoj aretirati, ko prispoti nujno, je Radić izjavil, da o tem ničesar ne misli. On je prepričan, da bo v vsi kerak beogradske vlade brezuspešno. Če bi njega aretirali, nastane lahko v deželi revolucija. On namerava v Beograd, če se ne dožde kaj izrednega in nepričakovane. Glede Makedonije je izjavil, da vlada tam med prebivalstvom veliko ogorčenje in da je prispelo nezadovoljstvo na vrhuncu. Vsek čas je pričakovati eksplozije, ker je tam vse napeto in izrevolucionirano. Ker je on pacifist, noče izzvati v državi nemirov in makedonski ustanek bi pomenjal isto, kakor meščanska vojna v Jugoslaviji. Dalje je Radić pripomnil, da bo pri bodočih volitvah njegova stranka postavila lastne kandidate v vseh makedonskih volilnih okrajih. S pomočjo Makedoncev in Arnavtov upa dobiti pri bodočih skupščinskih volitvah dvotretjinsko večino v beogradskem parlamentu. In s tem je zagotovljena zmaga njegovih idej.

Radić je dalje izjavil, da Hrvatje ne žele razdelitve Jugoslavije, samo hočejo federativno vlado tako kakor je to bilo v bivši Avstro-ogrski monarhiji, žele tako razmerje kot Madžarske napram Avstriji.

Radić je dalje poudaril, da je dosegel med Angleži dobre uspehe in pričakuje da ga bo podpirala angleška delavska stranka. V angleških političnih in diplomatskih krogih je dosegel uspehe. Radić je pa dalje tudi konstatiral, da so angleški politični krogi vrlo malo informirani o razmerah v Srednji Evropi.

Ob zaključku razgovora, ki je trajal nad dve uri z urednikom »Reichspost«, je Radić izjavil, da ne namerava odpotovati v svojo domovino, marveč odpotuje zopet nazaj v London.

DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE V NEMCIJI.

— Berlin, 31. decembra. (Izv.) Kakor javljajo listi, se bodo državnozbornske volitve vršile že meseca marca prihodnjega leta. Volitve bi se drugače v smislu ustave morale vršiti meseca junija.

SESTANEK MALE ANTANTE

— Beograd, 31. decembra. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta je bil odobren in določen definitivno program za sestanek zunanjih ministrov držav Male antante. Konferenca Male antante se odprla dne 9. januarja 1924. ob 11. dopoldne v salonu ministrstva zunanjih zadev. Vlada je podpisala zunanjemu ministru dr. Ničiču pooblastilo, da v imenu kraljevine SHS razpravlja in sklepa o vseh vprašanjih, ki se imajo razpravljati na tej konferenci.

Anglija proti državam Male antante.

— Pariz, 30. decembra. (Izv.) Londonski dopisnik »Tempsa« javlja, da je lord Curzon ukrenil v glavnih mestih Srednje Evrope in v Sofiji korake v svrhu protesta proti neprestanemu oboroževanju. Protest je v prvi vrsti naperjen proti kreditu, ki jih je dala Francija državam Male antante za nabavo orožja in municije. Anglija napra-

vi demaršo v Beogradu, Bukarešti in Varšavi radi garancij, ki so jih dale te države za francosko posojilo. Londonski dopisnik »Tempsa« pripominja, da je ta nastop lorda Curzona neke vrste odgovor na francoski odpor proti dovolitvi in načrtu posojila Nemčiji za nabavo živil v Ameriki.

— London, 30. decembra. (Havas.) Angleška vlada je stavila polski, jugoslovenski in romunski vladi vprašanje glede zastavnih predmetov, ki so jih te države zastavile Franciji za zavarovanje oboroževalnih kreditov.

— Pariz, 30. decembra. (Izv.) Angleška nota nekaterim srednjeevropskim državam ima namen, da zavaruje nemško posojilo za nabavo potrebnih v Ameriki.

SMRT PRIJATELJA JUGO-SLOVENOV.

— Pariz, 30. decembra. (Izv.) Danes ob 14.50 je umrl član generalnega štaba in prijatelj jugoslovenov general Boullat.

Sv. Pribečevićeva politična izpoved.

Pribečević brani program državne politike in ideje koalicijske državotvornih strank. — V. Marinković o pomenu ustave in o pomenu samouprave.

Zagreb, 30. decembra.

Danes predpoludne se je vršila v Music-hallu velika skupščina demokratske stranke, na kateri sta govorila glavna leaderja demokratske stranke, Sv. Pribečević in Marinković, prvi o splošnem političnem položaju, drugi o svojem načrtu širokih samouprav. Ta okolnost in pa ob časopisja naznanjeni dvoboj med obema voditeljema je privabil v prostorno dvorano nad 3000 oseb. Skupščina je potekala popolnoma mirno in brez najmanjšega incidenta. Med obema govornikoma se je pokazala velika sloga in skupščina ni niti na enem mestu opravičila predvidevanja o razkolu itd. Pribečevićev govor je bil močan, prežet z dosledno in jasno idejo, njegova argumentacija enostavna in sugestivna. Marinkovićev govor se je poslušal kot doktrinarna razprava. — Vendar sta oba govora žela enako tonle ovacije. Skupščina je otvoril ob 10.15 predsednik demokratske organizacije v Zagrebu, g. Tomašić, ki je po uvodnih besedah o politično-vzgojnem pomenu takih letnih zborovanj oddal besedo prvemu govorniku, Sv. Pribečeviću.

Pribečević o homogeni vladi.

Pribečević, burno pozdravljen, začel je govor z razstankom bivše koalicijske in navaja na več primerih, da v sodobnih evropskih državah niso mogoče homogene vlade. Prilike so nanesle koalicijske v korist in zaščito splošnih državnih interesov. Pri nas imamo unicum: v nacionalni državi se vlada s pomočjo nacionalnih manjšin. Ta položaj je nenormalen. Radikalna stranka je šla v volilno borbo z geslom Velike Srbije. Po treh tednih je od Velike Srbije padla na Markov protokol. Radića je vlada smatrala pred protokolom za legalnega politika, po njem za veleizdajnika. Koalicijske je potrebna iz državnih interesov. Na Češkem sestavljajo vse stranke koalicijsko vlado. Nobeni pa ne pade na um, da razbije koalicijsko in da se polasti vlade s pomočjo Nemcev ali Hlinkovcev. Državo je treba ščititi, kar zopet ni mogoče, ako se vsi ne složijo, ki so za državo. Stranka, ki bi pretela z amputacijo, druge ne bi bila mogoča. Hočemo, da so vse državne stranke za državo. Kako vpliva na psihologijo južnosrbskega prebivalstva, ko vidi, da v tej državi vladajo muslimani in Nemci in da se preganjajo državotvorni elementi. V sedanjih državnih politikah se vpoštevajo ozki, strankarski in ne visoki državni interesi. Partizem ne vidi ni Boga ni države, marveč samo sebe.

Bodoče perspektive.

Možne so tri kombinacije: ali sedanjim režim z zanesljivo parlamentarno podlago, ali nova vlada, ali pa končno nove volitve. Vesti o opozicijskem bloku še niso realne. Mogoče je opozicijski blok, ki od dem. stranke ne zahteva programatičnih žrtv. Govornik se čudi izjavi dr. Korošca o Srbih, Hrvatih in Slovencih kot o treh narodih. Koroševa izjava je nemogoča. Ravnopravnost Srbov, Hrvatov in Slovencev je mogoča samo na temelju demokratske ideje narodnega in državnega edinstva. Ako so Slovenci poseben narod, tedaj veljajo zanje samo konvencije o zaščiti narodnih manjšin. Slovenci se morajo smatrati identične z državotvornim narodom. Govornik opozarja nato na predavanje, kjer se Radić zadovoljuje z dominijonskim položajem Hrvatske, to se pravi s polozajem kolonije, podrejenosti, inferiornosti. Kaj dajejo separatisti Srbom in Beogradu? Govornik obžaluje današnje prilike. Da je kdo pred vojno rekel, da se bo to državo vladalo s Turki in Nemci proti državotvorni stranki, ki ga oddal v Stenjevec. Blok je mogoč z vsako stranko, ki se postavi na državni program.

Pribečević o samoupravah.

Reklo se je, da sem proti samoupravam in da imamo zaradi tega spor. Nasprotno, Pribečević opozarja na svoj veliki govor leta 1919., v katerem je zahteval samoupravno dekoncentracijo. Ni misliti na razbitje dem. stranke, v tem vprašanju. V stranki zahtevamo enotno, precizno, oficijelno politiko brez zasebnih ali sporednih akcij. To je vse, kar hočemo na predstojećem kongresu. Je za sporazum, ki vodi k edinstvu, ne pa ki razjedinjuje. Hočemo, da se vodi državna politika. Pred vojno smo se borili za vse pravice Hrvatske in smo bili zato preganjani. Ne sipanje sporazumskih fraz, marveč politika dela. Javnost je pričakovala dvoboj z mojim prijateljem Marinkovićem. V resnici pa gre za načrt, ki se predloži kongresu in ki bo odločil o tej ideji, da koristi državi kot skladni in nacionalni celini. (Dolgotrajne ovacije.)

Marinkovićeva samouprave.

Moj samoupravni načrt temelji na treh idejah: na politični, na tehnični, na nacionalni. Državo je treba zgraditi na prostovoljno disciplino, na vest in kulturo. Demokratska država predpostavlja samoupravno politično šolo. Nas dalje je organizacija države težak posel. Brez samouprav ni mogoče razviti potrebne administrativnega aparata. Tretji razlog za samouprave je nacionalen. Naš narod je razdeljen na dva dela. Enemu je država a priori dobra, veruje v njo in čuti, da ne more razpasti. Drugi ne dele te vere, dvomijo nad državo in bi jo radi izpremenili. V tem oziru je dobro, ako razbremenimo osrednjo upravo da ji ne bo treba skrbeti za vsako vaško cesto. Narod naj sam zahteva, naj sam kritizira, popravlja, sestavlja in gradi. Kar imamo danes, ni prava samouprava, kakršno zahteva program demokratske stranke. V ustavo smo vložili samo najdražje točke našega programa: državno in narodno edinstvo.

Marinković o reviziji ustave.

Govori se, da zahteva samoupravni program demokratske stranke revizijo ustave. Na to odgovarjam, da se moj program lahko izvede v okviru ustave in da bi ta načrt postavili tudi v slučaj, da se ustava mora menjati. Leta 1921 smo bili proti reviziji ustave, ker se je zahtevala brez vsakega izkustva, iz separatističnih namenov. Demokratska stranka se ne veže na vse čase, da bo proti reviziji ustave. Saj je ona, ki je ojašala revizijske določbe vidovdanske ustave. Ako demokratska stranka pristane na revizijo, ne bo ogrožala državne ideje. Demokratska stranka je intrinsigantna samo v vprašanju narodnega in državnega edinstva. Parlamentarni sistem je sistem koncesij. Vsaka stranka ima pravico do delne oblasti. Koncesije so nezdrave, kadar služijo strankarskim interesom, potrebe, kadar služijo peboljšanju in napredovanju države. Sedaj gre za upravna vprašanja, bistvena, državna smo že rešili. Dances opazamo konture naše bodoče zunanje politike: da organiziramo ves Balkan. V to svrhu moramo v notranjosti izločiti vprašanja, ki nas ločijo. Lojalne državljane lahko pridobimo s silo. Toda za naše velike zunanje politične poslanstvo je potrebna oduševljena kooperacija vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Govor je bil sprejet z živahnimi ovacijami. Po zaključnih besedah predsednika Tomašića so zborovalci zapeli »Lepo našo domovino« in »Bože pravde«.

Programatične misli tega zborovanja do prihodnje tedne po vsej priliki prav močno odjeknile v naši notranji politiki.

Gospodarstvo.

LETO 1923. IN DAVKI

Trda bremena nam je nalagala davčna zakonodaja prejšnjega leta. Hudo nas pritiskala davka na vojne dobičke s svojo izredno visoko izmero. Ni pa še povsem poravnata ta skrajna obremenitev, ki je v zvezi z dohodnino direktno pomenila takorekoč konfiskacijo pretežnega dela doseženih dohodkov, ko nam je naložila finančna uprava v l. 1923. v obliki linearnega povišanja davkov novo davčno breme. Ta obremenitev je tem občutnejša, ker zadeva vse davčne vrste enakomerno. Ne ozira se prav nič na višino dohodanjih meril, ki so glede dohodnine, bišne najmanjše in posebne pridobitine že preje presegala po splošno priznanih načelih racije. Ne davčne politike dopustno obremenilo mero linearni povišek pa ni občuten le pri teh davčnih vrstah, ampak tudi pri zemljiškem davku, kjer dosega nad 60-kratno izmero predvojne davka.

Iz čl. 142 predloga finančnega zakona za l. 1923/1924 je razvidno, da si hoče finančni minister izposlovati dovoljenje za pobiranje linearnega poviška tudi za l. 1924., ako se do začetka l. 1924. ne izenači neposredni davki za celo kraljevino. Fin. minister pričakuje torej od izenačenega zakona o neposrednih davkih tak povišek donosa direktnih davkov, da bo mogel opustiti pobiranje linearnega pribitka. Kljub temu, da si obeta tolikšen uspeh od izenačenja davkov v naši državi, vendar nimamo nikakih poročil, kako si predstavlja fin. minister izenačen zakon; ali si bo osvojil tudi svojega prednika, oboje ali in v koliko ga namerava izpremeniti. Le izza kulis izve, da je postavil neko interne komisije, ki ima nalogo, da izpremeni načrt, katerega je v jeseni l. 1922. predložil Narodni skupščini dr. Kumanudl. Želeli bi v tem vprašanju, ki tako globoko posega v naše gospodarstvo, nekoliko več javnosti. Zlasti radi tega, ker se bojimo, da se novi izenačen zakon spriče visokih pribitkov fin. uprave ne bo sestavljal edino po enostranskim fiskalnim nagibom. Želeli bi torej bilo, da bi fin. minister nalogi na izenačenje davčnih zakonov posvetil večjo pozornost, da bi čim bolj pospešil delo komisije, hkratu pa čim prej dal predstavnikom gospodarskih korporacij priliko, da zavzamejo svoje stališče tudi napram izpremenjenemu načrtu. Nas v Sloveniji skoro ne bo presenetili tudi močno fiskalni načrt, ker smo prepričani, da se fin. upravi v novem zakonu nikakor ne bo posrečilo uveljaviti tako občutnih davčnih meril, kakor so v zvezi z raznimi pribitki sedanja merila. Zato smo tem bolj zainteresirani na tem, da se izenačen zakon čim prej uveljavi, če že ne na enkrat, pa vsaj postopoma, eventualno s konfisciranjem posameznih davčnih vrst.

Občutnost davčnih bremen pa je ne glede na visoka davčna merila poostrižila še odprava plačilnih nalogov, valed katere davkoplačevalci čim dalje bolj izgubljajo orientacijo in evidenco o davčnih predpisih. Gospodarski krogi so ponovno opozarjali fin. upravo na splošno željo prebivalstva, da se znova uvedejo plačilni nalogi, žal doslej brez uspeha. Pričakujemo v l. 1924. več umevanja za potrebe in interese prebivalstva. Pričakujemo tudi brigo in skrb, da se bodo davki kurenčno odmerjali.

V tem oziru imamo pri nas v Sloveniji svoje upravičene pritožbe. Tako je davčna administracija odmerila dohodnino za l. 1921. in 1922. ter davke na poslovalni promet za l. 1921. in 1922. šele tekom l. 1923. Tudi davke na poslovalni promet za l. 1923., kolikor se pobira pavšalno (po večini prometa v l. 1922.), bo odmerila šele v l. 1924., ker poteče rok za vložitev priljav šele 30. dec. 1923. Davčni urad v Ljubljani ni razpošiljal celo leto 1923. opozoriteljnih davkov in prispevka za vožarsko leto. Tako je prišla večina davkoplačevalcev v nemalo zadrego, ker niso mogli naraslih davčnih zaostrankov naenkrat poravnati, dočim bi jim odplačevanje ob zakonitih rokih bilo izdatno lažje.

Leto 1923. nam je prineslo poleg izdatno povišane vojaške takse, ki se ravna po večini predloženih neposrednih davko in prispevka za vožarsko - komorski fond v višini invalidskega davka še kuluk. ki utegne biti morehiti umeštev za druge pokrajine, za Slovenijo je pa gotovo skrajno nepriljudna oblika za vzdrževanje javnih cest. V Sloveniji plačujemo za vzdrževanje javnih cest poleg občinskih, okrajno - cestnih in okrajnih določil še večinoma ogromne prispevke za posebno porabo cest, ki zanedane s svojimi težkimi bremenami poleg drugih ogromnih davkov v prvi vrsti pridobitne kroge. Vrh tega pa nam je poleg državnih davkov plačevati še prajšnje dož. davke, kojih izdaten del se je v predvojni dobi porabljal za vzdrževanje deželnih cest. Umiljivo je torej, da v Sloveniji tako obremenitev za vzdrževanje javnih

cest tem težje občutimo. V slučaju zamene osebnega dela z denarjem lahko doseže to breme višino, ki preračunoma na eno leto največkrat presega višino direktnih davkov.

S 15. nov. 1923. je nadalje stopil v veljavo zakon o taksah in pristojbinah, ki izdatno povišuje razne administrativne, železniške, sodne, carinske, šolske in druge takse, nalaga specijelno gostilničarjem občutna bremena in vsebuje razne trdote, katerih občutnost se pokaže v praksi brez dvoma v taki meri, da utegne izzvati pri prebivalstvu upravičeno nevoljo in nezadovoljnost.

Tudi trošarinska novela, ki se je uveljavila v novembru l. 1923., ne vsebuje za pridobitne kroge nikake olajšave, pač pa očitno favorizira agrarce. Hotela jih je zaščititi pred neumestnimi šikanami kontrolnih organov, ni pa smatrala za potrebno, da podobno zaščiti (glede žganjarine) tudi trgovski promet, za katerega so se kontrolne odredbe preje poostrele nego olajšave.

Bilanca davkov za l. 1923. kaže torej le nova bremena. Leto 1924. pričujemo pod utisom ogromnih davčnih bremen l. 1923. Pričakujemo, da v l. 1924. pride tudi fin. uprava do prepričanja, da je enkrat vendar treba struno vsaj toliko zrahljati, da ne — poči. Javna bremena ne smejo voditi do ubožanja prebivalstva.

Dr. Konrad Vodušek:

K NOVOEMU LETU.

Tako tedaj odhaja zopet eno leto v večnost. Z njim se zaključuje prvo polletje našega osvobojenega življenja.

Važna je ta doba prve naše državne mladosti. In hitro je potekla med obilnim delom, mnogimi skrbmi in velikimi težavami. Ko se sedaj na pragu novega leta oziramo nazaj v to pestro zgodovino, si mora pač vsakdo — in naj pripada li katerikoli stranki ali orientaciji — priznati, da so korake iz zdrave in močne, da poganjajo tudi lepe kati, da so se že mogočno in košato razrasla tudi veje našega državnega drevesa.

V njegovem okrilju smo se po tolikih letih suženstva in trpljenja našli in objeli Jugoslovenci v bratski, neumrjoči ljubezni.

Tako je naše geslo. In to je prva in zadnja beseda našega mišljenja in delovanja. In to je in postane tudi kardinalna točka vsega našega — gospodarstva.

Mogoče bi nam ta ali oni poslovni rodoljub utegnil ugovarjati, da v gospodarstvu nima politike in nima partije, da je denar vladar sveta itd. Saj večkrat čuje, te aksiome ne samo pri nas, marveč še mnogo večkrat in krenkeje menda v Zagrebu in Beogradu. Zraven pa se poudarja in graja egoizem, separatizem, balkanizem itd.

Vsi ti mili glasi morajo utihniti. In staro leto naj jih vzame seboj ter pokopje v preteklost brez vsakega spomina. Kajti nihče, kdor je resničen Jugosloven v svojem srcu in ne navaden afarist, ne pozabi na svoje dolžnosti in ne bode potencial svoje ljubezni do domovine. In naj ima še toliko opravka, dela, uspeha in blagoslova v svojem pridobitnem poklicu in gospodarskem položaju. Ločiti jugoslovensko svoje prepričanje od gospodarskega svojega delovanja, govoriti pri raznih prilikah s silnejšimi nacionalnimi akcenti, delovati pa v strogo afarističnem smislu in izgovarjati se na svoj poklic, ta način jugoslovenstva nima kremenite podlage ter je slabo pokrivalo nacionalne in še druge neznančnosti.

Prepričani smo, da nas bode vsakdo, ki se ne čuti prizadetega, pravilno razumel. Pa tudi mi prav dobro vemo, da trgovina in sploh poslovni milieu nista ustvarjena za torišče, za pozorišče nacionalnih navdušenj. In zgoj z navdušenostjo za narodno stvar se ne pridobiva in ne pridela za življenjski obstanek potrebnega dohodka v katerikoli poslovnem delu. Po drugi strani pa ima ravno tako veliko važnost znano pravilo: »Svoji k svojim!« itd. kater naj se uveljavi in velja med nami v kolikor mogočem smislu in oziru.

Jasno je, da pri teh besedah nimamo v mislih kakšne izolacije namram tujerodcem in tujemu svetu v obče. Nasprotno! Veselimo se prav iz srca na primer, da je glasom najnovejših statističnih podatkov trgovinskega ministristva v prvih 9 mesecih potekajočega leta naš izvoz skupno znašal 2.153.327 ton z vrednostjo 5.501.457.652 D, torej 464.434 ton in 2.583.122.187 D več, nego izvoz iste dobe v l. 1922. In če se dostavimo, da se je v zadnjem četrtletju t. l. izvoz razvijal in vršil zelo živahno, postane že danes jasno, da hode celotni naš izvoz v l. 1923. prekašal izvoz lanskega leta ne samo za 27.49 % po kvantiteti in 88.50 % po skupni vrednosti, — kar je že uveljavljeno za devetmesečni dobi l. 1922 in 1923 — marveč se bode naš izvoz gotovo dvignil na 6.5 do 7.5 milijard Din. To upanje je veselo in upravičeno. In če se nam izpolni, postane naša trgo-

vinška bilanca aktivna! O velikem pomenu in o dobrih posledicah tega vesellega gospodarskega dogodka se bode potem kaj hitro prepričali na naše največje veselje.

Izgledi na gospodarskem našem polju so tedaj veselje in ugodnejši, nego vsa dosedanja leta. Da bode to dejstvo blagodejno vplivalo tudi na nadaljni gospodarski razvoj in razmah, upajmo po vsej pravici. Brez elementarnih nesreč, katerih nas sicer tudi leto usoda ni povsem obvarovala, ostane tudi v bodočem letu naša valuta v trdni koži, v skoro matematično natančni stabilizaciji, kakor je v pre. letu v Curihu od 2. jan. (5.50), brez hujših streslajev do danes (6.45) vztrajal na konstantni, celo za 0.95 šv. fr. zboljšani situaciji. Stabilizacija našega dinarja je tedaj uspešna, češar tudi vsega uvaževanja potrebna devalvacija šv. fr. itd. napram do'arju ni mogla prepričati, da si seveda v valutnem valovanju ni nastopila še tista umirjenost, ki naj bi nastopila v korist mirnega kalkila in dela. Z njimi se povrne tudi podjetnost, pred katero naj izgine strah in preplašenost sedanjih časov. Seveda tudi ta accedens sedanjega gospodarstva se ne da na mah pregnati, ker se marsikaj mačuje, kar se je zagrešilo v povojni vrtoglaviosti in zidalo na pesek brez pravih gospodarskih pilov.

Ze smo izpregovorili o nekaterih panogah gospodarstva in hočemo ta po našem mnenju potrebna razmotrivanja glede drugih strok še nadaljevati v novem letu. Pozdravljamo tudi ne'ham novo živahnost, s čimur se v naši literaturi, dnevnih in drugih, razpravljajo vsa pereča vprašanja splošne važnosti, in to s tistim nepristranskim kritičnim in edino umešnim objektivnostjo, ki ne pozna in ne prizna drugega namena, nego uvaževati splošno korist in zraven istočasno koristiti vsakemu posamniku.

V tem znamenju hočemo nadaljevati svoje večših težavnih delo, v tem znamenju želimo vsem Jugoslovenom veselo in rodovitno novo leto.

ALI MOREMO POSPEŠITI REŠITEV DAVČNIH PRITOŽB.

Na rešitev davčnih pritožb se mora običajno tem diš čakati, čim višji je sporni davčni predpis. Posebno zadnja leta se dogaja, da minejo cela leta, predno se vroči pritožniku rešitvena odločba. Ako bi imeli vloženi pritožbi odločilno moč, bi končno taka zapoznitev ne vzmernirala davčnih zavezancev. Žal, da jo nimajo. Če tudi so davki vsled vložne pritožbe sporna, značaja, jih davčni uradi izterjavajo, kakor pri pravilnih ali nepravilnih odmerah. Doslej davčni zavezanci niso imeli pripomočkov za pospešitev rešitve. Navezanci so bili več ali manj na dobro voljo organov finančne uprave.

Ta položaj se je pa po zakonu o drž. svetu in o upravnih sodiščih z dne 17. maja 1922, Ur. l. št. 60/167 iz leta 1922 bistveno spremenil. Člen 22. odstavek 2. pravi namreč:

»Ako navede tožitelj v tožbi (t. j. na upravno sodišče), da ni mogel dobiti nobene odločbe od pristojnega upravnega oblastva v treh mesecih od dne, ko jo je ponovno zahteval s posebnim aktom, mora sodišče preiskati, ali je njegova navedba istinita; ako se ni ugotovilo ugotovilo, vzame tožbo v potek, kakor da je pristojno oblastvo odbilo tožiteljevo zahtevo.

Ravnokar citirani odstavek ni sicer popolnoma jasan in dopušča več načinov interpretacije. Vendar iz njega izhaja nepobito sledeče: 1.) davčni zavezanec smejo zahtevati, da upravna oblastva rešijo njihove pritožbe v treh mesecih izda dne, ko so rešev s posebno prošnjo ponovno zahtevali; 2.) ako jo ne dode v ravnokar navednem roku smejo vložiti tožbo na upravno sodišče, ki celo zadevo preišče in vzame tožbo v postopek, kakor da je pristojno oblastvo odbilo tožiteljevo zahtevo.

Gorenja zakonska določba pomeni za davkoplačevalce močno orožje napram upravnim oblastem. Z njo sedaj lahko dosežejo, da se njihove davčne pritožbe rešijo čim prej. Sicer se stranka lahko pritožila na upravno sodišče in njegova razsodba je zanje obvezna (člen 34 leg. at.) Mnenja smo, da bode davčno upravno oblastvo tem bolj pospešilo zahtevano rešitev pritožb, ker sme davčni zavezanec v smislu člena 36. zakona o drž. svetu in o upravnih sodiščih tudi preiti, da se izvršitev upravnega akta (torej v našem slučaju izterjava predpisane davka) odgodi do končne odločbe, če bi prizadela izvršitev prošlico nepopravljivo škodo. Tudi mora upravno sodišče take tožbe vzeti takoj v postopek.

Nastane vprašanje, kaj se zgodi, ako upravno oblastvo naknadno izda svojo odločbo, še predno odloči o tožbi upravno sodišče. Tudi to vprašanje je rešeno s členom 36. uredb o poslovnem redu pri drž. svetu in uprav. sod. z dne 5. sept. 1922. Ur. list št. 97/302 iz leta 1922. V takih primerih mora namreč tožitelj v 15 dneh izjaviti sodišču, če je z rešitvijo davčnega upravnega oblastva zadovoljen ali pa vztraja pri tožbi. V prvem slučaju se postopanje ustavi, v drugem pa se mora nadaljevati. Ako ne izjavi tožitelj v določenem 15 dnevnem roku ničesar, se smatra, da je zadovoljen in se postopanje po prvi tožbi ustavi.

Vsekdo mora priznati, da preveč duh modernega in velikopoteznega nastajanja te določbe. Želeli bi le, da v zakonodaji ne ostane pri tej izjavi. Davčnim zavezancem pa svetujemo, da se poslužijo novih pravil le tedaj ako gre res za njihove življenske interese.

Vaska storaba mora roditi le slabo sadovo in odpor, Končno ima tudi davko-

plačevalec le interes na tem, da finančna uprava ne pospeši rešitve v njegovo škodo, kar pa ni izključeno, ako le vsled strankinega drezanja nedostaja časa in prilike za temeljito proučenie sporne zadeve.

NUJNOST ŽELEZNISKEGA SPOJA SLOVENIJE Z MORJEM.

Reški spor se bliža svojemu koncu. Najnovejša poročila sicer zopet poročajo o Mussolinijevi intrigi kakor naj tudi mi vse, zlasti največje početje tega diktatorja napram naši državi označimo s to primerno besedo Vendar vsaka — tudi Mussolinijeva — sila do vremen! In tako se utegne to večno vprašanje, v katerem pomeni vsaj na ves videz minulo leto veliko prazno črto, vendarle rešiti v prihodnjem l. 1924. In sicer čim prej!

To zahtevno moramo zlasti mi Slovenci brez vsake razlike strank — postaviti na prvo mesto svojega gospodarskega programa. Predvidno je dobra stvar, pornežljivost pa božja mast. Ali obch mora biti pri nas enkrat konec. Konec pa mora biti tudi vseh diferenc, vseh razlik in nasprotstev v tem strašno predelem vpašnju ki je splošno važnost ki je pravo pravcato vseslovensko vprašanje. Pravijo, da se nam tudi v tej zadevi smejelo v Beogradu in da se vohiši na lahek način zavzemajo za eno, pri drugi priliki in konstelaciji pa zopet za drugo prago. In tako nastopi znani vedno dobrodošli efekt in dubiček. Kadar se prepirata dva lita.

Mi smo v tem vprašanju zastopali vedno povsem nepristransko stališče in končno — po mnogih razpravah, prepustili odločitev pristojnim činiteljem.

Znamo je tudi da se je temelj za to potrebno železniško zgradbo položil dne 22. julija 1922, ko sta bili s pomočjo takratnega aktivnega ministra Iv. Pučija in njegovega parlamentarnega kluba gradnji proge Kočevje-Stritarz od Kolpi-Vrbovske in St. Janž na Dol. Sevnica uzakonjeni.

Tudi direkcija za gradnje novih železnic se je po temeljitem preučitvju raznih konkurenčnih tras odločila za Klodič-Hrovat-Kavčičevo skupno prago. Na podlagi tozad, uzakonitve, skupnega nastopa voditeljev nekaterih drugih naših političnih strank in rešenja Min. Sadržajlja broj 3156 od jan. 1923 je ustanovila v Ljubljani v mesecu febr. 1923 sekcijo za trasiranje novih železnic v Sloveniji. Njeno vodstvo je bilo poverjeno ing. R. Kavčiču. Direkcija za gradnje novih žel. je dala nalog izstrirati žel. proge: St. Janž na Dol-Sevnica ter Kočevje in Crnomlja preko Lukovdola z reško prago (med Vrbovskom in Srpški-Moravcam). Po direktilah je direkcija le poslala zvezna postaja iz Kočevja in Crnomlja mesto Severina n/Kolpi-Lukovdol. Z dovoljenjem, da naj ima ta nova skupna praga iste vsporne kakor je obstoječa reška praga, se je doseglo skrajšanje proge Kočevje-Stritarz trg-Vrbovska od 57 proektiranih km (preko Severina n/Kolpi), na 44 km preko Lukovdola.

Delo trasiranja v terenu je pri vseh podsekcijah napredovalo z vidno hitrostjo. Po preteku par mesecev trajajočega dela v pisarni in terenu je bilo z vsjo sigurnostjo računati, da bo delo trasiranja v terenu do konca julija 1923 popolnoma končano. Na podlagi 4/5 žel. končane dela trasiranja v terenu se je predložil merodajnim mestom koncem mes. junija 1923 definitivni potek skupne trase v podrobnem, (kar je objavil »Slovenski Narod« v svoji št. od 24. junija 1923.

Vendar se na veliko žalost, upanja niso uresničila. Kakor strela iz jasnega neba je prišel dne 17. julija 1923 na sekcijo brzovojni nalog, da je na podlagi rešenja Min. Sadrž. broj. 4431 Ljubljanska sekcija ukinitve in vsako nadaljne delo vstavljeno. Udarac je bil popolnoma nepričakovan ter je redi tem tudi globoko učinkoval na splošno mnenje. Kakor zgoraj omenjeno bi bilo delo trasiranja v terenu do konca julija popolnoma končano. Tako bi bili dani vsi podatki, s katerimi bi se v teku treh mesecev v redu izvršili vsi tozadevni generalni projekti in natančni stroškovniki. Odhoda za vzevo dol. žel. iz Kočevja in Crnomlja z reško prago se je obrnil na vse merodajne kroge, da se preklicje ukinitje trasiranja. Tudi trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani se je zavzela za nadaljevanje tega splošnovažnega dela.

Rezultat vseh močnihih tozad. intervencij je do sedaj znana izjava ing. Kuzmanovića, direktora za gradnje novih železnic, katere je podal 20. nov. 1923 v Ljubljani ob priliki poseta Slovenije od strani min. Sadrž. dr. V. Jankovića: »Ukinuti rad trasiranja nastavlja se na prolece, sigurno i dovršiti — pošto imam i kredit. Sada u zmiri i u Vašim brdima ne može se to učiniti, zbog toga bacio sam sve sekcije u južne krajeve, da dovrše tamšnje poslove — a na prolece doći će ove sekcije u Hrvatsku i Sloveniju, da ovide dovrše sav rad kod novih železnica.«

Jasna ta izjava nam je prave, da se v početku l. 1924 začne z nadaljevanjem preklajenega dela s trasiranjem skupne proge. Napravilo se čimprej potrebnih načrti, na podlagi katerih se potem pristopi k gradnji sami. Priporočiti je še, da sedaj, ko je bilva južna žel. podpravljen, odpa-de glata ista acutalivna konkurenca med obema upravama, zlasti relaciji Maribor-Ljubljana-Trst, proti novji zvezi Maribor-Sušak. Obenem pa bode prva dolžnost nove, tako težko pričakovane, Ljubljanske želez. direkcije, da se po vsaki cenl poveča svoje omrežje za realizacijo življenskovažne, še uzakonjene, žel. zveze cele Slovenije z morjem.

★ ★ ★

— Zvišanje železniških tarifov v Avstriji. Generalna direkcija avstrijskih železnic poroča, da se s 1. januarjem 1924 zvišajo osehni in blagovni tarifi na vseh progah avstrijske republike.

— Z Dobava papirja. Pri Upravi državnih monopolov v Beogradu se vrši dne 11. januarja 1924 ofertalna licitacija glede dobave raznega papirja. Predmetni oglas je v p'sarni trg. zbornice v Ljubljani na vpogled.

Julijaska krajina.

— O reformah na železnici se mnogo vplje po Julijski krajin. V deželi ne-verjetnosti pa je vse tako nazadnjaško, da se na prvi hip vidi, da so to reforme, katere so bile že zdavnaj zmetane v koš. Poglejmo si obrat. Povsodi se stremi za tem, da se olajša poslovanje s tuji na mejah. V Bohinju in na Raketu obvladujejo nameščenci po dva ali tri jezike in povsodi na progah Slovenije spretni postreže tučva v njegovem jeziku. Na važnih obmejnih postajah v Podbrdu in v Postojni pa so nameščeni samo Italijani in po večini še taki, ki lomijo svoj južni dialekt, da jih celo drugi Italijani sami ne razumejo. Od vratarja do načelnika, od financarja do carinika, vse zna samo svojo materinščino. In vendar je Italija v obliini meri živela od tujskega dohodka! Naša ljudi, ki so utrjeni v delu in jezikovno izbornu kvalificirani, mečejo iz služb in importirajo manjvredni službeni material z juga. Pravijo, da se šteti v državi, ali kako štedenje je to, ako se odpuščajo dobri uslužbenci in se na njihova mesta postavljajo nesposobni ljudje. Vsed tega se pogostoma vidi, da sta sedaj dve ali tri osebe tam, kjer je ves posel opravil poprej naš človek. Italijanska vlada pač hoče pokazati svetu, da je nova pokrajina predvsem italijanska, z vsjo silo poitalijančuje kar se da, na vsej črti. Skrivajo se pri tem tudi za neko reformno modernost, katere pa nikomur ne imponuje ter so sploh vse obratne razmere take, da ne služijo ugodno razvoju tujskega prometa. Vkljub vsemu prizadevanju pa vendar ne prikrivajo nikdar dejstva, da je Julijaska krajina jugoslovenska zemlja.

— Božič v Kanfanaru. Kakor po mnogih drugih hrvatskih župnijah, tako je tudi v Kanfanaru nastavljen Italijan za župnika. Mož izganja hrvatski jezik iz cerkve. Ker na ordinariatu vidijo, kako škoduje cerkvi in veri naduto poitalijančevanje, so ukazali kanfanarskemu župniku, da naj za božične praznike pridzige hrvatski in da ljudstvo v cerkvi lahko poje v svojem jeziku. Italijanski župnik se je moral pokoriti. K polnočnici je prišlo polno ljudstva, med katero pa so se pomelali Italijanci izvažali v družbi z nekimi gospicami in začeli so v cerkvi razsajati. Ljudstvo je odšlo. Drugi dan je bila cerkev polna. Ko je ljudstvo pelo nekdo staro slovensko božično pesem, so prihruli Italijanski izvažiči zopet v cerkev. Ljudstvo je odšlo. Nato je duhovnik šel za njim z dvema orožnikoma ob strani in ponujal sveto razpelo v poljub. Cerkev je ostala prazna, ker je ljudstvo bežalo pred duhovnikom in orožniki. »Ofr« ni bilo. Na praznik sv. Stefana je bila cerkev prazna. Tako stoji v Istri cerkev popolnoma pod pritiskom barbarskega fašizma. Posledice utegnejo biti strašne.

— Nad državnimi uradniki v Julij-ski krajin vstirpa usoda. Do 10. decembra se je moral preceščen dol julij-skih državnih uradnikov oprati pred oblastjo proti neznanim ovaditeljem. »Vprašalno polo« so dobili številni državni uradniki od diurnista do svetnika, in na njej so se branili, kakor so pač znali. Sedaj se vprašujejo, kaj bo. Govori se, da bo odpuščenih 30 do 50% onih, ki so dobili »vprašalno polo«!

— Odprava davkarj. Uradni list prilaga odlok finančnega ministristva, s katerim se s 1. januarjem 1924. odpravljajo davčni uradi v novih pokrajinah.

— Umrli je ga. Roza Stibilj, roj. Repič, trgovka v Šturjah pri Aidovski. Sla je iskat pomoči na kliniko v Gradec, kjer jo je doletela smrt.

— Razpršen je občinski zastop v Vojsčici na Krasu. Razlog običajen.

— Do sodišč je imelo naše ljudstvo zaupanje, dokler se ni uvedla v sodne prostore italijanska politika, ki izganja slovenščino iz doma pravice in pritiska na ljudstvo odbijalo tako, da se naši ljudje odtegujejo sodiščem, ker vedno bolj čutijo, kako gre po sodiščih za raznarodovanje in da se preganja od tam smisel za pravico, katero je prejel iskalo ljudstvo po sodiščih. Na sodnike se pritiska z grožnjami, ker baie asimilacija ne napreduje dovolj hitro. Tržaško deželno sodišče je uvedlo italijansko tudi v urade, kjer gre za naše žulie in naše tisočake in tudi tam krojilo pravico v jeziku, katerega naše ljudstvo ne razume. Vsaka sodna stvar stane Slovence in Hrvate ogromne stroške. Poprej so se manj važne prošnje in pravde sestavljale doma, sedaj treba plačati silno dragega prevajalca. Žal, da se dobiho tudi izrodli, ki izkoristijo položaj, in za Judežev groše prodajo svoje brate. Nezasižano je, da se silijo slovenske stranke podpisati zapisnik, sestavljen v jeziku, ki ga ne razumejo. Vsaka protizakonitost se prej ali slej mačjuje in zamotane in neredne sodne razmere v Julijski Krajinu se bodo tudi svojčas mačjevale.

Politične vesti.

— Klerikalci in politični položaj. — Beogradske Novosti poročajo: »Vodilni člani klerikalnega kluba so bili med božičnimi prazniki ves čas zbrani v Ljubljani in imeli dolgotrajne konference s strankinim načelstvom. Glavni seji dne 24. decembra je prisostvoval tudi dr. Korošec. Na tej seji, ki je trajala ves dan, je dr. Korošec poročal o pogajanjih, ki jih je imel z radikalni demokrati in je zahteval, da zavzame načelstvo točno svoje stališče napram tem pogajanjem in opredeli nadaljno politično taktiko klerikalnih poslancev. Dr. Korošec je naglašal, da je po njegovem mnenju politična situacija takšna, da stranka ne more več kolebat, marveč da se mora odločiti za to ali ono politiko, to je, da gre v koalicijo z radikali ali pa vstopi v opozicijski blok. Po Koroševem referatu se je razplela dolgotrajna živahna debata. Dr. Korošec ni čakal na rezultat te debate, marveč je odpotoval še isti večer. Strankino načelstvo ni še nikoli definitivnega zaključilo, marveč čaka na povratek dr. Korošca. Živahna razprava je bila na seji tudi o načrtu dr. Marinkovića o širokih samoupravah. Načrt je vodstvo sprejelo sicer zelo simpatično, vendar pa z velikim nezaupanjem. Večina članov klerikalnega strankinega načelstva je namreč mnenja, da zasleduje dr. Marinković s tem svojim načrtom samo ta namen, da bi preprečil vsaka nadaljna pogajanja med klerikalci in radikali. Na seji se je dalo ugotoviti, da večina strankinega vodstva simpatizira z akcijo, da pride do radikalno-klerikalnega sporazuma in da se nadeja, da bodo pogajanja z radikali imela ugoden uspeh.

— Izid parlamentarnih volitev v Albaniji. — Kako je znano, so se vršile parlamentarne volitve v Albaniji 26. t. m. Po vestih, ki so prišle iz Albanije o prvih rezultatih teh volitev je gotovo, da si je stranka sedanjega predsednika albanske vlade Ahmed bega priborila znatno večino. Pristaši Ahmed bega so dobili dosedaj 50 mandatov, opozicija 23, nezavisni pa 4 mandate. Število vseh poslanskih mandatov znaša 105. Izid volitev je neznan še v 30 okrajih, v katerih pa ima vlada zanesljivo večino. Vest raznih tujih nam sovražnih listov, da je pri prvotnih volitvah volilnih mož doživela sedanja albanska vlada Ahmed bega, ki je napram naši državi prijateljsko razpoložena, občuten poraz, so bile torej izmišljene.

— Volitve v akademsko društvo »Pobratimstvo«. — Beograd, 31. decembra. (Izv.) Včeraj so se vršile z velikim zanimanjem in znatno udeležbo volitve v akademsko društvo »Pobratimstvo«. Na zborovanju je prišlo do zelo živahnih prepričev in spopadov. Končno so se izvršile volitve, katerih rezultat je: radikalna lista 622, demokratska 563, komunisti 435, zemljoradniki 61, in republikanci 338. Število republikanskih glasov je beogradske javnost zelo iznenadilo.

— Vprašanje aretacije Stjepana Radića. — Po poročilu iz Beograda je včerajšnji ministrski svet razpravljal o vprašanju aretacije Stjepana Radića. Stjepan Radić se ima aretirati in obdržati v smislu § 246. Raz. zak.

— Klerikalni račun. — Komaj so otptali dolge nove, ki so jim zapustila pogaanja z radikali, so klerikalci obrnili jadra in potrkali pri demokratski stranki, ponujajo ji svoje zavezništvo. Hlnavsko pišejo o dr. Marinkovičevem samoprepovednem načrtu in hvajlo njegov preokret na boljšo. Da bi dokazali svoje odkrite namene, so se ponudili za nekatere velepotne aranžaje novega opozicijskega bloka, in dr. Korošec se baje trudi pridobiti Stj. Radića za novo voljo. Ko bi pri vsem tem ne poznali tradicionalne zahrbtnosti klerikalne stranke in njenega očitnega računa z novo opozicijo! Po tem računu naj bi prišlo do padca vlade in potem bi se začela licitacija avtonomističnih, to je cerkvenovotokratskih želj SLS. In sicer na levo in desno, z demokrati in radikali. Kakšna naivnost, misliti, da bi eni in drugi žrtvovali enotno državno idejo na ljubo dr. Koroševemu koalicijski. Mi smo mnenja, da je v novi državi treba predvsem klerikalizem pobiti na tla in ga med našim narodom zgodovinsko zaključiti. Njegov izgrešni držav-nopravni zalet v novem državnem življenju je dragocen dar najnovije politične usode.

— Češkoslovaška vzorna država po zaslugi dr. Rašina. — Odlični poznavalec Slovanstva ter prijatelj češkoslovaškega naroda, dr. Charles Rašica, profesor na univerzi v Edinburghu, je obiskal te dni Češkoslovaško, kjer bo priredil nekaj predavanj. Zadnji dni je predaval pred številnimi poslušalci v praškem Mozarteju. Občo pozornost so vzbujale izjave govornika o rajnem finančnem ministru dr. Rašinu: »Češkoslovaška«, je dejal poleg drugega dr. Rašica, »je uspešila po zaslugi dr. Rašina na polju finančne politike pravi čudež ter je po izvedbi integralne reforme državne gospodarstva vzor vsem ostalim nasledstvenim državam, od katerih ni imela nobena tako velikega državnika, kakor je bil dr. Rašica.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Ponedeljek 31. dec.: Zaprti
Torek 1. jan.: ob 8. pop. Mogočni prstan. Izv.
Torek 1. jan.: ob 8. zvečer »Osmo žena. Izv.
Sreda 2. jan.: Nju Red A.
Četrtek 3. jan.: Oloobček. Izv.
Petek 4. jan.: Mogočni prstan Red D.

OPERA.

Ponedeljek 31. dec.: zaprti.
Torek 1. jan.: Notredamski svonar. Izv.
Sreda 2. jan.: Tosca Red F.
Četrtek 3. jan.: Gospodarski sen Red E.
Petek 4. jan.: Paoglavci Red C.

— Slovensko marionetno gledališče.
Torek 1. jan. ob 15 in 18. »Preiskunja« in »Rožencvet in Liljana«.

LJUDSKA VISOKA ŠOLA V LJUBLJANI.

V nedeljo, dne 30. t. m., so se vršile deveto predavanje, ki je lepo uspelo. Predavala je ga. A. Sednikova o »Smernicah za žensko vzgojo«. Med drugim je izvajala sledeče: V sedanjem življenju sežensko gibanje pogosto krivo sodi. Po pravici se odklanja sufražetke. Ne pojmujejo pa ženskega gibanja oni ki odklanjajo dekletu in ženi le delokrog matere in gospodinj. Razvoj gospodarskega in velkokmetnega življenja je postavil tudi ženo v poklicno delo izven doma; žena je bila postavljena pred nove življenjske možnosti. Toda vpliv je bil še slabši. Ženska duša in žensko delo sta se morala prilagoditi družabnim formam in zahtevam, ki so bile tipično moške. Tako je nastal tip virilnih žensk, ki so v svojo škodo zatlačile svojo lastno žensko naravo. Ta pojav, da je prevzela ženska moške poteze, najdemo celo med našim kmetijskim prebivalstvom. In ta tip žene je začel boj za obstanek z moškimi elementom. Razvil je vedno bolj in bolj svoje nove lastnosti; kajti le tako je bil mogel uspevati. Posledica vsega tega je bila, da je življenje potisnilo v ozadje one ženske, ki so ohranile svojo pravo žensko naravo; saj se niso mogle v tako obilni meri prilagoditi delovnim in poklicnim zahtevam našega moškega orientiranega industrijskega sistema. Proti temu tragičnemu zapletu pa je nastopila ženska gibanja. V jedru zahteva to kar je edino pravilno, hoče dati ženski tako življenjsko možnost, da bo živila svoji naravi primerno življenje. Ne samo v družinskem življenju tudi v javnih poklicih naj ne tekmuje z moškimi, hoče pa sodelovanja in sodelovanja tudi pri najvišjih kulturnih institucijah v smislu svojih posebnih sposobnosti.

V skladu s temi težnjami mora biti naša dekliška vzgoja. Dosedanja naša bilanca ni ugodna. Šola vedno bolj oddaljuje dekleta rodbini in dekliški naravi. Učni načrt že od ljudske šole dalje ne upošteva duhovnih duševnih in telesnih razlik deklet in fantov, ne ozira se na različni duševni razvoj. Pa tudi, kar imamo posebne ženske srednje šole, pogosto prevladuje tudi med učiteljicami virilni tip. In vzgoja ne gre v pravi smeri. Zlasti pri izbiri živja se opazajo očitne napake. Dekleta se mučijo s Cezarjem in Homerjevo Iliado, ko bi vse kaj drugega odgovarjalo njihovi mentalnosti.

V duhu našega časa utemeljeno težnja, zabrisati žensko sodelovanje dobi moč in voljo. Pa tudi, kar imamo posebne ženske srednje šole, pogosto prevladuje tudi med učiteljicami virilni tip. In vzgoja ne gre v pravi smeri. Zlasti pri izbiri živja se opazajo očitne napake. Dekleta se mučijo s Cezarjem in Homerjevo Iliado, ko bi vse kaj drugega odgovarjalo njihovi mentalnosti.

Nato je prešla ga. predavateljica na vprašanje ženskih poklicev. Izkazala je celo vrsto trgovskih in obrtniških poklicev, poklice vzgojiteljskih, otroških vrtaric, družabnic, poklicnih strežnic. Poudarjala je, da so naše navadne srednje šole, učiteljice in trgovske šole prenapolnjene, da pa je tega kriva naša javnost sama, ki ne pojmuje nalog naše dobe. Glede akademskih poklicev lahko rečemo, da so gotovi poklicni primerni za ženske, da pa tudi v tem pogledu obstajajo zunanje težave. Nadalje se je pečala g. predavateljica z žensko obrtno šolo ter sploh z oblačilno obrtno. Žalibog še vedno podcenjujemo te poklice in smatramo strokovno šolstvo le za pribežališče onih, ki si drugje ne vedo pomagati.

Nadalje imamo še celo vrsto socialnih poklicev. Za to se vzagajajo drugje dekleta v posebnih »socialnih šolah«. Absolventice postanejo lahko bolniške sestre, uradnice v socialnih vzgojnih ustanovah in vzgojateljice, poklicne varuhinje, uradnice v zavodu za izbiranje poklica, in zavarovalnicah in slično. V Ljubljani se je letos ustanovila šola za sestre za zaščito deca. Pa tudi sicer se obstajajo različni domovi. In upa mi moramo, da se bo nudila v bližnji bodočnosti še marsikatera možnost za nove ženske poklice. Po predavanju se je razpredla zelo živ porazgovor, ki je bodisi razširil in poglobil, bodisi potrdil izvajanja ga. predavateljice.

Dr. Miroslav Ibrovski: JOSE MARIA DE HEREDIA.

Beogradski profesor Ibrovski je med svetovno vojno prišel v Pariz kjer je pomagal izdati list La Patrie Serbe, ki se je posvečal prelevu v Revue Yugoslave. Več let je bil Ibrovski poleg pokojnega Veselja glavna umstvena vez med Francijo in Jugoslavijo. Na slovenskem inštitutu je poleg

profesorja Armatovića ki je tam poučeval srbo-hrvaščino, vodil prvo besedo in predaval o jugoslovanskem slovstvu, seveda tudi o Slovenci: med drugim je poudaril nekaj Prešernovih sonetov. Ob vsaki priliki so ga vabili, da je romal od mesta do mesta in tolažil Francozom naše prošlost in sedanost. Znatno vlogo je nadalje igral na mednarodnem profesorshem shodu v Parizu, kjer sem ga osebno spoznal o Veliki noči 1921.

Pri vsaj tej zaposlenosti se je ščititi, da je mogel napisati tako ogromno delo, kakor je lani natisnjen spis »José-Maria de Heredia«, obsegajoč 2 zvezka (200+660 strani), na podlagi katerih je postal docteur ès lettres. Tu imamo življenjsko in umetniško ustvarjanje znanega sonetista, parnasovca Heredia (1842—1905), čigar »Troisième« se izšlo 1. 1892. S čebelično marljivostjo je avtor posejil vse srodniške prijatelje in znanke pokojnega pesnika, vse francoske živeče pisatelje in profesorje kakor tudi mnogo inozemcev, ki so keliški vodili o Heredia, prebrskali nešteto pisem in listin, prebrali kopo knjig, ki mu jih je čisto pomagala zbirati družica iz ugledne Popovičeve družine: na ta način je zgradil monumentalno delo, ki nima od Kube preko Pariza, Ljubljane (omenja n. pr. »Moderno francosko liriko« dr. Dragotina Šande v Domu in Svetu 1908), Grške pa v deželo vzhajajočega solca, Japonsko. Pri tem so vsotegnene vse dežele južno in severno od naznačene črte. Tudi avtor teh vrstic je omenjen kakor Pilatus v kredi.

O. Ibrovski je opravil to pomembno kritično delo s pažnjo, učenostjo, z nekakim svetim strahom, ki ga ni možno prehladiti... Heredia je našel v njem počtenega, razumnega razlagaveca... Življenjski del knjige je osobito prikupek, ker temelji na številnih in dragocenih, še ne obelodanih listinah. Knjiga nam ne riše hotnosti »parnasa« Heredia, njen smoter zgolj sočne zrelosti, prisrčnosti in blagi, ni samo naslikati obraz pesnika »Troisième«, temveč nas tudi seznanja z gradnjo njegovega ustvarjanja, z viri in postankom proslule pesniške zbirke, ki je med biseri sodobne književnosti... Tako je v Figuru 21. avgusta 1923 med drugim poveličeval to doktorsko tezo, natisnjeno s podporo našega naučnega ministrstva, član franc. akademije, Henri de Régnier, Heredijski zet.

Okusno opremljena ilustrirana knjiga nam kaže krasen portret Heredia kot conquistador. Naš sonetist je namreč po očetni strani španskega pokolenja. O. Ibrovski je zasledoval rod do 14 stoletja in našel mnogo slavni prednikov. Posebno slavje Jean Ferdinand de Heredia, znan v cerkveni in politični zgodovini, umri v Aragonu 1. 1399. Praded Don Pedro de Heredia je v laških bojih izgubil nos in s Kolumbovim bratom junakoval po Indiji kjer je načelul neznatnih čet s svojo srhlo grozotino večkrat razpršil velike indijske množice; ob karabskem morju je leta 1532 ustanovil Pismo Aragon, imenovala po njegovem rodnem kraju.

Ob francoski revoluciji se je družina z družini Evropej zatekla na Kubo, kamor je pribežala s Sv. Dominika tudi francoska plemiška obitelj Girard d'Orville iz Normandije. Iz te obitelji pa je Heredijsva mati.

Njen praded je bil pod Ludovikom XV. sodni predsednik v normadškem parlamentu. Imel je sina, kumče gospe Pompadourjeve, ki ga je namenil za imenitno ženitvo. Mladenci pa si je sam izbral skromno krasotico, hčer trgovskega kapitana iz Dieppe. Oče se je upiral tej nepristojni zvezi in na povikani plačadci svojega gradu, kjer je čakal na sina, mu je strogo zabijal svojo voljo. Ne da bi se prerokal s očetovim ukazom, je šel Girard ml. napolniti s klobukom v roki spoštljivo izjavil svojemu roditelju: »Pod 7. stopnjo gospod, ni več sorodstva. Nikoli več se ne bova videla.« In držal je besedo. Mogočnata boira mu je izposlovala pri kralju opravičilo mesto na otoku Sv. Dominika, od koder se je ob črski vstaji umaknil kot Heredijski na Kubo. Stari predsednik pa, da ne bi prelomil dane besede, se je navzlic prijetnosti kar sam oženil s plemenito dednjo velike rodovine — O. priložitosti morda še kake zgodbe iz Ibrovskove zakladnice.

KELLERMANNOV ROMAN »PREDOR«.

Profesorja Frana Kobari prevad romana »PREDOR« (Der Tunnel) od Bernharda Kellermanna je za božič izšel pri Tiskovni zadrugi »Maribor«, ter ga razpolajajo po ceni 30 Din. oz. po štiki 1 Din več. Slovenci imamo že prevod istega Kellermannovega romana, ki ga je »prevodil« N. Velikonja (Tunel), izdanje jugoslovanske knjižarnice, toda še prelo ni bilo. Pa je sedaj ob izdoru Kellermannove pravde jano, da bi bilo boljše da Velikonjevo nezrelo delo ne bi bilo objavljeno. V naši prevajalni literaturi je Fr. Kobari prevod izreden dozdaj, ki ne sme ostati neopazeno. Radi železnega svojega slova in čisto radi obilice tehničnih terminov nemški izvirnik ni lahko čiten. Ni preprosta stvar, ločiti se ga, da dokazati kvaliteto kot prevajalec, marveč problem je, ki ga je kos le mož, ki zna dobro ravnati s vsami tako številnimi spremeni našega jezika. In zares poje Kobalov jezik kot orgle. Proti izvirniku, ki je celo tam nekam težak, kjer ne bi bilo treba, prevod na nobenem mestu ni težji, nego mnogo mest je, kjer se čita prevod laže od originala. Prav povad je nemški besedilo za vsobitako analiranje težavnosti od slovenskega jezika. Ni le avtor prof. Kobal obrnil posebno pažnjo, da je kljub strogemu izvajanju promorne umitve. Tak prevod je pač plov veličnega razuma in občutnega za njo, pa pretehtavanja in izbiranja: ne »najde« riezno izraz, da ni bi bil izvirnikovemu smiselu naklonjen. Tako pogodi razko »mama« v »vora« je izvirniav molat. Vidi se ta, kaj je

interpunkcija (kočkor je ni pokazal stavce) mestoma nenavadna: da bi bil izražen tudi tisti podoči, drevoči tempo, ki zoni ves nemilid tekst. Lajza štinoet v primeri z izvirnikom je prevajaleva zasluza vsa. Najbolj modna stran, ki dviga in prevod visoko nad povprečne pojave v našim knjižotštvu, pa je naravnost velikanski besedni zaklad, ki ga prevajalec kar siresa pred čitatelja, zares neobično velika zbirka novih in novotvorjenih izvirnih izrazov za to in ono, osebita za znanstvene terminologije realnih ved. Kobalov prevod »Predora« je v tem ostru dragocen in boljši od vseh dosedanjih naših tehničnih slovarjev in »laraslovnikov«. Vsak tehnik, ki se zanima za terminologijo, bo s pridom čital prevod ter odbral tehnične termine za svoje stroke, za stroje in njihove dele, za montanistiko, za zgradbo itd. Skratka, obilo najbolj pristnega slovenskega besedja za precejšen tehnični slovar je v Kobalovem prevodu, kjer je brez krupa in vika rešnih sto in sto besednih problemov. Knjiga bi zaslužila boljše papirja in dostojnejše opreme. Obžalovati je, da je nekakšno tiskovnih pogrešk. Ali bi ne bilo umestno, da bi mariborska Tiskovna zadruga sprejela v svoj načrt misel na drugo, lepo in popravljeno izdajo? Prevod, ki se more kosati z najboljšimi slovenskimi prevodi, je tega vreden.

Dr. F.

Sokolstvo.

— Sokolsko društvo Ljubljana II. naznanja vsemu članstvu, da se vrši dne 13. jan. 1924 ob 10. uri dopoldne v telovadnici na Realki 16. redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Dolžnost vsakega člana je, da se tega občnega zbora zanjiljivo udeležijo. V svrhu sestave kandidatske liste so vršili v petek dne 4. jan. 1924 ob 8. zvečer v telovadnici na Realki sestanek, h kojemu se članstvo, ki se zanima za bodoči odbor, vabi. — Starosta.

— Sokol v Mostah. Vse člane in članice Sokolskega društva v Mostah vabimo na sestanek, ki se vrši v sredo dne 2. jan. 1924 ob 20. zvečer v gostilni pri Pekalju, da se pogovorimo o predloženem občnem zboru. K obilni udeležbi vabi vsi člani.

— Telovadno društvo Sokol v Rbniči sklicuje svoj redni občni zbor dne 6. jan. 1924 ob 14. uri z običajnim dnevnim redom. Udeležba obvezna.

— Občni zbor Sokola Viš se vrši v nedeljo dne 6. jan. t. l. ob 9. dop. v Sokolskem domu z običajnim dnevnim redom. — Udeležba članskega dolžnost. Zdravo.

— Sokolsko društvo na Viču priredi dne 31. tm. Silvestrov večer s pestrim sporedom. Vstopnina 7 Din. Vsi prijatelji našega društva in nepriznane savahe vjudno vabljeno! Zdravo!

— Sokolsko društvo v Novem mestu ima 32 redni občni zbor dne 8. januarja 1924 v veliki dvorani Narodnega doma ob 20. — Zdravo.

— Za dom Sokola I. na Taboru so se zbrali svedci Borovničani na vagon stavbenega lesa, obenem pa še svote v denarju. Z zelenjem okrašen vagon dospe iz Borovnice v Ljubljano po novem letu dne 2. ali 3. januarja v spremstvu deputacije darovalcev. Da bi še mnogo okrajev se častno pridružilo. Iga, Mengšu, Domžalam in Borovnici! Vsem, ki poživljajo rešujejo sokolski Tabor, hreska v naprej bratsko zdravilo — odbor.

BOŽIČNA PRIREDITEV NOVOMESKEGA SOKOLA.

Na dan sv. Stefana je vprisoril novomeški Sokol v tukajšnjem Nar. domu Gogoljevo komedijo »Revizor«. Po pravici povedano, pričakovali smo od te igre veliko več, kakor se nam je nudilo. Posebno k smo brali imena igralcev, ki smo jih tolikokrat videli na odru z dobrim ali celo s prav dobrim uspehom. smo bili prepričani, da bodo tudi v tej igri častno rešili svoje vloge. Ali žal temu ni bilo tako. Glavna krivda ne posebno dobrega uspeha leži v tem, da se nihče izmed igralcev ni poglabil v svojo vlogo, da bi tako uvidel, kaj naj pravzaprav v igri predstavlja. Nekateri pa so se v vlogo preveč poglobili, žal da napadno, kakor na primer poglavar, ki je prišel baš na podlagi prevelike poglavitve do napadnega razumevanja svoje individualnosti. S svojimi gestami in mimiko je poglavar (S. Kastelic St.) naravnost strašen, z njimi razdraži gledalca živce do skrajnosti. Če je Slovček opazoval njegovo stopenjanje po odru, si je nehoti mislil da sedi pri kakli cirkuški predstavi in ima pred seboj klovnova. Njegova izgovorjava je bila slaba. Posebno vokale izgovarja tako zaprti, da se ga velikokrat sploh ne razume, iz vsakega se vidi, da igralec te vloge ni bil posebno srečno izbran. Njegova žena. Ana Andrejeva (edč. Nothava) je izmed dveh najboljše rešila svojo vlogo. Seveda so tudi pri njej še nedostatki, ki jih bo z vajo prav lahko odpravila. Glavna njena napačka leži v izgovorjavi. V tretjem in petem dejanju je govorila prehitro. Maria Antonova (edč. Halderjeva) tudi ni posebno za dovoljevala. kajti bili smo je navajeni videti v drugih vlogah, kot zelo zmogljiva igralka. Njena največja hiba je, da se nikdar ne udiči v vlogo. Svoj prosti čas, t. j. takrat, ko ne govori, uporablja za to, da si čisto mirnodušno ogleduje gledalce po dverani. Sicer pa ne smemo zamolčati vrila edč. Halderjeve, a pr. njen zvokli, jasni glas, čista izgovorjava. Nje primerne geste, kar na odru veliko pomeni. Zelo je usajal obinetu g. Šveizer v vlogi namiljenega »revizorja«. Igral je z malimi kajmami dobro. Najbolj pa je impeniral s svojo mirnodušnostjo in nepriznanim vedenjem in govoritvo. Najbolji mož na odru pa je bil vsakokrat revizorjev sluga Osep (S. Dular). Mnogokrat je nastopil in je dokazal, da je res dober igralec, ali tako dovršeno, kot sedaj. Je nastopil le še v vlogi — hudiča — v Dolni Šentflorjanski, ki je le reši naš vas častno. Pomeni se mu je takoj, da igra doleka razuma in da va, kaj vloga od re-

ga zahteva. Na njem ni bilo nič pretirana, nič umetnega, vse je padal čisto naravno, kakor je sam občutil. Priznanje gre tudi g. revizorju (S. Paučič). ki je videl v g. Dularju častnega rešilca te vloge. Dosti dobro je igral tudi Ljapkin-Tjapkin (S. Blažon). Na nekaterih mestih so bile sicer njegove geste pretirane in govorjenje preveč ojačeno, v ostalem pa je bil dober. Ugalal je tudi poštar (S. Paučič) s svojimi elastičnimi gestami, promišljenimi ali klopetavim govorjenjem, v katerem je dobro posnemal pravega strastnoča v razbiranju tuji pisem. Pod kritiko pa sta bila oba graščaka (S. Malovič in S. Baden). Vsem gledalcem se je zdelo, da sta to dva glavarjeva lakajca. Čestkulara in govorila sta, kakor do izrata »Rokovnjače«. Prav tako slab je bil Zemljanika (S. Novljan), ki mu je bilo samo na tem, da pove besedo za besedo, kakor se je bil naučil iz knjige. Pokazal je popolne nerazumevanje igre. Ostale misle vloge so bile bistveno slabo izbrane. Vendar pa gra velika pohvala za Paučiču, kot režiserju, kakaj vdelo se je, da se je trudil in da je stercil vse, kar je bilo v njegovi moči. Tolaži pa naj noga tudi misel, da je težko vahniti mrtvi snovi življenje. Upamo in prepričani smo, da dosede prihodnji večji uspeh.

Emil Adamič:

Pri Ristu Savinu.

Po premijeri »Gospodarskega snu« je Risto Savin med drugimi za božič povabil k sebi v Zalec tudi mene in Lajevica. Na Stefanovo sva je na vse zgodaj z vlakom mahnila do Celja in od tam po praški cesti med stotinami piramid hmeljnih drogov peč v Zalec. Risto Savin naju je čakal na keledveru in si je mislil, da sva ga pustila na cedilu, ker naju ni bilo z vlakom. Tem bolj se je razveselil, ko sva nenadjeano stopila v njegove hiše. Živahno, prežno in ljubeznivo je naju povabil v priprosto opremljeni svoji sobi na zelo, ter hitro serviral nekoliko vrst domačih kapljic in apertifnih kruhkov. Risto Savin je vesel samec, kakor njegov stariši brat, ki je tudi muzikalen. On namreč izbor — živijo, kakor nama je pravil Risto. Življa in to tako imenitno, da je vse pravica kompozicija, kar slišiš. Ni bilo dolgo in že je sedel Risto pri klavirju na dolgi, udobni, za tri ljudi umerjeni leseni klopi. Na pulit je položil obsežen klavirski izvidek iz svoje, kakor trdi, poslednje opere »Matija Gubec«. Dokončal jo je in že instrumentiral v prvih treh, štirih mesecih letošnjega leta. Je to produktivna hitrost, ki spominja na komponiranje oper nekaterih italijanskih komponistov. Tako delo dokončati bi bilo marsikomu že fizično nemogoče v tako kratkem času. »O, meni to hitro gre, samo, žal, da mi eči nagajajo,« pravi Savin. »Zvečer ne morem več delati! Pokvaril sem si jih s premnogim pisanjem in čitanjem not« Z mladeniškim ognjem in dokaj njo tehnično spretnostjo jo šel stran za stranjo »Matije Gubca.« Podčrtaval je glasbene motive Gubca, Pasanca, Tachija, Alapiča, Jane in drugih figur te naše najpreprostejše zgodovinske tragedije. Od akta do akta smo šli do končne slike kronanja, do himne svobode, pete od nevidnih pevcev v tistem hipu, ko je plemiška gospoda uvidela, da je za večno ugnobila z Matijo Gubcem in Pasancem vsako najmanjšo kal vstajanja naroda. Risto Savin je besedilo petektno opere po zgodovinskih virih sam napisal. Glasba teče gladko, kakor v eni potezi, narašča in dosega pretresajoče viske. Mnogo je v nji krasnih, melodičnih domislekov, narodnih motivov, za soliste hvaležno, iskrene kantilene, za orkester semtertam marsikak trd orh. Risto Savin gleda na to svoje delo z veliko ljubeznijo in vidi v njem svoje nezrelostje, kar je ustvaril. In ustvaril je on mnogo. Sedli smo zopet. Naš veselozadovoljni gostitelj je nama razkazoval svoje spomine, svoje vojne in glasbene troje, slike, muzikalije. Slišali je v visokem častniškem žinu, se udeleževal do 16. leta aktivno vojno, bil v marsikateri nevarnosti, a se je srečno doslužil do svoje težko pričakovane upokojitve. Šelo sedaj more ves svoj čas posvetiti glasbi. Po smrti svoje matere, ki ga je, službojočega kot poročnik, doletela v Pragi, se je šel intenzivneje posvetiti glasbenemu študiju, da bi posabil težko izgubo, da bi oiašal svojo otročino. Po premeščanju na Dunaj je pri R. Fuchsu nadaljeval svoje glasbene študije pet let in na to še dve leti zopet v Pragi. Največ se je pečal s kompozicijo, a je povečal svoj prosti čas tudi solopetju. Je perfektn tenorist. »Toda pol nisem nikjer, niti ne v koncertu! Glas moj je bil prešibek. Vem pa zato prav dobro, kako je treba pisati za tenorje.« Še danes mi je rekel g. Sovilski, ki poje Bernarda v »Gospodarskem snu«, da je njegova partija, sicer vsled višine naporna, a vendar zelo pečna. Prva dela Risto Savina se izšla v »Novih Akordih«. Balada »Skala v Savinju« (ne vem, če je naslov prav točen) in dva moška sbera na poslovenje Blerbaumovo besedilo, mislim, da jih je poslevalen Alžker, to so njegovi prvenci. Takej nato je prišla »Poslednja straža«, katero premijero sem videl v zvezi s Jolko Rehičova

**Zhiraite znamke
za "lunarslovensko Matice"!**

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 31. decembra 1923.

Srečno novo leto!

Uredništvo

in upravitelstvo

„Slovenskega Naroda“

»Ne ločitve, združitve zdaj so čas!«

Pod Avstrijo so bili vsi narodni in napredni misleči Slovenci združeni v napredni stranki. Dasi so imeli klerikalci deželno upravo v svojih rokah in jih je v vsakem oziru podpirala tudi državna oblast, vendar so bili naprednjaki in deželi tako močan faktor, da so jih morali uvaževati tako klerikalci kakor tudi vlada. In to je bilo naravno! Saj je napredna stranka predstavljala cvet slovenskega naroda — slovensko inteligenco, saj so bili v tej stranki združeni slovenski uradniki, učitelji, trgovci in obrtniki, industriji, veliko število najboljših naših poljedelcev, skratka, vsi, ki tvorijo jedro, hrbtenico in močgane vsakega naroda.

In ko je prišel prevrat, ki ga je izključno organizirala slovenska napredna inteligencija, so bili dani vsi pogoji, da prevzamejo napredni elementi vodilno vlogo v slovenski politiki definitivno v svoje roke. To se je tudi zgodilo. V prvih letih po prevratu je bilo vodstvo slovenske politike dejansko v naprednih rokah. Toda napredna fronta se je jela kmalu krhati. Nastala je Samostojna kmetijska stranka, njej je sledila narodno-socialistična. V volilno borbo pri volitvah v konstituantno so posegli napredni elementi že razcepljeni, vendar pa se med njimi še ni razvnelo tisto strastno medsebojno klanje, ki je povzročilo kasneje toliko zla v naprednih vrstah. Po geslu »ločno marširati«, a skupno udariti na sovražnika« so dosegli naprednjaki v tej volilni borbi naravno sijajne uspehe. Klerikalci so bili potisnjeni v manjšino in naprednim strujam ste pripadli dve tretjini vseh mandatov.

Ta nepričakovani uspeh pa je imel tudi nepričakovani učinek. Mesto da bi se bili napredni elementi strnili v še krepkejšo enotno falango, kar bi jim omogočilo polagoma docela iztisniti klerikalce iz našega javnega življenja kot odločujoč faktor, so se jeli med sabo prepirati in kmalu je zabesnel med naprednimi strujami v veliko veselje skupnega klerikalnega sovražnika medsebojni boj na nož, ki ni poznal nobenih ozirnov na ogroženo skupno napredno stvar.

Poleg tega so se napredne vrste jele že bolj razkrajati: že obstoječim naprednim strankam sta se pridružili še dve novi — narodno-napredna in radikalna. Posledice tega cepljenja naprednih sil so se takoj pokazale.

V Ljubljani, ki je bila od nekdaj trdnjava napredne misli, so pri občinskih volitvah zagospodarili klerikalci, komunisti in socialisti in pri volitvah v narodno skupščino je klerikalna stranka zopet zavojevala gospodujoč položaj na vsi črti.

To je bilanca razcepljenosti naprednih sil v preteklosti.

Stopamo v novo leto in umestno je, da si to pasivno bilanco naše napredne politike živo predočimo.

Ali hočemo vztrajati na tej poti, ki nas vodi v neizbežno propad? Ako imamo le iskrico patriotskega čustva v sebi, ako nam ni ljubezen do napredne in narodne stvari samo puha fraza, se moramo iztegniti ter kreniti v svoji politiki v docela drugo smer.

Ne ločitve, združitve zdaj so čas! Zato pozivamo vse naprednjake, ki so dobre volje, da zapostavijo vse osebne interese, osebne občutljivosti in se zopet strnejo v eno enotno napredno falango, ki je edina zalog in jamstvo boljše bodočnosti.

Sporazum med demokratsko in narodno napredno stranko bodi prvi korak k temu končnemu velikemu cilju!

— Izstop g. Kneza iz »Jadranske banke«. Kakor čujemo, je g. Ivan Knez, predsednik Trgovske in obrtne zbornice, odločil svoje mesto kot član upravnega sveta in podpredsednik »Jadranske banke«.

— Nemška invazija. Pišejo nam: Novoimenovani predstojnik strojnega oddelka, g. inž. Ogrinc nevirano gradi nemški most na jug, ker se ga celo najuglednejši — strahopetci — na železniškem polju — boje. Lisjak je sedaj pripeljal v kurilnico, Maribor za načelnika renegata g. inž. Kotnika z — Dunaja. G. Kotnik je še mlad, vendar se je na pristisk Ogrinca pustil v Avstriji vpokojiti in z lepim honorarjem nastavi v Mariboru. Rogajo se nam Svabi, Ogrinc jo je dobro pogruntal. Nihče se ne gane v bojani, da vse obstane, če Ogrinc s svojo g-rdo odide v obljubljeni dežel. Nemški pohod k nam je Ogrinc osigural, posamni naši bojevni-

ki stiskajo pesti in preklinjajo dneve trpljenja za to hlapčevstvo. Opozorjamo celokupno javnost, da so v Sloveniji vsi Ogrinca podrejani uradi v nemških rokah, sedaj pa padejo, kakor nameravano, že vsi uradi državnih železnic. — Prebudimo se, obrambna družba na plan!

— Jubilej odličnega našega somišljenika. Jutri dne 1. januarja slavi svoj 60letnik g. Fran Krapež, kavarar in restavrat v »Zvezdi«. G. Krapež je pred desetletji bil prvi med slovenskimi obrtniki, ki je otvoril v Ljubljani slovensko kavarano. Do takrat so bile vse ljubljanske kavarne v tujih rokah. Njegova »Narodna kavarana« je bila dolga leta zbirališče vsega narodnega in naprednega občinstva. Krapež je bil vedno navdušen narodnjak in naprednjak. Aktivno se je udeleževal političnih borb in veljal za enega najboljših požrtvovalnih agitatorjev za napredno stvar. Vedno je stal v prvih borbenih vrstah, kadar se je šlo za zmago napredne misli. Dasi je bil senter-tja sam v gnetnih striskah vendar ni nikdar štedil, kadar je bilo treba gnetno podpreti kakšno napredno akcijo ali kakšno napredno napravo. Odkar je v Ljubljani, je bil vedno član Sokola in se aktivno udeleževal vseh njegovih prireditvev. Pri tem je imel vedno odprte roke, kadarkoli je kakšna sokolska ali druga narodna organizacija potrkala na njegova vrata. Po prevratu se mu je posrečilo, da je s težkim trudom dobil v našem lokalnem, kjer je bila prejemniška Kavana. Ker je to društvo, ki je lastnik Kazinskega poslopja, med tem prešlo v slovenske roke, je Krapež z velikimi gnetnimi žrtvami restavriral in popravil vse lokale, jih opremil s vsem konforom ter tu otvoril kavarano in restavracijo z vinsko kletjo, ki sta po svoji modernosti in okusni ureditvi lahko v ponos ljubljanskemu mestu. Ni štedil ne truda ne stroškov, da bi ustvaril v Kazini prvovrstno podjetje in ko so ga prijatelji opozorili, da ni pametno, ako vtake ne toliko denarja v podjetje, od katerega bodo imeli morda dobiček drugi, jih je zavrnil rekoč: »Kazina je sedaj v naprednih rokah in če jaz danes ali jutri umrjem, bo imela od podjetja korist napredna stranka, ki je lastnica poslopja in katere somišljenik sem že nad 35 let. G. Krapež je mož blagega in plemenitega srca, zato se tudi k njemu zatekajo vsi, ki iščejo podpore in pomoči. Podpira zlasti rad naše siromašne dijake, izmed katerih je marsikateri ves čas svojih študij sedel pri njegovi mizi. Jubilantu, zvestemu in požrtvovalnemu svojemu somišljeniku, iskreno čestitamo in mu ključemo: »Se na mnoga leta!«

— Cigarete »Male antanta«. Kakor smo že poročali, se vrši v januarju v Beogradu konferenca državnikov Male antane. V čast visokim gostom namestila uprava državnih monopolov dati v promet nalašč v to svrhu izbrane cigarete z napisom »Male antanta«.

— Telefonski pogovori z izsestvom. Oglede razporeda telefonskih pogovorov na glavnem telefonskem vodju Beograd ozir. Trst-Ljubljana-Dunaj-Praga je ministrstvo določilo, da se s 15. dec. t. l. vrše pogovori med Prago in Ljubljano od 10. do 10.30 in od 15. do 15.30, med Ljubljano in Dunajem od 13.30 — do 14 in od 20. do 21. Ostali čas med 9. in 21. uro sevrše pogovori med Zagrebom in Prago, med Zagrebom in Dunajem, med Beogradom in Dunajem ter med Trstom in Prago.

— Občinski matični urad. V Italiji matični uradniki niso duhovniki, marveč župani. Ker so predpisi o državljanstvu stanu raztegnjeni tudi na nove pokrajine, pride z novim letom 1924 vsa matična služba iz rok duhovniške oblasti v roke županstva posameznih občin. Razglašajo se določili predpisi. Glede poroke se določa da bo poroka pred zakoni veljavna, jo mora opraviti župan ali kak njegov pooblaščen zastopnik. S poroko pred županom se seveda ne odpravi ali prepoveduje cerkvena poroka, ali pred zakoni velja le poroka, sklenjena pred županom.

— Zatvoritev pomožne pošte Mrla gora. S 30. nov. t. l. je bila zatvorena pomožna pošta Mrla gora v področju pošte Kočevje in hkrati je bilo v tem kraju uvedeno dostavljanje pošiljk na dom po selškem pismonoši in sicer ob torkih, četrtnih in sobotah.

— Izprememba o'krošev pri Ra'ju in Pragersko ter uvedba selške d'ostave. S 1. jan. 1924 se izloči občina Gorica iz okrošja pošte Rače in prideli pošti Pragersko. Selški pismonoši iz Pragerskega bo dostavljali vsak ponedeljek sredo in petek tudi v Sp. in Zg. Gorici. Pošte naj popravijo krajevne imenike.

— Celjske vesti. Razgledni stolp v Tovstu, katerega je svoječasno postavila avstrijska vojaška oblast kot opazovališče proti italijanskim letalom, se je minule dni iz neznanega vzroka podrli. Bil je že sicer potreben malega popravila, katero pa se je zamudilo. Nov stolp postaviti na eni najvišjih razglednih točk v celjski okoličini pa bi stalo v sedanjem času precejšnjo vsoto denarja. — Celjska srbska pravoslavna cerkvena občina priredi v dnehi 26. in 27. januarja 1924 v korist zidanja pravoslavne cerkve v Celju »Svetosavsko besedo«. 26. bo slavnostni

koncert v veliki dvorani »Uniona«, 27. dopoldne ob 11. pa v veliki dvorani Narodnega doma proslava Sv. Save z blagosloviljanjem vode in sečenjem slavskog kolača, deklamacijami in govorom. — Umetniški klub »Vesna« je v nedeljo na Krokovem trgu otvoril III. umetniško razstavo. — Na običnem zboru Celjske Dilaške kuhinje je bil za predsednika izvoljen prof. Josip Kožuh. — Izpred sodišča. Dne 1. septembra so pri posestnici Mariji Korenjak v Vrhu pri Zalcu imeli mlatiči »likof«. 20letni delavec Anton Skutnik je ob tej priliki zabodel s kuhinjskim nožem Antona Jakobca, na katerega je imel že dlje časa jezo, v hrbet in ga težko poškodoval. Dobil je 4 mesece težke ječe. — Kolo je ukradel v Sočanju 14letni Fran Habe, vajenec v Mozirju. Dobil je 3 tedne zapor.

— Cleveland, Ohio U. S. A. 10. dec. Srečne božične praznike in veselo novo leto voči uredništvo »Slov. Naroda« in vsem iskrenim Jugoslovenom, posebno goriskim Slovincem z upanjem v njihovo boljše bodočnost. — Jože F. Paletič.

— Dinarski dan za vestifalske Slovence seh radi neugodnega vremena in hudega mraza odloži na nedoločen čas.

— Iz Južne Srbije. Srečno in veselo novo leto želimo vsem slovenskim rojakom in rojakinjam iz daljne Južne Srbije finančni poduradniki: A. Pavlika, A. Zorman, P. Stingl, F. Ivanc, M. Urekar in V. Leskovšek.

— Brzojavke v Grčijo. Ministrstvo pošte in brzojava je sklenilo, da so lahko brzojavke, ki se pošiljajo iz naše države v Grčijo napisane poleg angleščine, francosčine in grščine tudi v italijansčini.

— Iz Metlike nam pišejo: Tik pred božičnim praznikom je začela poslovati na metliki pošti telefonska govornica za krajevni in medkrajevni promet. Občinstvu zlasti še trgovskim in obrtnim krogom je s telefonsko govornico jako ustreženo ter izkrajalo tem potem poštni upravi javno zahvalo, da nam je preskrbel telefon, ki se ga ljudje dosti radi poslužujejo kakor brzojava. Letno smo imeli splošno jako dobro. Ker smo nasedli dosti senna, se polnijo naši hlevi: polje je dalo bogat pridelek, sadja je bilo tudi precej in lepega kakor je osvedočila zadnja sadna razstava v Metliki. Vinska kapljica je znatno boljša od lanske. Cena letošnjemu vinu je po zidanicah in hramih 20 K in više za liter.

— V Osijeku se je poročil naš rojak g. Vladimir Stamatcar, član zagrebske opere, z gđ. Ružico Dubac. Bilo srečno!

— Smrtina kosa. V Ptuju je dne 29. decembra umrl prof. Davorin Beranič v 45. letu svoje starosti. Pokojnik je bil marljiv delavec na kulturnem polju. Bil je dober narodnjak ki je vestno izpolnjeval svoje narodne dolžnosti. Blag mu spomin!

— Klaviritev. Pišejo nam: V Ljubljani se je pojavil klaviritev, ki se izdaja za kneza, tovarnarja in trgovca, kakor mu bolje kaže. Pripoveduje med drugim, da je prišel med vojno ob milijone. Preje je imel svoj delokrog v Beogradu in Zagrebu, baje mu na Ljubljano bolje ugaja. Sikke išče z raznimi obrtniki, da mu napravijo razne aparate za njegove »najnovejš« izume« in potem išče stike z interesi in za izkoriščanje svojih »najnovejših« izumov. Navadno se pa prigodi, da ostane obrtniku zani ni vreden aparat, katerega je z velikim trudom in stroški napravil. Interesentu pa ostane v rokah kot »patent« kos nič vrednega papirja. Ore udi v trgovino na račun interesenta po razno blago, kakor tudi na račun interesenta k obrtniku po posojilo. — Svarimo vsakogar, da nasede temu prebrisnemu klaviritev.

— V Savi utonilo 11 oseb. Na božični dan je v Savi pri Sapcu utonilo 11 seljakov, ki so se hoteli s čolnom preplepati preko Save. Čoln se je vsled burje prevrnil in deset ljudi je utonilo, samo eden se je rešil na obal, kjer pa je radi pravilkega napora izdihnil.

— Boji s komiti. V selu Ogredna na erbsko-bolgarski meji so komiti napadli orožniško patruljo. Tekom borbe je bil ubit neki orožnik in tudi več komitov je bilo mrtvih. Komiti so pobegnili v Bolgarijo.

— Eksplozija bombe v Sv. Nikolu. V orožniški postaji pri Sv. Nikolu v Srbiji je 25. tm. eksplodirala bomba, ki je ranila težko tri orožnike, dva pa sta bila lažje poškodovana.

— Davek na nočni obisk gostlin in kavnarje na igre v teh lokalih je glasom naredbe pokrajinske uprave podaljšan do konca leta 1924.

— Mestna blagajnica Ljubljanske zaradi znehanja ljubljanskih srečk dne 2. 3. in 4. januarja prih. leta za stranke ne bo uradovala.

— Dobrovoljci v Ljubljani. Mesečni sestanek se vrši 10. jan. 1924 ob 20. v društvenih prostorih. Na sestanku poročata vod. Stane Vidmar o dobrovoljaški banki. Udeležba obvezna. Odbor.

— Silvestrov večer in novo leto! Stojimo na sklonu starega in na pragu novega leta. Bog daj, da bi nam vsem prineslo novo leto, boljše dni. Vsi, ki se veselijo novega leta, spomnite se nas, ki ginevamo in stradamo najbednejši med bednimi slepi in prinesite nam novoletno darilo! Mnogo je še teh, ki so pozabili na nas, te prostimo, naj tudi polže dar bednim, ubupnim slepcem na olta! Odbor podporna društva slepih v Ljubljani Wolfova ulica št. 12.

— Kinčuv, najznamenitejši glumač Japonske, pride v Ljubljano in nastopi na Silvestrovem večeru Sokola I. v Kazini.

— Izgubljen se je v soboto zvečer od opernega gledališča do Auerspergeve vile pod Rožnikom (Cesta na Rožnik) briljanten uhan. Pošten najditelj naj ga vrne proti nagradi na upravo Slov. Naroda.

— Nagla se je usnjena taška z manjšo vsoto denarja. Dobi se pri čevljarju Dolac. Gosposvelska c. 8.

PROCES PASKLJEVIĆ-THIERRY.

Proces Paskljevici-Thierry je vedno ni končan in bo baje šele okoli 10. jan. 1924. Po zaključku zaslišavanja slednji pa so podali svoje mnenje o Paskljevici duševnosti psihiatru. Po mnenju univ. profesorja dr. Lapinskega Paskljevici ni idiot. Njegovi defekti so označljivi kot hysterija na bazi hereditarne krivde. Paskljevici ne boluje na kak organiki duševni boleti, zavedal se je svojega čina in defekti, ki jih ima, mu ne odvzamejo zavesti. Po mnenju psihiatra je obdolženec odgovoren za svoje dejanje.

Drugi psihijator dr. Ivan Herczog je sicer podal nekoliko nasprotno mnenje, ki je ugodnejše za Paskljevica, vendar je tudi njegovo mnenje, da svoj čin ni izvršil v stanju duševne zmedenosti ali v patološkem afektu. V ostalem je dr. Herczog naglašal da ima Paskljevici trdno voljo, medtem ko je dr. Lapinski povdarjal, da ima zelo šibko. Tretji psihiaterski strokovnjak dr. Ivan Barbot smatra Paskljevica za težko degeneriranega človeka s histeropripietno označbo in atavističnimi potezami: smatra ga debilnim. V soboto so se pričeli nato govori državnega pravdnika in pletdoyeri zagovornikov.

Thierry — svoboden. Konec procesa. Dvadeset dan razprave.

V petek 28. dec. je bil proces proti Paskljevici in Thierryu zaključen. Zaslišane so bile dosedaj vse priče in tudi duševni izvedenci so podali svoje mnenje. V soboto pa je državni pravdnik dr. Jilić v poldrugeturnem govoru postavil svoj končni predlog. V markantnem govoru je državni pravdnik očrtal Paskljevico zločinstvo. Omenil je, da milje v katerem je živel obdolženec ni vzrok zločina, temveč je zločin pripisovati individualni njegovi osebnosti. Zločin na Prekrižu ni tipičen slučaj, nego unikum, osamljen slučaj, za katerega vzroke ni treba iskati v družbi. Zdravnik niso konstatirali nikak organsko duševno bolesto in dognali celo da se je svojega dejanja moral zavedati in je radi tega za svoje dejanje

popolnoma odgovoren.

Dalje se je Paskljevici po zločinu obnašal, kot da se ni ničesar primerilo. Ni mu bilo žal, da je odvezl očeta deč, moža ženo in nezmožnemu očetu sinovo podporo. Danes po izvršenem zločinu je obdolženec popolnoma hladnokrvno dobro spi in ima izvršten apetit, proti tovaršem je prepošten. Obnaša se kot da je na Prekrižu odr. dva zaleda in ne ubil in oropal dva človeka. Tudi ni z eno besedo pokazal pripravljenosti, da škodo približno poravnava. Paskljevici je vedno iskal tudi prijetelje, ki so mu bili moralno silni. Iz toposti Paskljevicega spominjanja je razvidno, da je rojen zločinec »tip pokuben za človeško družbo. Svoj načrt je izvedel s satansko zvestostjo. Državni pravdnik je zatem navedel, da odstopa v celoti od obtožbe proti Draženu Thierryju in da razširi obtožnico proti Heroju Paskljevici s tem, da je tudi on kriv umora Slavka Kanajeta in da je proti Draženu Thierryju krivo izpovedal. Popolnoma izključeno je, da bi Thierry bil Paskljevici komplic, ugotovljeno je, da sta bila oba umrjenca ustreljena s istim samokresom. Nekatera protivolja v kateri je Thierry med svojim zagovorom zašel, so danes popolnoma razjasnjena in tudi verodostojne priče so dokazale Thierryjev alibi. Tudi je izključeno, da bi bil Thierry intelektualni začetnik tega zločina. Thierry se pred izvršitvijo zločina ni razgovarjal s Paskljevici in je popolnoma nedolžen. Paskljevici je najgriši tip vseh zločincev, ki so prišli pred sodišče. Ni mu bilo dosti da je onesrečil dve redbelni hotel je tudi škodovati poštenim rodbini Thierryjevi. Državni pravdnik predlaga za Heroja Paskljevica maksimalno kazen 10 let po zakonu o obsojdi mladine. Kazen predlaga zato, ker je Paskljevici popolnoma zrel za večala.

Po govoru državnega pravdnika in zastopnikov privatnih udeležencev, ki so vsi naglašali da odstopajo od obtožbe, je predsednik sodišča dr. Vatić po kratkem posvetovalni odredbi, da se Thierry takoj pusti na svobodo. Thierry je med odbravanjem publike mirno zapustil dvorano. Govorili so še nato zastopnik oškodovane rodbine Jelićev dr. Müller, ki je zahteval 137.000 Din odškodnine za rodbino ubitega in 25.000 Din za obravnavne stroške tekom 20 dni.

Dr. Radošević, zastopnik oškodovane rodbine Kanajet, je zahteval za slednje, da se ji vrne opranih 100.000 Din. Da se ji plača letno 70.000 Din tekom 50 let, 7000 Din za pogrebne stroške in niemu 25.000 Din stroškov za postopanje. Dr. Vidrić je zahteval za Thierryja 30.000 Din odškodnine za vzdrževanje v zaporu, 100.000 Din za sramoto, ki jo je moral pretrpeti in 200.000 Din stroškov za zastopanje v dveh mesecih za sebe in dr. Parkaša.

Popoldne je govoril še Paskljevici zagovornik, kakor je bil proces zaključen. Obsodba se izreče v januarju.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 31. dec. Sprejeto ob 13. Devize: Curih 15.515—15.615, Pariz 4.53—4.58, London 384.50—387.50, Dunaj 0.12395—0.12595, Praga 2.5925—2.6225, Trst 3.84—3.87, Newyork 87.80—88.80, Budimpešta 0.45—0.48.

Valute: dolar 87—88, Kra 3.785—3.815.

Elektov iz Curtha danes nismo prejeli.

INOZEMSKA BORZE.

— Trst 31. decembra. Beograd 25.95—26.05, Dunaj 0.03235—0.0325, Praga 67.30—67.60, Pariz 118—118.75, London 100.5—100.50, Newyork 23.02—23.12½, Curih 403 do 405.

Spominajte se

»Družbe sv. Cirila in Metoda«!

Najnovejša poročila.

ZAVAROVANJE MEJ PROTI BOLGARSKI.

— Beograd, 31. decembra. (Izv.) V beogradskem dnevnem tisku je govor Cankova izzval ostro kampanjo proti Bolgarski. Javnost zahteva, da je dolžnost naše vlade v vsakem slučaju odločno zavarovati naše meje proti Bolgarski in da moramo izvajati skrajne konsekvence iz mirovne pogodbe. Govor Cankova je zapustil v Beogradu najneugodnejši vtis. Cankove besede o Makedoniji tolačijo tako, da se je sedanja vlada povrnila v stari germanski mentalitet, bolgarska vlada so udaja politiki, ki jo vodijo Makedonci. Napram naši državi je opažati vedno večje sovražno nerazpoloženje. To kaže tudi razni dnevni dogodki. V Sofiji so se vrnilo kneginja Evdoksija, Nadežda in princ Kiril. Sedaj pa pravila vlada tudi pomiloščenje vseh za časa Stambolijskega obsojenih ministrov.

Bolgarska se tudi s pomočjo neke nam vedno nenaklonjene države neprestano in marljivo oborožuje. Jasno je, da Bolgarska čaka samo ugoden trenotek, da nas napada. Njeni agresivni nameni so vedno bolj očitnejši in jih ni podcenjevati.

OPRAVILJEVANJE BOLGARSKE.

— Beograd, 31. decembra. (Izv.) Naš sofijski posl. g. Milan Rakid pripoveduje v Beogradu. Po poročilu iz Sofije opraviljuje kraljevin Srbov, Hrvatov in Slovincem naklonjeni vladni krog zunanje-politični ekspozé Cankova na ta način, da je hotel s tem zadovoljiti nekatero širše maso naroda in da ostane bolgarska zunanja politika vedno mirna. Od te nalezne emernice ne bo Bolgarska nikdar krenila.

CANKOV POD VPLIVOM KOBURŽANA FERDINANDA.

— Beograd, 31. decembra. (Izv.) Beograd je vznemirljen radi govora Cankova v bolgarskem narodnem sobranju. Ta provokativni govor pripisuje jejo parlamentarni krog narobešojemu mu vplivu odstranjenega ekscesarja Ferdinanda. Od meseca junija, ko je bil vržen režim stambolijskega, je znal Cankov umetno bilanirati med raznimi strujami. Beograđki tisk danos ostro graja sedanjo politiko vlade nam pram Cankovu, ki se jo šele v soboto pokazal v pravi barvi.

NAS PARLAMENT IN BOLGAPSKA.

— Beograd, 31. decembra. (Izv.) V parlamentarnih krogih je sobotni govor bolgarskega ministrskega predsednika Cankova o medsebojnih sosednjih odnosih in osebno odstavek glede Makedonije napravil najneugodnejši vtis. Cankov je po izjavi ugodnega parlamentarca pokazal a tem govorom pravo sliko neprilateljskega razpoloženja Bolgarske napram naši državi. Res je, Cankov je govoril iskreno, toda pod vplivom voditelja makedonskih organizacij.

Po nufiliskem mirovnem ugovoru je Makedonija definitivno sestavni del naše kraljevine. Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovincov je vedno točno in lojalno vršila svoje obveznosti in je polnjevala dolžnosti, ki jih narekuje ta svetovni mir in svetost pogodbe. To mora Cankov prav dobro znati. V parlamentarnih krogih naglašajo, da Bolgarska absolutno nima nikake pravice govoriti o nekaterih neosvobojenih krajih, o »jabolku, ki tvori spor med obema državama«.

Z izjavo Cankova si je dala Bolgarska slabo sprčevalo in v Beogradu morajo postajati merodajni faktori, ki nezaupljivejši nepravni Bolgarski, kjer ne vlada prava državljanska svoboda.

Ljuba Davidovič, voditelj demokratske stranke je kategorično izjavil, da Makedonija na marec biš za nas »jabolko razdora«.

Naša vlada mora napraviti Bolgarsko stolino in odločno v smislu mirovne pogodbe varovati in braniti državne interese.

V opozicijskih krogih splošno naglašajo, da so ravno v tem govoru Cankova kažejo izraziti znaki naše posustljivosti za časa zadnjega prevrata proti Stambolijskemu, ki je bil doajana sko iskren pospeševatelj medsebojnega bratakega zblizanja, dočim stoji Cankov popolnoma pod avgustovim vplivom Todora Aleksandrova.

Splošno prevladuje v Beogradu prepričanje, da ni daleč čas, da bo naša država prevzela na Balkanu ono vlogo, ki je edino dostojna in častna po nufilski mirovni pogodbi.

NAZNANJA se, da se zopet loži Petkovičev (Wermut) kakor tudi druga najboljša vina: Hložan, Silvanec, črno vino, Hložan, Silvanec je večja množina in se čez ulico toči 4 K cene. Pri Priljubu, Mostu trz 13, poleg velike kleti.

Po zunanjem svetu.

Zveza med Češkoslovaško in Francijo.

Na kratko smo že poročali, da je prišlo med ČSR in Francijo do važnega političnega akta, ki bo še bolj utrdil že obstoječe medsebojno prijateljstvo. Zavezniška pogodba med obema državama ima vse idejne pogoje trajnega prijateljstva in je postala takoj s početkom predmet splošnega zanimanja in odobravanja v tisku in javnosti obeh držav, ki so naklonjene francoski zunanji politiki. Nasprotno pa je izšla ostro kritika pri nekaterih drugih narodih. Ob vesti umevno, da jo je pozdravila v prvi vrsti češkoslovaška javnost. Vsi listi izjemno skrajno levčarske vidje v tem dogodku jasno kažejo na evropski mir in uspešno razvajo mlade češkoslovaške države. V istem duhu pišejo o zvezi tudi francoski listi. *«Figaro»* pravi: Pogodba sama je v Beneški koncepciji samo del obsežne celote, samo zapadno krilo velike stavbe, analogna pogodba z zapadno Rusijo pa bi bila vzhodno krilo. To so besede, ki jih je zunanji minister izgovoril javno. Pomiritev Rusov med seboj in potem z zapadom s pomočjo slovaškega naroda kakor Čehi, to je vrhunec med čsl. vlade, *«Matin»* pa piše: Z gospodarskega stališča je Češkoslovaška zveza s Francijo že s trgovinske pogodbe. ČSR nudi posojila, ona išče samo sredstva, da bi zboljšala svojo finančno situacijo. Češkoslovaška republika dolguje zavezniškemu fondu znatno vsoto. Francija ji lahko pomaga iz nagibov, ki so mednarodnega značaja in interese za zlasti Italijo kot upniško nasledstvenih držav srednje Evrope. Vse to pa bo predmet poznejših pogajanj. Nastajajoča zveza med Francijo in ČSR je srednji dogodek, ki lahko omade odmev v vsebini stališča Male antante, ki bo definirano na januarski konferenci v Beogradu. Angleški politični krogi so sprejeli vest o sklenjeni francosko-čsl. pogodbi kot logično posledico angleške politike, ki je s svojim postopnim pravičnim Francijo, da si polže zanesljivih zaveznikov in imenitva za bodočnost na Poljskem in pri Mali antanti. Londonski politiki so tudi menili, da namerava Francija obnoviti zvezo z Rusijo in obkroži s pomočjo Male antante Nemčijo. Naklonjenost in francosko favoriziranje nekaterih držav, zlasti pa Male antante, zelo razburja angleške duhove. O tem najbolje priča odstavček iz resnega gospodarskega dnevnika, kjer beremo: Dokler Francija porablja na svoj dolg v Ameriki, ki znaša 700.000 funtov, ima Amerika pravico protestirati proti njeni igri v evropski politiki in trgovini. Angleška na vse načine skuša ohraniti antanto in opozarja svojega zaveznika, da li dolguje 600 milijonov funtov; finančni krogi so prepričani, da bi bila za Francijo najbolje, ako plača svoje dolge prei, predno se spušča v finančiranje vojaških priprav v drugih državah.

Tudi dunajski listi živahno komentirajo ta važen dogodek v mednarodni politiki in ugotavljajo, da je ČSR naklonjeno sistemu pogodb, ki imajo namen podpirati francosko hegemonijo kot protitež nevarnosti od vzhoda. *«Neue Freie Presse»* pravi, da ta pogodba ni agresivnega značaja. Skrivna želja češkoslovaškega zunanjega ministra je obnova sline Rusije, ki bi s Francijo znova sklenila zvezo in vzela države Male antante pod svojo zaščito.

Boljševizem sili v Ameriko.

Komunistična propaganda v Severni Ameriki. — Zinovjev bi rad izobesi rdečo zastavo na Pelem domu.

S tem, da je prezident Coolidge v ameriškem parlamentu 6. dec. izjavil, da Zedinjene države ne morejo stopiti v stike z režimom, ki ne priznava mednarodnih obveznosti, je ruski problem stopil v ospredje vsega, kar zanima sedaj ameriško javnost. Tej izjavi je sledila nora sovjetskega zunanjega komisarja Čičerina, v kateri boljševiška vlada zatrjuje, da si je sovjetska Rusija vedno želela prijateljskih stikov z Ameriko, da se hoče povezati z vlado Zedinjenih držav in nima namena vmešavati se v notranje zadeve pač pa bi rada začela pogajanja o finančnih zahtevah Severne Amerike. Na to noto je odgovoril državni tajnik Hughes, da sovjetska Rusija lahko vrne ali plača odškodnino za imetje, ki je bilo konfiscirano ameriškim državljanom. Ako pa hoče preklicati dekret, s katerim odklanja svoje obveznosti napram Ameriki in priznati te obveznosti, lahko stori tudi to. Zato ni treba nobene konference, ne posebnih pogajanj. Ameriška vlada ni preklala nikakih obveznosti napram Rusiji. Bolj važno in merodajno pa je vprašanje komunistične propagande, ki hoče preduzeti sedanjih družabnih red v Ameriki. Vlada ne more prijeti nobenih pogajanj z Rusijo, dokler ne prenehajo eksperimenti, ki se kujejo v Moskvi.

Problem obnovitve diplomatskih stikov odnosi priznanja sovjetske vlade je našel na odpor v toliko, v kolikor je moskovska vlada faktično dogovorjena za prevratno agitacijo tretje komunistične internacionale. Ameriška vlada in javnost stoji na stališču, da je izključeno pogajanje ali priznanje vlade, ki skuša spremeniti družabni red v tujih državah. Državni tajnik Hughes je v ilustraciji te propagande omenil pismo, ki ga je pisal Zinovjev ameriškim komunistom. V njem avtor poziva ameriški proletarijat, naj izobesi rdečo zastavo na Belem domu. Zinovjev (Appelbaum) je predsednik tretje internacionale in je bil v vojnem času nemški vohun v Rusiji. Danes vodi svetovno komunistično propagando, obenem pa je tudi član osrednjega izvrševalnega odbora (VCIK) sovjetov.

Zagovorniki sovjetske vlade so trdili, da vodi propagando v Ameriki z namenom da izkove protelarsko revolucijo, tretja internacionala, nikakor pa ne sovjetska vlada. S tem je senator Borah utemeljeval svojo resolucijo, v kateri prosi prezidenta Coolidge, naj prizna sovjetsko vlado. Vlada je odgovorila senatorju Borahu v kratki spomenici dne 24. decembra, v kateri pravi: *«Izvestija»*, uradni organ sovjetske vlade priobčujejo 7. novembra 1923 priznanje, da sta tretja internacionala in sovjetska vlada v zvezi.

To logično in ob sebi umevno zvezo pojasnjuje Rezanova razprava *«L'Idéologie de Communisme»* (izšla v Bossardovi založbi v Parizu) kjer Kamenec razpravlja o tem kako deluje tretja internacionala za svetovno revolucijo. *«Ispolkoma»* (izvrševalni odbor komunistične internacionale) vodi komunistične organizacije po vsem svetu. Njegov namen je uničiti obstoječe družabne razmere. Ispolkoma odobrava nasilje in državljansko vojno kot sredstvo za doseg svojih ciljev. On je največja neda in opora sovjeta ljudskih komisarijev kajti brez uspeha komunizma v drugih državah se ne more dolgo držati komunistična vlada v Rusiji. Kamenec pravi: Vzrok te ne družbe med prvo proletarsko državo in tretjo komunistično internacionalo je v dejstvu da eden brez drugega ne more eksistirati. Sovjetska Rusija ima svojega zadržnika v tretji internacionali, tretja internacionala pa je silna zato, ker obvlada rusko državo in njena sredstva.

Zagovorniki sovjetske Rusije in tudi *«Izvestija»* z dne 22. decembra proglašajo Zinovjevo pismo ameriškim delavcem za falsifikat. Toda to ni moredajno. Merodajno je razmerje med sovjetsko vlado in tretjo internacionalo. Sovjetska vlada izjavlja, da ni pooblašala v Ameriko nikakih navodil glede revolucije in da torej za akcijo tretje internacionale nikakor ne more biti odgovorna. Morda so kie naivni politiki in naivne države, ki bodo na podlagi te morane filozofije sklepala s sovjetsko vlado pogodbe. Amerika pa tega ne bo storila. K temu koraku je ne sili niti nestrpnost, ki je drugod odločilna za naklepe o trgovinskih stikih. Kar lahko Rusija izvaja in surovine, s katerimi bi mogla plačati tega ima Amerika sama v izobilju. Sovjetska Rusija pa tudi nima ničesar, da bi plačala uvažno blago. Po novem letu bo ameriška vlada in javnost nadaljevala debato o ruskem problemu.

Priljubljeno voseji

V družini *«Slova»* se predaval 29. tm g. prof. dr. Molle o poljskem pisatelju Sienkiewiczu. Vrlo zanimivi jedrnat opis literarnih del svetovnega pisatelja nam je vzbudil in oživil duševne slike glavnih likov romanov *«Z ognjem in mečem»*, *«Mali vitezovi»*, *«Potopoma»*, *«Ovo vadilo»*, *«Križarji»* I. dr. Gentilini pisatelji kot globok opazovalec prirode, je združil v svojih umotvorih zgodovino raznih značiev in življenja v zvezi z ljubavnim romanom, du-

ha polnih in senzacionalnih dogodkov. Njegova dela so oživila poljsko dušo k vstajenju in osvoboditvi narodne zavesti in ponosa tradicij poljskega naroda. Hvaležni narod je poklonil duševnemu velikanu kot prvemu med najboljimi sinovi svoje naroda, lepo posestvo Krasno predavanje je venčala iskrena zahvala udeležencev pozdravovalemu g. predavatelju.

Tajnska dan. Na svoj tradicionalni praznik dan sv. Tajuane 25. januarja priredijo ruski akademiki tudi letos veliko veselico in Narodnem domu. Kakor tudi pri lanskem prireditvi, ki se je naše občinstvo že gotovo spominja, se bo v eni dvorani Narodnega doma vršil koncert s plesom, v drugi pa kabaret z udeležbo priljubljenih igralcev opere in drame.

Požičnica. Podružnica kola Jugoslovanskih sester Krško-Videm, ki se je vršila v nedeljo dne 23. dec. v sokoški dvorani v Krškem, je prav lepo uspeła. Obdarovanih je bilo 33 revnih šolskih otrok iz Krškega in Vidma z oblačil, obnavlom, nogavicami ter saksijami. Po pozdravnem govoru predsednice Kola je živi sliki lasic, prav ljubko deklarirala mala učenka I. razreda osnovne šole, naka je zapel zbor učencev primerno božično pesmico. Nato se je vršila obdaritev po tej pa se je zahvalil učenec V. razreda osnovne šole vsem plemenitim darovalcem, ki so na katerikoli način pripomogli da je mogla *«podružnica»* obdariti toliko revnih otrok in poleg tega preskrbeti še pet mestnih revežev za praznike z živili. Podružnica *«Kola»* je z uspehom božičnice lahko zadovoljna in naj vstrajno nadaljuje svoje započeto delo na kulturnem in dobroteljem polju.

Profesorstvo društvo, sekola Lj. b. ljana, vabi svoje člane na sestanek, ki se bo vršil v sredo 21. t. m. ob 20. uri v gostilni pri Mraku na Rimski cesti. Referira inspektor dr. Lekar.

Za šivelnico. Splošnega ženskega društva se sprejemajo prielasi v sredo 2. jan. od 5.—6. pop. v društvenih prostorih. Rimska c. 9. priščišče.

Obritikom! Zveza obritnih zadrug priredi v četrtek dne 3. januarja ob pol 8. zvečer v vrtnem salonu *«Pri Levu»* na Gosposvetski cesti peto obritniško predavanje. Predaval bo g. Žagar iz Trgovske in obritniške zbornice *«O davkih»*. Po predavanju se bo vršil prijateljski sestanek. Kjer je to predavanje za obritnike jako važno, naj se ga v čim največjem številu udeležijo Zveza obritnih zadrug v Ljubljani.

Ha-lo! — Ali greš na Silvestrovo k Draščku v Bohoričovo ulico 9? Mende ja, tam je vsako leto domača zabava dobro vino in kusna jedca! Torej na svidenje!

Silvestrova noč. *«Ljubljanskega Zvon»* v okusno ozaljšanih zgornjih prostorih Nar. doma. Prijatelji pesmi in neprilicne zabave iskreno dobrodošli! Začetek ob 8. zvečer, blagajna se odpr. ob pol 8. Dnes zvečer poldnev vsi, ki se želimo v neprilicni pevski zabavi posloviti

od starega leta na Silvestrovo noč pevsko-ga društva *«Ljubljanski Zvon»* v zgornje prostore Nar. doma. Izbran spored, izvrsten prizrizek, pristna dolenska in bizzijska kapulica in ne vemo še koliko drugih dobrot! Člani, prijatelji društva in naše pesmi vabi na obilno udeležbo odbor *«Ljubljanskega Zvona»*!

Društvo najemnikov za Silvestrovo opozarja, da se vrši prihodnja javna odbo-rova seja v sredo dne 2. jan. 1924 ob 20. uri v veliki dvorani mestnega doma. — Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra c. 12. priščišče desno.

Kino Tivoli si je nabavil za novo leto napeto zanimiv ameriški film *«Zenska»* — vraga. Že naslov sam priporoča obiski: glavno vlogo igra glasovita lepota Kitty Kordon z živahnimi temperamentom in izvrstno igralsko rutino. Tudi za razvaleno oko vabljiv spored. — Od 3.—6. lepa drama *«Kolo sreče»* je opoteče.

PARISKA GROFICA, elegantna društvena drama I. del v glavni vlogi M'a May se predvaja v torek 1. sredo 2. in četrtek 3. januarja v Kino *«Ljubljanski dvor»*.

Otvoritev novega modnega salona. Marija Götzl otvori 2. januarja nov modni salon v elegantni opremljeni prostorih prejšnje Kirbiševje s'asličarne na Kongresnem trgu 8. Cenene dame vabimo na ogled in opozarjamo na današnji inšerat.

V go tili Turkovi. Strelška ul. 22. igra na Silvestrov večer *«Kamel»* koncert.

Do zadnje vasi se širi glas o izborni kakovosti *«Mirne»* čokolade.

Kar Vi potrebuje, to je Elzafluid. To pravo domače sredstvo, katero prebne Vaše bolečine! Poljskusa pošilka Dia 27. Lekarnar Eug. Feller, Stubica Donja, Elzatre 31. 238. Hrvatska.

Koncert v kavarni *«Emona»* se vr-vrši danes, v torek ob 8. zvečer. Igra L. ljubljanski salonski orkester.

Restavracija in kavarna *«Zvezda»*. Koncert nove citizenske kancle bo vsak dan v kavarni od 17. do 19. ure, od 20. do 22. v restavraciji in od 22. dalje zonet v kavarni. Kanceln Kada S. andor. Prvovrstna kapela, dr. iz Ojčka. Atrakcija prve vrste.

Kupite le šivalni stroj Picolla pri tvrdki I. Gorec, palača Ljubli, kred. banke. Glej oglas.

Težnji za strojenile in stenerarji. In. Dne 3. februaria 1924 začnejo na državno koncesioniranem zasebnem izšiču Legat v Mariboru zopet novi težnji za strojenile ter slovensko in nemško stenografijo. Težnji trajajo 4 mesece. Vokovanja in poizkušnje v specialni trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor. Slovenska ulica 7, ali pa v šolski pisarni Vrazova ul. št. 4.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSIEMSK
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Daruite za sokolski tabor!



V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš predobri oče in stari oče, gospod

JURIJ MERGENTHALER

zasebnik

včeraj, dne 30. decembra 1923, po dolgi in mukepolni bolezni, v 75. letu starosti, Bogu vdano preminul. Pogreb nepozabnega pokojnika se boče vršil v torek, dne 1. januarja 1924 ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Novi Vodmat št. 36, na evangelijsko pokopališče.

NOVI VODMAT, dne 31. decembra 1923.

Žalujemo ostali.

Mestni pogrebni zavod.

Otvoritev novega modnega salona

Uljudno naznanjam, da otvorim
dne 2. januarja 1924

v prejšnjih Kirbiševih lokalih na Kongresnem trgu št. 8

prvovrstni modni salon

ter se cenjenim damam udano priporočam.

Z odličnim spoštovanjem

Marija Götzl

modni salon, Zidovska ulica štev. 8.

Astrahan, pliš, sealskin in krimer

za plašče in iopice

v veliki izbiri pri tvrdki

A. & E. Skaberne, Ljubljana



Zahtevajte povsod:

BATTLEAXE JAMAICA RUM

Miran Jarc:

Vedeževalec.

tiho ...
tiho ... tiho ...
Izpod zemlje pa vseirne pod noč
se razgrinja zvenenje...

V starem stolpu bije: ena —
se razgrinja zvenenje v kolobarjih...
V starem stolpu bije: dve — tri —
v kolobarjih, v njih središču:
človek-navpičnik.

Štiri — pet — deset — dvanajst.
Sekund in zemlje pluskotanje na
gladino večnosti buri mojega duha
ocean.
Iz sebe razpel sem vrtnčastih
misli omrežje,
skrbno sem se sklonil nad ta čudo-
tvorni strunjak
in prisluškujem... skozi mrežo
strmijo oči:

Evropa:
roka ogromna z globoko vrezanimi
črtami-kačami
Vodoravno razprožen črn križ!
O, beli človek: trpiš — trpiš,
ali tvoj križ ne raste v nebo,
v tla vkoreninja se, grize zemljo
na široko
v črnem gnevu, ki puha iz sebe dim
in požar. —
O, beli človek, živalsko trpiš:
kakor sestrada lev ali tiger ujeti,
ki lastni mu mozeg pali drobovje.

O, član Evrope, pogrezojoča se:
na križiščih zlih črt se v lučih
križočih
bliščijo ogromni zbiralniki tvojih
solz:
šantani, beznice, menjalnice novcev
in src,
vrtljaki prepričani, bratstva,
ljubezni in grobnice živih...

In noč molči in zlohotno požira to
mrzlično vzdušje in se niže...
lokavo se niže njen črni pokrov —
želva vesoljna...

da bo vse spokočno in ravno —
na črni plošči bodo bodoči,
vzročni vrtnarji
trgali rože škrlatne...
Plodna bo tvoja smrt, Evropa,
Evropal

Ali noč je obstala:
čuj pokajoči pokrov, ki je zadel
ob stebre ognjene.
Osamljeni žarni stebri
šibijo se ali vsak hip se še silneje
vzpno,
da bi odmaknili mrtvaško odelo
med zemljo in nebom.

Rdeči stebri:
muke onih, ki molijo, —
božansko trpljenje duha, visoko
trpljenje,
rastoče v višino egiptenskih piramid!

Tiho ...
tiho ... tiho ...
V stolpu ne bije,
zvenenje je utihnilo,
tesnobno premirje, —
vseokrog kot ob stvarjenju:
molnjava megla.

Čakam... čakam... čakam...
Ali nas ne pregni
težki pokrov vsemirske noči?
Ali zrasto iz bolesti
samotarjev
piramide s kresovi
svetlečih križev?!

Kornel Makuszyński:

Stari mož.

(Prevel Ivan Cesar.)

Bogat in star človek je imel mla-
do ženo in omeščanje možganov. Ni
znano, ali je imel zato omeščanje mo-
žganov, ker je imel mlado ženo ali je
imel mlado ženo zato, ker je imel
omeščanje možganov. Zdi se, da je
prvo verjetnejše, kot je tudi to, da la-
ko primerjamo mlado ženo s strojem
za precejanje limon ali s pijavko ali s
hitro jetiko ali z rakom v želodcu.

Naravna stvar je, da je bil stari mož
človek, vreden največjega pomilova-
nja. Obiskovati je moral vse koncerte
in malone vse jour-fikse. Trpeti je mo-
ral v svoji hiši najnovejšje knjige in
vpeljavati na svojem domu mlade lju-
di, da nekoliko pozabavajo mlado že-
no. Prosim, da si ne boste krivo raz-
lagali tega zabavanja.

Stari mož je neskončno ljubil mla-
do ženo. Sramoval se je svojih sivih
las in jih je barval iz ljubezni. Z naj-
večjim naporom je poizkušal vlti svo-
jim nogam mladeniško gibčnost, kadar
so se spustile prav instinktivno v rit-
mično-tabetično, dostojanstveno gi-
banje.

Nosil je tesne čevlje, čeprav ga
je rad tega čestokrat obhajal obup.
Oblačil se je po najnovejši modi, upo-
rabljaj najboljše parfume in posejal
premiere, dasi je pri njih čestokrat
sladko zadremal. Takrat pa ga je mla-
da žena, ki je naravno sedela poleg
njega, prav neusmiljeno uščičila v
stegno, seveda je uščičila istočasno
— samo mnogo nežnejše — z drugo
roko mladega gospoda, ki je sedel z
njima v loži. Stari mož se je takoj zdr-
zdrnil kot poparjen in se je zbrihtal,
mladi gospod na je sanjavo zamižal z
očmi in premišljeval, v katero opero
ujava overtura — simpatično ščipanje
v loži.

In vrhu tega je imel stari mož v svo-
jih žilah zelo plemenito kri in je bil
nad vse ljubosumen.

»Slišiš ljuba žena, je dejal ne-
koč, »nikakor ne trpim tega, da bi te
ta mladi frkovec tibal po plečih.«
»Ah, spet si ljubosumen!«
»Ne, nisem ljubosumen; ampak
tega ne trpim.«

»Dobro, toda povej mi, dragec
moj, si že čital kje, da se kdo, ki zelo
ljubi, »daja tako nizkotnemu čustvu,
kot je ljubosumnost? Ali sem jaz lju-
bosumna nate?«

Stari mož ni mogel takoj razumeti
tega.

»No, nisi...« je dejal po kratkem
premisljevanju.

»Seveda nisem, ker te ljubim.
Če bi te ne ljubila, bi bila lahko ljubo-
sumna.«

»Hm... Prav imaš, draga moja.«
»No, vidiš! Prosi me torej za opro-
ščenje!«

Stari mož se je n'nil nad alahas-
sterno ženo in v govorcu polju-
bil. Nato pa se je on'asila žena:

»Nikar si preveč ne črni brkov.
Najmaže me v'čno s fiksatorom,
kadar me poljubuješ. Najbolje bi bilo,
da jih obriješ.«

In stari mož je šel in si obril brke.
»No?« je rekel, ko se je povrnil,
»ali sem ti sedaj všeč? Brivec mi je
rekel, da sem na vitez kot lord.«

»Ali kot obrita gorila.« je pripom-
nila žena in bušila v smeh.
In spet je postal žalosten.
Ubogi stari mož...

Nekoč je sedel v gledališču s svo-
jo mlado ženo in z razumljivo jezo
motril igralca, ki ga je žena že delj
čas gledala. Le s tem razločkom, da je
mož opazoval njegov bedasti obraz,
žena pa se je naslajala na njegovem
mišičevju, ki se mu je imel ta igralec
zahvaliti za svojo karijero več nego
svoji glavi.

Žena je imela na sebi zelo dekolir-
rano obleko. Kot nebo iz oblakov se

je zvijal iz dragocenih čipk njen kras-
no oblični vrat, ki so ga senčili zlati
prameni las. Hipoma pa je opazil stari
mož ves osupel, da pihlja nekdo, ki je
sedel za njima, docela mirno, kot da
starega moža sploh ni na svetu — ženi
za vrat.

Malo je manjkalo, da ga ni kap
zadel. Hotel je planiti s svojega sede-
ža. Žena je opazila njegov nemir.

»Kaj ti je?«
»Toda, draga moja, je začel še-
petaje, »neki gospod za nama ti pihlja
za vrat.«

Ona se je obrnila, kot da je opa-
zila to šele sedaj, pa niti najmanj jezo-
no. Veseli gospod iz druge vrste se je
poklonil in malce zardel. Ona mu je
odzdravila s smehljajem, s kakršnim
se vabi drage goste na slab obed.

Stari mož bi onemel od začudenja,
če bi se v tem hipu količjak oglasil.

Žena ga je rehitela.
»To je slaven pesnik, dragec moj.
Zadnji čas je že, da se navadiš razlo-
čevati don Huanov od nesnikov...«

»Toda on ti je pihljal za vrat.«
»In kaj je potem? Lahko bi že ve-
del, da je dovoljeno pesnikom več, kot
se zaz' tebi.«

»Dobro, dobro, toda to je velika
predrznost,« je govoril stari mož vse
tišje.

»Prosim te, pomiri se; ljudje nas
gledajo.«

»Toda jaz ga sploh ne poznam.«
»To nič ne de, se pa ob premoru
spoznaš z njim.«

In res so se spoznili ob premoru.
Mož je bil malce razkačen.

Prosim te, ta glista se mi očitno
posmehuje.

»Gotovo mu daješ povod zato.«
»Makari, makari, draga žena,
toda tak smrkovec bi moral spoštovati
mojo sivo glavo.«

»Tega ne more, ko jo barvaš.«
»Tisti hip je malo manjkalo, da se
ni stari mož razjokal.«

Ah, revež je vsak star mož!

Toda to še ni najhujše. Dogodile
so se stvari, ki so šel bolj mučile starega
moža.

Bilo je nekoč pred Božičem, ko
ni dosti manjkalo, pa bi prišlo do tra-
gedije med stari možem in mlado
ženo. Žena namreč ni opazila, da je
šel stari mož za njo in ji sledil kot
tat, daleč, zelo daleč... Ves presenečen
je opazil stari mož, da je stopila mlada
žena v neko hišo. Ni se upal stopiti
za njo.

»Počakal bomo, si je mislil »morda
je odšla k znanec.«

Stopil je pod podvoz nasprotne
hiše in čakal. Duša mu je kar piskala
od obupa. Pa bi bil še bolj obupaval,
ko bi vide, da je mlada žena diskretno
pozvonila na vrata v pritličju in se je
hip nato pred njo pojavil tisti drzni
maziljenec božji, ki ji je v gledališču
pihljal za vrat. Žena je smatrala za
primerno, da se v prvem hipu nekoliko
začudi:

»An, ti si!«

»Mar si hotel drugam, pa si po-
motoma zašla na moja vrata?«

»Neduhovita domisljica.«
»Za žensko dovoljina...«
Vrgla se mu je krog vratu.

Božji maziljenec se ji je nežno
izvil iz objema.

»Draga moja, pa si bila oprezna,
ko si odhajala z doma? Ta tvoj ljubi
možček me je že čkrat gledal kot tat
polica!«

»Tolikokrat sem ti že rekla, da se
ne boj. Saj se vselej prekrizam, kadar
odhajam k tebi.«

»A, tako...«

»No vidiš...«

Približala sta se oknu.

»Jezus — Marija!«

Škoda j'h bo in je jako žalostno,
da jim preobila jeza izpodkopava nit
življenja in jim unropašča ravnesje
in dobrobit neumrječe duše.

Ne rečem, da se je jezil brez povoda.
Vzemimo zatore! Zasori n. pr.
je dejal Pepe, zastori v naši drami so
krvavi čileantizem, brez umetniškega
zanosa, brez višjega stremljenja — kaj
zanos, kaj stremljenje! — še vsakda-
nje spretnosti j'm nedostaje in slaher-
ne ambicije! Mišim: To zaradi ambi-
cije je hud očiček! Nikdar da ne znoj
iztočilo, da bi o pravem času šli kvišku.

O pravem času padli — včasih se kar
trije hkratu šetajo gor in dol, kakor
bi imeli promenado. Jaz ne vem, toda
je rekel tudi Pepe, da to ne gre in da
lahko taki zastori vržejo najhujše pri-
zore. In je dejal Pepe, naj jaz to reč
ožigosam. Sam je ne more ožigosati,
je dejal, — to bi se ne spodobilo, ko gre
za njegovo lastno igro: snodobi se pa.
Je dejal, da naščuva mene, da jo oži-
gosam jaz.

Režiser je sročil: režiser se trudi
in kriči, pa mu navajata tudi solnce in
mesec, na odru j'ma pravijo »najh-
liter, in me je zabodlo v srce, ko je

»Kaj? Kaj se je zgodilo?«
»Mož stoji tamle!«
»Kje?«
»Pod pristrežkom nasprotne hiše.«
Žena je pogledala skozi okno in se
razjela.

»Ah, ta živina! Le možki je lahko
tak podlež, da zalezuje ženo.«

»Kaj bo sedaj?«

»Prosim, bodi tako dober, pa pre-
pusti to meni.«

Pesnik je gledal začuden, ko je
stresla ves drobiž v svileno torbico.

»Kaj naj pa to pomeni?«

»Nasvidenje! Nasvidenje! Počakaj
tukaj: zdi se mi, da se takoj vrnem.«

In stekla je iz sobe. Pesnik je
videl, da je šla docela mirno po ulici,
stopila v bližnjo hišo, in malo kasneje
v tisto, pod čije pristrežkom je stal
bledi in odorevni stari mož.

Žen se je kar zamajala od začu-
denja.

»Ti? Kaj pa delaš ti tukaj?«

»Jaz, zlata ženka moja? Nič. Tako
viš... Sešli smo se, pa je. No dobro,
...in kaj delaš ti tukaj?«

(Dalje prih.)

Miran Jarc:

Vsakdanjost.

(Namesto noveletnega članka.)

»Tema, go, go, polomi, požari teles
i sr — vse to je za nami, pred
nami pa solnce in svetloba in
zmaga in naprej...«

»Baš minulo leto je bila predpri-
prava za povzdigo posameznika,
družstva, družbe, naroda, države,
človeštva, toda novo leto, da novo
leto, pa bo kakor Feniks... in vsi
bodo zadovoljni: agrarci, industri-
jalci, konzumenti, producenti itd.«

»Solnce je zašlo, solnce vzide (le
ro! est mort, vive le ro!)... ampak
zdaj, zdaj... na spom! ... po-
tem polajlje (he, na zimo itak še
nihče ne misli)...«

O, da sem Gašperček, pa bi vam
večer za večerom čital take tirade, ki
z njimi leto za letom drug drugega
varamo. Za par ur se opijanjamo z
visokimi obetmi! (Pa da bi ti opoji bili
vsaj vsako leto zanimivejši!)

Resnica pa je, da je od 31. decem-
bra do 1. januarja samo en hip — niti
hip ne. Kako naj torej v enem samem
hipu zbojšamo sebe in svoje življenje,
ki ga leto za letom čenemo v napačno
smer? V enem hipu?

A ko odbije polnoč — ne zadnjega
dne v letu, temveč posrednjega dne v
življenju zemljana — — —?!

Potica za Paskijeviča.

(Pobožna slika.)

Z naše severne meje točke je ob pr-
vih nočnih urah končan božičnih praz-
nikov odredil vlak... Jasna noč. Na vseh
postajah so vstopali ali izstopali počitni-
čarji, izletniki zelo številni potniki z več-
jim ali manjšim zavojitimi sladkih in okusnih
potic ter razne pečence. Vozovi nabito
polni. V tople, dolge Pullmannove vagon
je sililo vse. V takem vagonu se je nadre-
njala pisana družba izletnikov-potnikov.
Naravno, da v tej lep in veseli družbi ni
vladalo mrko nezadovoljstvo, ker so bile
v njej v izrednem številu zastopane učite-
ljice, bančne uradnice in kontoristnje, vo-
zeče se ene v smeri proti Ljubljani, druge
proti Zagrebu. Prilježni prostori so bili za-
basnati izključno z zavojitimi jestvini.

Pisana in razposajena družba...
Na dolgem hodniku so se ustavili mla-
di, pa podjati ljudje. Govor njih je razode-
val čudno mešanico, sedaj se je izlivala
iz njih ust dialektna štirskara nemščina,
potem zopet je na poslušalčvo uho zazve-
nel čisti »prekšika« govor. Kramljali niso o
božični romantiki, ne njih razvnetost se je
suknla samo okoli lešja in lešne kupčije.

Pršli so v severni naš centrum za praz-
nike, da so medseboj obračunali in sklepali
nove kupčije. Tupatam so v razgovorih
kratko navajali veselje domačega svetega

večera, omenjajoč, da na ta večer ima še
»pes svoj mir.«

Tam v kotu je slonel resen mož. Mno-
go se ni briga za okoliščine. Turistovski ob-
tečen je kazal, da je živjal krasote bo-
žične narave na Pohorju...

V kupeju za nekadišnje, ki se je spre-
menil za kadilce, je čebijala najbolj raz-
položena družba. Ze po obilnih zavojitih
je bilo spoznati, da je bila družba med
prazniki udana lukulunaričnemu živjanju
potic, puranov, kokoš in svinjskih pečenk
V kupeju so sedele živahne kontoristke in
mladi eleganti. Vitek gladko nežno obril in
lepo počesan gospod je družbi pravil o
manikurah, pedikurah in walkurah... Ved-
no splošen krah... Naenkrat se govor
prevrne.

»Koliko puranov ali gosk je Vaša ma-
ma zaklala, draga teta?«

»Samo dva in deset potic smo snedli!«
je bil odgovor mlade nagovorjene »tete.«
Družba se je med seboj nazivala s »teta«
in »strica« Mlado gospodično »teto« zaba-
vajoč »strica« je nadaljeval:

»Tam v Zagrebu imate mnogo zanimi-
vosti!«

»Da! Vedno je kaj napetega in čudne-
ga!«

»Sedaj študirate gotovo Paskijeviča!
Družba, ki je med tem zadovoljno dro-
bila medeno potico, je postala elektrizirana
in razpetel se je govor o njem.

»Ubogi Paskijevič! Meni je tako sim-
patičen in imam usmiljenje z njim!« je
vzdihnila iz globine srca črnolasa »teta«

»Zanimiv proces za kriminalista! Mno-
go psiholoških in psihopatičnih motivov!«
je odvažno pristavil mlad in eleganten
kandidat oficele juris prudentiae.

»Kdo ve koliko let dobi!« so nadalje-
vali člani lepe družbe.

»Naj ga oprostite, je moja gorka želja!«
»Naj bi ga!«

»Ni tako! Pravici mora biti zadoščeno!«
»Pet let dovolj!«

»Deset, petnajst ali dvajset!«
»Dostojno ječo mlademu neobgljencu-
zločincu!«

»Ah, težka dosmrtna ječa, kaj ima od
tega ta lepi mladenič! Kako jo preživi?
Kaj počne tam notri v ječi?«

»Kako nocoj kaj spi Paskijevič? Ali
je dobil darila za božič? Kaj je jedel na
božič?« v tej smeri so se vrstila razna
vprašanja in premotiviranja.

»Če bi mi bilo mogoče, takoj bi mu
ponesla vse potice in purane tja v zagreb-
ške zapore,« je skušala z melanholičnim
akcentom zaključiti črnolasa »teta« razgo-
vor o »zagrebškem junaku.« V besedo je
poslegla molčeča, ob oknu sloneča in v
daljavo noči gledajoča učiteljica, vitke, a
obenem koščne postave. Bila je izzvana na
ogovor mladega eleganta, zakaj da tako
žalostno zre v nemo noč.

»Zakaj! O tem »junaku« kriminalnega
romana tako sladko in mило govorite. A z
besedo se več ne spominjate na padle ju-
naske za svobodo... Pozabili ste jih!...«

Molk... Tega je prekinil starejši člo-
vek s pripombo: »Veste kaj! Lep je bil bo-
žič v naših gorah, Božična noč me je
opojila in upam, da bomo pozneje znali ce-
niti prelieto kri!«

Vlak je drdnil naprej po progi z mo-
notonim, presekanim ropotanjem... V tem
je izginjal zadnji akt božične romanti-
ke: ... potice, purani, goske, kokoške,
potice za Paskijeviča, dnevni junaki in
svoboda!

Janez Bl.

NARAVNA ČUDA.

V prirodi naletimo vedno na nova ču-
da in pojave. V južni Ameriki rase čudovita
rastlina, ki spada v vrsto grmov, ima
pa na sebi majhne zabornjene dlačice, po
katerih se razvija svilna sama po sebi. Če
zapiha veter, se te dlačice odtrgajo ter se
opričemo brade, las in kože pasantov. Ne-
katere zamore odstraniti človek sam, druge
se same potrgajo, ostale pa se zaletajo
v meso. Te strašne strelce povzročajo
mehurje, od katerih živali gubijo vid in
poginejo v gozdu od gladi. V Ameriki pa
raste tudi zelo visok grm, ki se imenuje
Phura Crepitans. Njegovi plodovi so zaprti
v zelo trde luske. Ko plod dozori, se lu-
ska z detonacijo razpoči in vrže seme da-
leč od sebe. Večkrat se zgodi, da nastane
v gozdu živahno streljanje, kot posledica
dozorevanja plodov. Znana pa je tudi ona
čudna rastlina, ki se hrani le z muhami. Ta
rastlina ima take liste, ki se takoj zapro-
čijo, čim se dotakne muha. Ko se listje nahrani
se zopet odpre in izvrže ostanke.

So pa tudi rastline, ki začno takoj ko
pride z njimi v stik prah kašljati in kihati.
V Braziliji pa raste čudežno drevo — Oro-
pe ki izloča tako močno svetlobo, da kraj
njega lahko pšemo in čitamo.

trab!« reče, kratko »trab, trab!« — to
pomeni: »Odlična gospoda, prosim, za
»čik« hitreje!« »Kuš!« pomeni: »Odlič-
na gospoda, prosim, za »čik« odmor!«
»Marš!« pa: »Po intencijah gospoda
avtorja naj izvoli blagorodje se odstra-
niti z odra zadaj na levo!« Kratko in
jedrnat: »Trab, trab!« — »Kuš!« —
»Marš!« S tem prihrani neznansko ča-
sa. Prizadevanju gospoda režiserja gre
vse priznanje, resnično je škoda nje-
gove glave, oče je jako nadebudnih
hčera.

Od žaosti so me prijeli srčni krči
in je zunaj vabil mili opoldanski zvon
h kosilu.

Rekel sem Popetu, naj si sam drži
dežnik in klobuk, meni ne da več sr-
ce, zato da grem. Jaz da ne maram biti
priča neizogibni katastrofi, pa naj ka-
stastrofa zadene to stran ali drugo! In
če bi šlo po mojem, bi se sploh moralo
pisateljem prenovdati, da pišejo igre
in tako spravljajo nad oder neopisno
gorje — to ni prav!

Pa se mi zdi: Pepe nima pravega
čuta in si ni svest svoje odgovornosti.
Malomarno je zamahnil z roko in je
rekel: »Saj je vse samo teater!«

Fr. Z:

Režija.

Moj prijatelj Pepe, tisti, ki sedi v
uredništvu — pa sedi sedaj v drugem,
ki je njegov program, je dejal, za 400
dinarjev na mesec kremeniteži — pri-
atelj Pepe je spisal igro in mu verja-
mem, da je ni spisal iz hudobije nego
bolj iz lahkomišelnosti. In je rekel da
ne bo nobene več, in kar Pepe obljubi,
drži vsaj 14 dni.

Pa ko so bile na odru skušnje, me
je vzel s seboj, da sem mu držal klobuk
in dežnik.

Držal sem mu klobuk in dežnik in
sem si v nju utrl solzo, ki mi je brid-
ka izbruhnila od neizrečnega gorja.
Kajti do tedaj še nisem bil vedel, kaj
je režiser in kaka mu je zapisana uso-
da, tužna in neizprosna. Dovolj bodi
to: ni je pod milim nebom zavarovalni-
ce, da bi hotela zavarovati režiserja za
veselo doživetje in grenko smrt, še go-
spodje od negrebnice bratovščine se mu
plavi izoribljajo, preočita mu visi nad
glavo mrka smrtna kosa.

In bo sigurno delan ob glavo, ako
ta prej usmijena ne reži iz rabljeve po-

sti božja kap, ki si jo bo nakopal s pre-
obilno jezo

Zagrozil je ob skušnji mladi dami

I. ZUPANČIČ:

Dvanajsta ura.

Zdravice, vino, pesmi, ples, zabava,
razkošje, strast, razkrat — v krvi
razvnelo
življenje bujno prekipeva leto,
ki kakor večna tajna v večnost plava.

Stoje grobarji: motna razsvetljava
obseva kost-obraz; teo izžeto
z žebri na črno krsto je pripeto
in polna črvov je mrtvaška glava.

Porod in smrt sta eno. Dvanajst bije.
Iz polnih čas opoj se z vinom lije,
a svet je gluha, ko klavirno udari.

Na zdravje, bratci! Pijte! Novo leto
spočeto je. Ej, proč skrb in —
lari-fari...
da, res je novo — a ljudje so stari.

Zdravstvena komisija.

Danes se je moj prijatelj — znani pi-
satelj Peter, ki je tudi marljiv zbiratelj
in strasten iskalec poštinih znakov, pomiril radi
zdravstvene komisije. Kot pomladni če-
bulček se mi je smejal zagotavljajoč:

«Vse je bilo zame dobro!»
«Kako to, da si se pomirila?»
«Tako! Oni zviti Berdajson mi je dal
podnik, da po naši stvari ne sme nobena
oblast, torej tudi ne zdravstvena komisija,
kar tako meni tebi nič udreti v moje sta-
novanje.»

«Povej no, Peter, kako je bilo s to
zdravstveno komisijo?»

Peter se mi je zarežal zadovoljivo, is-
kreno pošteno, prav po manirih običaj-
nega ruskega muškatlja, ki je imel edino dnev-
no brano — hleb in čebulo, kakor moj pri-
jatelj — zbiratelj znakov Peter, ki se po-
glavito hrani samo o hlebu in čebuli. Imam
vsak moment v širokem žepu kos čebule.

«Kako je prišla zdravstvena komisija k
tebi?»

«Ah, no! V drugem nadstropju tam v
oni samotni ulici za »Novim svetom« sta-
nujem. Mal kabineta. Moj muškatelj, znaš,
je zelo skromen. Vojška slamičica za pre-
nočevanje prijateljev, gospodinja radi te-
ga godinja. Za mene vojaška postelja. Na
stenah nekaj slik in slik naše izvršne umet-
nosti. Mala miza z enim polomljenim sto-
lom. Umivalni lavor — stara vojaška skla-
delca. To je moj muškatelj... Edini užitek
imam v lepem razgledu na gorenske snež-
nike...»

Zbiratelj znakov Peter pa je v tem svo-
jem opisu namenoma opustil pripombo, ka-
ko ima na kupih in v raznih kuvertah nagra-
madnih brezštevilih pošt. znakov vseh držav
evropske kontinenta in zemeljske oble-
slohi. Ni hotel pripomniti kako si človek
lahko debela opravi lakaste čevlje, če bi
prišel slučajno k njemu v obiske. Hvala
Bogu, da Peter Radivojič ne sprejema prav
nikakih obiskov na svojem domu, ker tam
samo nočuje.

Zbiratelj znakov Peter je nadležal:
«Kako je prišla zdravstvena komisija?»
Tako je bilo. Rano jutro ko se še ves
dom dremal v obilnem najsilnejšem spanju,
je nenkrat zabingljal stanovanjski zvonec
v predstol. Močno je zvonilo. Stara gospo-
dinja in ljubke hčerke so s skokom in udob-
no spale. Zvonilo je in zvonilo dalje. Mene
je spreletela neka čudna zana. Po vseh ko-
steh me je jezilo! «Kaj je! Kaj bo?»

Ko je prestrašena gospodinja, stara re-
va, odprla vrata, so vstopili s trdimi kora-
ki resni možje, glasno govoreč: «Tako vsi
vstanite!» Dali nsem razumel, ker sem
se močno zavil čez glavo z rjuho. Čul sem
samo: «Hov! Hov! Hov!...» «Kaj mi sto-
riti? Gotovo je prišla k meni zdravstvena
komisija, ker me stara vedno toži poltici
radi »stanovanjske higijene.« Pa kaj morem
jaz za to, če mi na noče celo leto pospra-
viti in pomesti. Se v tej prokleti vojski
skodeli mi noče primesti vode! Le pridri
doktor, le pridri komisija, ti že vse pošteno
in odločno povem...»

Ojunaš se je prihitel Peter, pomolil
je glavo ven in prisluskoval: «Vse gospo-
dine z nam! Naj se žurno oblečejo!» Po-
navlil so se glasovi: «Hov! Hov! Hov!»
Peter je dalje razmišljal: «Kaj je, da
komisije k meni tako dolgo ni! Se imam
čas! Odprem okno, da sobico — moj no-
čni brlog prezračim. Snoči ob 11. sem sne-
del pet debelih čebul, soba smrdi, treba je
svežega zraka. No potem malo pohrskam,
pa naj pride komisija noter. Morda je dok-
tor kak moj prijatelj, zato laja in da časa,
da stvar uredim!»

Peter je pogledal obsežno vsebino svo-
jeje telesa kvišku ter začel určevati svoj
mični kabinet...

Zamolko govorjenje je ponehalo, ali
po njegovem — lajanje. Čul je samo še be-
sedo: «Gospodine sedaj kremo!» V pred-
stol je slišal korake mladih gospodičen, ki
so hiteli slediti strogim povellem.

Peter se je globoko oddahnil. Uvidel
je, da je nevarnost radi »higijene« presta-
na in da vodja komisije ni potkal na nje-
gova vrata.

«Saj jih pa tudi ne bi bil odprl!» je
danes samozavestno pripomnil.

Taka je storila o »zdravstveni komi-
siji«, ki je hotela videti higijensko urejeno
stanovanje našega nekdanjega skitca po
ruskih stengah.

Lokalna kronika je po ene dni lavila,
da je ta zdravstvena komisija spremila tri
vse in mlade gospodične na drugo vizit-
tacijo...

Janez B.

Podpirajte obupane slepe
in daruite

Podpornemu društvu slepih,
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

To in ono.

GLEDALISČE V SOVJETSKI
RUSIJ

Večina ruskih gledališč ima sedaj na
repertoarju dela buržuanizma pisateljev. Igre
z boljševiško tendenco in celo elaborati Lu-
načarskega so doživeli poraz. Zato pa so
boljševiki ustvarili na odru konstruktivizem
ali biomehaniko. To je zadnji in najmoder-
nejši uspeh gledališke umetnosti. Režiser
moskovskega »Kamernega teatra« Majerhold
je izpopolnil že obstoječo novotarije. Maske
in vsa dosežena scenarija pravi ta režiser,
pripada buržuanizmu svetu, ki je izginil ta-
ko, ko se je pojavilo načelo našega dina-
mizma. Dinamizem zahteva na odru avto-
mobile, motocikle in aeroplane. In res, veliki
avtomobili drve po odru, obenem pa krožijo
aeroplani nad glavami občinstva in igralcev.
Izredno močan orkester je zavzel mesto
pred odrom. Vseh fenomenov konstruktiv-
izma ni mogoče opisati. Človek mora sam
prislovotovati taki predstavi, da vidi njene
zanimivosti. Predstava se prične ob devetih
zvečer. Ob osmih se gnete ogromna množica
občinstva pred gledališčem. Ob devetih se
začuje kratko povelje, množice se zganejo
in hito na svoja mesta.

Prizor je nekaj izrednega. Ogromen
gledališki oder. Nobenega zastora. Tri gole
stene. Nikakih okrasov. V ozadiju znamen-
ite konstrukcije in pravi topovi, pravi av-
tomobili in aeroplani. Nad odrom masivna
konstrukcija, podobna ogromnemu visokemu
mostu, ki se razteza čez vsa dvorana. Krat-
ko novičke in v dvorani se pojavijo avto-
mobile, ki s polno paro drve čez most; za
njimi vozi cela četa kolezarjev. In že so na
odru. Ruski general stopi iz avtomobila.
Začujejo se strelji. Nemci atakirajo. Najprej
streljajo s težkimi topovi, potem s strojni-
cami in končno s kartečami. Napadalec
prede slaba. Prihajajo nove čete. Hiti
hota. Jezdeči drve po mostu v galopu. Pre-
streljanje postaja čim dalje močnejše. Poslopje
se trese.

Hipoma pa vse izgine. Avtomobili drve
še z večjo brzičo čez most. Vojaki so
izginili. Na odru se pojavijo tribune in go-
vorniki. Topovi in aeroplani se spremin-
v barikade. Narod, vojaštvo in muziki pri-
drve od vseh strani v dvorano in se vale
v masah na odru. To je revolucija. Nika-
kega onisovanja. Dejanje, vedno samo dejanje.
Pred množicami stoji bled in razburjen tri-
bun — Kerenškij. Dol, dol! se čujejo ogor-
jeni glasovi. Boljševiška revolucija je v
polnem teku. To je državljanska vojna.
bitke, umori, vsele. Od vseh strani se ču-
jejo strelji. Rdeča vojska zmaga. Se ne-
čim energičnih naložb na barikadi in zmagaja
je gotova. Razbijajo množice zapeljajo
oder. Razbeže se po vseh kotičkih in prenese
vab z občinstvom internacionalno. Viharja
rdeče zastave. Vsi navzoči vstanejo in po-
jejo revolucije in pesmi. Prizor je po-
stavljen. Entuziazem se polasta tudi najbolj
zapornih protivnikov sovjetskega režima.

Taka je vzoritev igre Zemlja vstaja, s
katero so hoteli boljševiki označiti dina-
mičen razvoj sodobne Rusije. Taka je no-
vedati, da li je vse to umetnost ali ne, toda
brez dvoma je igra izborna sredstvo za pro-
pagando med preprostimi ljudstvom. Pa tudi
intelektualci se ne morejo protiviti misli,
nemu vplivu takih prizorov. Ti jih potegnejo
v vrtnice splošnega občudovanja.

POMLAJENJE ŽENSKE.

Angeški časopis prinaša vest, da je
v Madridu neki zdravnik dr. Ortega de
Giron iznašel način zdravljenja mladih
žena, ki imajo kakšno duševno defekt, pa
tudi način pomlajenja starejših žensk. Baje
nadkriljuje ta zdravnik znanega v Parizu
živečega, ruskega zdravnika dr. Veronega.
Dr. Giron je nedavno operiral mlado 18 let-
no deklico. Deklica je bila fizično zelo
slabo razvita, njena inteligenca pa je bila
na najnižji stopnji. Pilon ji je vcepil žleze
pet mesecev stare ovce in dosegel nepriča-
kovan uspeh. Dr. Giron namerna o tem
problemu napisati in izdati knjigo. V tej
knjigi bo natančno opisal in obravnaval me-
tode, po kateri pridemo do tako silnih
rezultatov. Se mi dolgo teza, kar je danaj-
ski seksualni izsledovalec dr. Steinhach
vzbudil s svojimi polskusi pravo senzacijo.
Toda njegovi polskusi so pod dolgoletnega
in vstrajnega študijskega dela. Vsi ti pols-
kusi nam dokazujejo, da seksualno življenje
zelo vpliva na vsakega človeka. Ta vpliv
je mnogo večji, kot si marsikdo misli. Ta-
kozvane pubertetne žleze so osnovni regula-
torji vsega organizma in tudi starost je po-
sledica izsušenosti teh žlez, ki več ne funk-
cionirajo. Zato vsi ti učenci kaj pomlajajo
tako, da pacijentu vcepijo nove žleze. So
pa tudi drugi načini (in pr. podvezovanje)
toda ne smemo misliti, da je s tem dana
možnost pomlajenja ena masse. Potrebni
so še drugi najsilnejši pogoji. Ki jih pa
pri ljudeh vedno ne najdemo. Vsekakor pa
je medicinska veda danes v stnu, da od-
strani razne seksualne nedostatke in vrši
tako svojo blagorodno mislo.

IZ PARIŠKEGA ŽIVLJENJA.

Koliko žela, koliko privlačnosti, koliko
simpatičnih pogledov je uprtil od vseh
strani sveta v to svetovno mesto, polno
poezije in tajinstvenih čarov! Ne bomo go-
vorili o Parizu kot kulturno-umetniškem
in svetovnem centru vsega lepega. O nje-
govem razvoju priča zgodovina in ako bi ho-
teli govoriti o kulturno-umetniškem Parizu
bi morali napisati nekoliko debelih knjig.
Spregovoriti hočemo le o pariskem družab-
nem življenju in naglasiti kolorit, ki ga ne
pozna nobeno drugo mesto na svetu.

Kakor povsod tako je tudi v Parizu
družabno življenje po razredih in stanovih.
Ne samo da se enaki razredi med-
sebojno družijo, nego celo posamezni okraji
so markirani kot bivališča tega ali onega
družabnega sloja. Med najlepše in najzane-
malje okraje spadajo: Passy, Bois de
Boulogne, l'Étoile, Monceau in Champe-
Elysees. Dali okraj Madeleine-Opera, kjer
je zbran vsi luksuz, največje banke in tr-
govine. Od tu se vidi, da je antipol Pariza
na desnem bregu Sene. Vse kar more
imeti veliko svetovno delo, ima tudi Pariz.
Toda vse česar nimajo druga mesta, to
je oni pariski milje, ki vpliva na tula-
kator prijetna senca v polni vročini. Med-
narodno lice Pariza (nad 700.000 tulocev)

vpliva na človeka pogosto tako, da pozabi
da se nahaja v prestolnici Francije. V tem
oziru bi Pariz lahko služil kot bogata gra-
divo vsem psihologom, sociologom in
modernim filozofom. Kdor hoče študi-
irati današnje življenje, naj gre v Pariz,
kajti nikjer na svetu ne najde toliko snovi
za svoje razmišljanje.

Pariz živi ponoči. Ves dan dela, bori
se in bega, da bi mogel izkoristiti svobo-
den čas od 8.—12. in res, v kolikor živi Pa-
riz od kruha in vina, v toliko mu vse druge
nedostatke nadomestuje duševna hrana,
izražena v raznih atrakcijah. Gledališča,
kinematografi, koncerti, operete, bari, ka-
bareti in druga zabavišča niso bila še ni-
koli tako obiskana, kakor sedaj. Mentali-
tet Parizanov čim dalje bolj teži za različ-
nimi atrakcijami. Težnja za luksuzom in
njegovimi vulgariziranimi iniciativami je udo-
mačena osebita med ženskimi svetom. Ona
moda, o kateri se toliko govori po vsem
svetu, se tiče malone samo ženskega spo-
la. Preprosto običen kavalir je navedno
v družbi korektno oblečene dame. Korek-
tno oblečenemu gospodu odgovarja dama v
najfiniši modni obleki. Ako pa je kavalir
oblečen po modi, tedaj je njegova dama v
toaleti, ki je višek elegancije, luksuza in
mode. Ženska vedno pazi, da se predstavi
moškemu v popolni eleganci. Današnja
težnja gospodarske situacije ni prizanesla
niti Francozinjam. Skromno povprečno ži-
vljenje stane danes v Parizu 700—800 fran-
kov mesečno, dočim navadne plače vvr-
rajo med 450—600 frankov. Poig tega je
ženska vedno slabše plačana kakor možki,
ker jo tarejo ženske naloge, jo silijo ne-
kak prirodo magnet k moškemu. Že iz te-
ga sledi, da je morala zlasti po vojni na
zelo nizki stopnji. Psihologa atrakcije pa še
bolj vpliva na ta pojav. Medsebojno obče-
vanje je ekspanzivno v najširšem pomenu
besede. Pari žive kot prijatelji, zaročenci,
zakonski ali pa kot slučajni znanci, ki se
srečajo pozno v noči na bulvarju. Najbolji
razčrtni je prijateljsko razmerje. Moški
in ženska živita skupaj nekaj tednov, me-
secev ali let, včasih pa sta si zvesta do
smrti. Toda to so le redki slučaji. Na raču-
n tega »prijateljskega« življenja se pre-
veda po mestu nebroj sarkastičnih in hu-
morističnih pesmi. Premožni Parizani žive
s svojimi »prijatelji« doma. Take žens-
ke imajo običajno nad svojim drugim več-
jo oblast nego zakonske žene. Francozi
imajo prislovico, ki pravi, da se je težje
ločiti z metroso nego z zakonsko ženo. Pro-
ti tem nezakonskim zvezam deluje posebno
društvo, ki skuša spraviti družinsko življe-
nje v normalni tir. Seveda nima nikakega
uspeha, kajti pristni Parizani ne da svoje
metrese za deset zakonskih družic. Tako-
zvanemu divjemu zakonu pripisujejo tudi
glavno krivdo, da se je začel med Fran-
cozi depopulacija. Napačno je naziranje,
da se Francozom ne roče otroci zato, ker
je romanska rasa degenerirala; tu igra pr-
vo vlogo Maltusova teorija, ki je razšir-
jena v nižjih in višjih slojih. Splošna psiho-
za francoskega naroda obstoji v besedah:
Greh je ne imeti sredstev, da se deca razvije
kakor je treba, toda neopravičeno je, ako
človek po nepotrebnem sam trpi pomanjka-
nje zato, ker mora skrbeti za deca. Vsi do-
sednji zakoni in novi načrti bodo brez
uspeha, ako se to zlo ne odpravi v koren-
ni. Zboljšanje gospodarskega položaja bi
gotovo vplivalo tudi na depopulacijo.

Bulvarno življenje v Parizu je intere-
santno v toliko, v kolikor ima fatalne po-
sledice za propadanje rase. Bolnice in ne-
broj privatnih klinik niso imele še nikoli to-
liko posla, kakor sedaj. Nad 70 tisoč služ-
beno vpisanih poklicnih prostitutk jasno go-
vorijo, da je to število še veliko večje. Ka-
kor vse druge ženske, tako so tudi prosti-
tutke razdeljene po svojih lepoti in privlač-
nosti na posamezne skupine. So take ki žive
v največjem razkošju, dočim se druge pro-
dajajo za kosček kruha. Glede bulvarnega
življenja pa ni prvi Pariz, kajti Marseille
ga je v zadnjih letih že zdavnaj prekosil.
To mesto je doseglo glede prostitucije svo-
jovni rekord.

Toda »prijateljske« zveze in bulvarno
življenje še ne pomeni vsega, kar spada v
pariške zanimivosti. Originalnost pariskega
življenja obstoji v tem, da vsakdo živi po
svoje. Napačno je misliti, da se ves Pariz
oblači po pariskim modu. Kakor se komu
giblji, tako se obleče in tak pride v druž-
bo. Ker je iz gmohtnih ozlov nemogoče za-
dovoliti vsem potrebam, je treba ene
predpostaviti drugim. Ako opazite, da v
gledališču nekdo je oboklado s kruhom,
ni treba sklepati, da je to luksuz. To je le na-
domestilo za večerjo, ki omogoča dolžne-
mu, da si kupi vstopnico. Skrajna poztro-
valnost na eni, da bi bila mogoča atrakcija
na drugi strani. Običajna je tudi navada,
da se varčuje celo leto, da bi bilo mogoče
preživeti 2—3 tedne izven Pariza. Predlani-
sko leto je odstopovalo iz Pariza na krat-
ke počitnice v bližino okoli 1.500.000 pre-
bivalcev. Družabno gleslo Pariza je: lepo,
prijetno, ki tudi varira.

Istodobno pa skriva Pariz pod svojim
dragocennim plaščem yso bedno in nesrečno,
ki jo srečajo po vseh zakonih okrajih in
ulicah. Bedno ljudstvo živi po največ na
periferiji in v predmestjih. So celi okraji,
kjer se stisnoli možiki in žensk noč in dan
duše v gostem prahu in dimu. V enem teh
okrajev se nahaja znamenita parška ka-
varna »Pri treh mušketirjih«, kjer je tre-
ba prei plačati, predno se kaj naroči. Zani-
mivo je na teh sumljivih elementih, ki žive
po mračnih zakonih, da iz človekulturbila
do svojih stromahnih sosedov skrbno čuva-
vajo njihovo pčilo in nje in ne storo niko-
mu žalega. Zato pa opozarjajo na drugih
bogatih okrajih, kjer več riskirajo, pa tudi
več pridobijo. Preveč individualistično ži-
vljenje na vsakem koraku in pomanjkanje
familiarnosti je glavni nedostatek, ki ga
pozna Pariz. Človek težko postane intim-
ni prijatelj svojega sosedu. Zanimivo je, da
je lažje biti prijateljstvo med ženskami.
Parizanka išče poxsod zavezanikov.

Običajno je naziranje, da je Parizanka
korumpirana, nezvesta in lakava. Naspro-

no pa je dokazano, da jo vedno možki prvi
zapusti. Moškemu, ki ga ljubi in živi z njim
v intimnem razmerju, je zelo udana in pazi
na vse okoliščine, da bi mu bila všeč v vseh
ozirih. Zato imajo Parizanke prirojen pri-
rodni talent in so kot take znane po vsem
svetu. Njihova prirodna prijetna mikav-
nost lahko ukroji še tako divjega človeka.
Ženske so zelo občutljive, toda kogar res
ljubijo mu odpuste vse. Same so korektne
in zahtevajo isto tudi od možkih. Dasi od-
kritične so vendar dokaj častihlepne in
razčistne nikoli ne pozabijo.

V Parizu je tudi takozvano podzemno
življenje. Radi lažje in hitreše komunika-
cije je mesto zvezano s podzemnimi elektri-
čnimi programi, znanimi pod imenom me-
tro. Kdor je bil vsaj enkrat v Parizu, go-
tova pozna to vožnjo, ki pa ni posebno pri-
jetna, kajti zrak v podzemlju je tako zgo-
ščen in nečist, da zadostuje kratak čas in
človeka začne boleti glava. Naval na pod-
zemsko železnico pa je vkljub temu ogro-
men. Pogosto potniki riskirajo, da jih za-
davi valovela množica. Domačini porabijo
to vožnjo za čitanje listov, kajti Parizanu
se vedno mudi in zato mu je dobrodošla
vsaka minuta.

BERNHARDINCI.

Nedavno je v nekem francoskem časopisu
Henry Bordeaux objavil interesanten
članek o glasovitih psih s sv. Bernharda.
Prior hospicija mu je dal sledeče podatke:
Plemenita pasma Bernhardinskih psov,
ki je imela v početku svinčito dlako, pote-
ka iz XIV. stoletja. Nastala je pravzaprav
ta pasma s križanjem danskega psa s pi-
renejskega psico. V strahoviti ziml l. 1812 so
od strahljivega mraza poginile vse samice
te pasme. Polskušali so to pasmo izpopol-
niti s pasmo Terranova, ali vsi psi so do-
bili dolgo dlako, katere se je oprjemalo
vle in led. Vrnili so se zopet h kratki dlaci.
Dandanes je v hospiciju nahajala samo
ene reprezentantja te vrste — prekras-
na pasma Marmotta. Njena dlaka je kot pri
pravem Bernhardincu rdečkasto-siva z be-
limi pegami. Samci imajo bel vrat med očmi
belo pogo, bele šape in rep konveksno
čelo, grbast nos ter kratak in štrkljat
smrček. Pri njih opazimo nek poseben
znak, nekaj ostrogi podobnega — na no-
trani strani zadnjih šap imajo majhen 3
cm dolg nevdol obrnjen rožček. So izred-
no dobri čuvaji, milega in poslušnega ka-
raktera ter so gospodaru zelo udani in
zvesti. Danes jih imajo le še kakšnih deset
in vsi ti so se, vodeč potnike po večnem
snegu med številnimi nevarnostmi in snež-
nih zametih s svojo požrtvovalnostjo odli-
kovali. Večina izmed njih pogine vsled
neugodne klime med 10 in 12 letom. Pes
se v snegu prehladi, dobi vnetje pljuč, se
vrne domov in pogine.

ZGODOVINA ROMUNSKEGA
TISKA.

Ustanovitelj romunskega tiska je Jon
Eliad Radulescu (1827 l.), ki mu pravijo
»roče romunske literature«. Njegov list »Ku-
ruler«, poznele »Kurierul de ambie sekse«, se
je tiskal v cirilici. Kmalu nato, ko je
revolucija Tudora Vladimireska (l. 1821)
izgnala grški vpliv, je začela izhajati v pre-
stolici Moldavije Jassah »Albina« (Cebela).
V tem času se je romunska inteligenca bo-
rila proti vplivu grščine, italijansčine in
francoščine in za uvedbo lastnega književ-
nega jezika. Iz Transilvanije je prihajal la-
tinizem, ki je ustvaril za narod nerazum-
ljiv jezik. Mnogi so se uklonili vplivu ita-
lijansčine. Velik protivnik latinizma je bil
pisatelj in odlični profesor Titu Maiorescu,
ki je slučajno zabredel na politično polje.
Iz te borbe je izšel današnji romunski knji-
ževni jezik, ki je obenem živa narodna go-
vorica. V romunskem jeziku je 60% be-
sed latinskega, 25% slovanskega, ostale
pa drugega izvora. Romunski tisk stopa
sedaj v novo fazo. L. 1870 so začeli izhajati
tudi politični strankarski listi ki jih ljudstvo
čita radi člankov. Prvi politični list je bil
»Romun«, ki ga je ustanovil Rosetti.

Sedani romunski listi so večinoma in-
formativnega značaja. Prvo mesto zavzema
»Universul«. Ustanovljen ga je Italijan L.
Kosavilani, ki je stal na stališču da se ni
treba ukvarjati s strankarsko politiko. On
se je prilagodil okusu občinstva in prilob-
čeval samo to, kar so hoteli čitatelji. »Uni-
versul« je ostal do danes narejen infor-
macijski dnevnik. Izhaja na 8—12 straneh.
Ima tudi posebno prilogo »Diminlaca«. To
je najbolj razširjen list v Romuniji. Neka-
da znaša nad 100 tisoč. Trejti jutranji list
je »Presa«, ustanovljena l. 1922. Izhaja na
6 straneh. Politični dnevnik izhajajo zve-
čer. Teh je veliko, kolikor strank. Libralci
izdajajo »Vitorul«, ki ima lastno, dobro
urejeno tiskarno. »Independant Romun« je
tudi liberalno glasilo in se tička v franco-
ščini. »Adevurul« in »Lupta« sta tudi po-
litična dnevnik, ki pa ne pripadajo nobeni
stranki. Narodne manšine imajo v Romu-
niji mnogo svojih listov. V Bukarešti izha-
jata dva grška, en ruski in en nemški
dnevnik. V Transilvaniji imajo vsako večje
mesto svoj madžarski list. V Bessarabiji iz-
haja sedaj več ruskih listov kakor pred
vojno. V Silistri in Dobruži izhaja po en
dnevnik in sicer obenem v bolgarskem in
romunskem jeziku.

Romunski novinarji imajo tri profesio-
nalne organizacije: Udruženje tiska, Sin-
dikat žurnalistov in Zvezo novinarjev. Ne-
davno se je vrtil kongres, na katerem so
se posamezne organizacije združile v feda-
racijo.

ANGLESKA VOJLNA
KAMPANJA.

Nedavno volitve na Angleškem so do-
kazale, kaj zmoro dobro organizirano in fi-
nancirano artillaria med ljudstvom. Za ru-
sinimi boljševiki so Angleži gotovo prvi ki
opazirajo glavno važnost na propiranje
političnih principov potem letkov brošur,
karikatur itd. Vojlita literatura konse-
rativne stranke je bila dokol preprosta. Pa-
rir žisti tiskarčen minilice obrabene
toda izkazuje slike prično o hlapcih. Ni
privlačnega za oči. Ni one jasne stati-

stike, ki jo angleški volilci tako ljubijo. Ne-
dostaja enostavnih političnih programov, ki
tako izbornu vplivajo na množice. Čladi in
komentarji Baldwinovih govorov tvorijo
bistvo te literature. Načelstvo stranke je
bržkone pozabilo, da misli in besede izru-
be svojo silo kadar na tihum ni več Bal-
dwina, kadar se človek spomni, kakšno vred-
nost so imeli dokumenti, ki so jih izdajale
konservativne organizacije v prvih spopa-
dih za protekcionizem v času Chamberli-
na, Churchillia in drugih znamenitih mož.
se mora čuditi hladnokrvnosti in brezbriz-
nosti današnjih konservativnih voditeljev. V
današnjih razmerah bi bila propaganda še
bolj potrebna. Vojlita pravica je splošna in
nasprotniki konservativne politike so orga-
nizirani. Glasuje delavstvo, ki ga je 25 -
letni socializem vpliv vzdržal in odgo-
vil. Volijo tudi ženske, ki stoje pod vplivom
najmanjšega kolebanja trdnih cen. Da bi se
mase razširile in sistematizirale svojo prak-
so s protekcionizmom, zato bi bili po-
trebni nadarjeni govorniki in dolgoletna
akcija. Tako pa je hotel v nekaj tednih
spremeniti ljudsko naziranje kabinet brez
prestija, nesrečno sestavljen iz z neuspehi,
ki mu jih je zapustil lord Curzon.

Proti temu kabinetu je nastopila močna
skupina radikalne inteligence. Njena volil-
na literatura se je odlikovala s prezidno
zadržanim programom, točnimi številčnimi
in fikt. ki govorijo o konstruktivnem poli-
tičnem ureditvovanju. Ena brošura načelja,
da je večina brezposelnih v položaju, iz ka-
terega jih ne more rešiti nobeno carinsko
protežiranje, druga pravi, da tarif ne more
biti obenem nizek in prinašati državni ko-
risti, tretja prinaša seznam živil ki se bodo
še podražila radi popuščanja, ki so ga izsi-
lili kolonialni uvozniki iz Baldwinovega
kabineta. Vsaka stran teh brošur se vtisne
v spomin kot fotografija. Angleškim ma-
nufakturstom se ni treba boriti proti tui
preplavi, nego proti lastnemu zastolu. Ka-
ko naj ustvarijo protežirani tarifi trg za in-
dustrijska podjetja, čilih produkcijska moč
se je podestirala v primeri s predvojni?
In radikali, ki dajejo neskončen seznam re-
form stavilo na prvo mesto svojih letakov
vzpostavitev evropskega reda in ohranitev
svetovnega miru.

Došim radikali obetajo na dolgo in ši-
roko, se je delavska stranka radikalizirala.
Pomirjevalno vpliva na ženske, ki jih ne
vlečejo revolucionarna gesla. Angležine
zahtevajo samo eno: možje morajo imeti
službo in domači budget mora biti v ravno-
težju. Mnogo brošur dokazuje da je delav-
ska in ženska stranka edini faktor, ki je iz-
vojeval žensko volilno pravico, večje pokol-
nine materam in udobna stanovanja druž-
nam. Delavska stranka nikoli ne bo dovo-
lila, da kdorkoli pos-že v skledo njene
vsakdanje hrane. Ona obeta splošno znižan-
je cen in blagostanja ter garantira zma-
njši mir. Tudi glede verstva stoji delavska
stranka na objektivnem stališču in spoštu-
je verske tradicije angleškega naroda. Ona
nima nič skupnega s protiverskim kibanjem
in ateizmom, ki ga zaovarjajo socialisti na
kontinentu. V neki brošuri beremo, da je
13. marca 1923 cerkevna deputacija izro-
čila delavskim voditeljem podpornvo spo-
menico, ki jo je podpisalo 700 duhovnikov
angleške in škotske cerkve. To deputacijo
je nagovoril Macdonald tako-le: Mi oprav-
ljamo vaše delo po svoje, vi pa opravljate
naše delo po svoje. Napram obdavče-
nju kapitala so delavski voditelji zelo opre-
zni. Omejeno obdavčenje malega števila
davekplačevalcev bo omogočilo znižanje
posrednih davkov. Koncentracija bogastva
olajšuje obrat in operacije s kapitalom. Iz
programa delavske stranke je izginila ko-
lektivistična nepopolnost. Med uvdomom
in zaključkom manifest je formula glede
privatne lastnine in kolektivnega nadzora
nad rudniki, železnicami in električnimi ce-
ntralami. Uvod govori samo o praktičnih re-
formah konec pa o praktičnem idealizmu.

Srečno novo leto želiyo svojim odjemalcem:

»Adrijas« drogerija, fotomanufaktura, parfumerija Ljubljana, Selenburgova 5.	Helena in Ignac Banko p. d. »Pri Topolavcu« Martinova cesta 3.	Kajo Delič zlatar Ljubljana, Hilšerjeva ul. 4	Gričar & Mejač konfekcijska trgovina Ljubljana, Selenburgova 3.	Ludovik Ileršič trgovca z lesom Ljubljana, Na Friškoveu	Fran Kos tovarna pletenih izdelkov Ljubljana, Židovska ul. 5	Anton Kanc drogerija in fotomanufaktura Ljubljana, Židovska ul. 1
Luka Ahačič strojno mizarstvo Ljubljana, Hrenova ul. 8	Franc Bučar gostilna Poljanska cesta 19	Franc Dermastja čevljarški mojster Ljubljana, Poljanska c. 27	Gostilna Novak Sp. Šiška, Vodnikova c. 300	Franc Iglič krojaški atelje Ljubljana, Kolodvoraka ul.	Josip Kregar oblačno priskrbeni mestni tesarski mojster Ljubljana, Cesta na Kodeljevo	Milan Košak zlatar Cankarjevo nabrežje 31
Andrej Belič trgovina z mešanim blagom Spodnja Šiška 94	Tomaž Bizilj gostilna pri »Kolovratarju« Ljubljana, Pred Škofijo	Osvold Dobec veletrgovina Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9	Jakob Grill pekovski mojster Ljubljana, Karlovska c. 30	Marija Izlakar kavarna »Merkur« Ljubljana, Židovska steza	Josip in Josipina Kozak gostilna Ljubljana, Poljanska c. 21	A. Kassig krznarica in izdelovanje čepic Ljubljana, Židovska ulica
Janko Bernik trgovina z mešanim blagom Spodnja Šiška	Karol Cigler gostilna »Pri Korinuc« Spodnja Šiška, Gospo- svetska cesta 66	Ivan Dovč krovec Spodnja Šiška	Aleksander Gjud brivec Ljubljana, Kongresni t. 6	G. F. Juršek uglaševalec klavirjev Ljubljana, Wolfova ul. 12	Teodor Korn kleparsko podjetje in pokr- vanj streh; vodov. instalater Ljubljana, Poljanska c. 8	Stanko Kelšin brivski salon Ljubljana, Kopitarjeva 1
Anton in Jož. Brajer izdelovanje in prodaja vseh vrst čevljev Ljubljana, Breg Trgovska hiša	Karol in Fani Cenčič gostilna Sv. Petra nasip 71	Eligij Eber krznar in izdelovalec čepic Ljubljana, Kongresni trg 7	Gostilna »Pri Kmetu« Ljubljana, Gosposvetska cesta 8.	Marija Jeglič damski modni salon Šlomska ulica 27	Franjo in Lovrenc Kolenc gostilna Spodnja Šiška 130	Kavarna Prešeren Karel Poljsnar, kavarnar
Viktor in Marija Bizjak gostilna »Krcenc« Tržaška cesta 5	Peter Capuder krojač Vidovdanska cesta 2.	L. M. Ecker sinova kleparska in podjetje za izpeljavo vodovodnih del Ljubljana	Ivan Gajšek papirna trgovina in založništvo šolskih zvezkov »Tabor« Ljubljana, Sv. Petra c. 2.	Alojzij Janežič slamnikar in klobučar Šlomska ulica 27	Simon Kunčič izdelovatelj sodavice Ljubljana, Sv. Petra c. 45	Fran Lavtižar mesar Ljubljana, Sv. Petra c. 83
J. Buzzolini trgovina delikates, izdelova- nje salam in kranjskih klobas Ljubljana, Lingarjeva ul.	Josip Cihlač tovrnica cementnih izdelkov Ljubljana	Eržen slabičarna Ljubljana, Kongresni trg	Ivan Gorenc restavracija »Soča« Ljubljana, Sv. Petra c. 3	Ivan Jax & sin Ljubljana, Gosposvetska cesta 2	Fran in Franja Kavčič gostilna Ljubljana, Privoz (Prule) 4	Mr. M. Leustek lekarna Ljubljana, Resljeva c. 1
Bolaffio in sinova veletrgovina z vinom in žganjem Spodnja Šiška	M. Caserman krojaški mojster Ljubljana, Sv. Martina c. 9	Alojzij Fuchs juvelir Ljubljana, Selenburgova 6	A. Götzl, ded. podobar in pozlatař, izdeluje okvirje Ljubljana, Sv. Petra c. 7	Fran in Marija Juvan gostilničar Martinova cesta 26	Marija Kahné gostilna »Mali Triglav« Spodnja Šiška	Ivan Luznar ključavničarski mojster Sv. Petra nasip 43
Alojzij in Hel. Breclnik mesar Spodnja Šiška 25	Josip in Ela Carl »Narodna kavarna« Ljubljana	Franc Florjančič mehanična delavnica in trgovina Ljubljana, Selenburgova 6	Franjo Grabjec fotografski umetniški zavod Ljubljana, Miklošičeva c. 6	Jernej Jelenič tovarna kisa Ljubljana, Stara pot 1	Metod in Fani Kačič gostilna »Pri rati« Spodnja Šiška	Alojzij Lenček nasl. sin trgovina s kleparskimi izdelki, stavbo in galant. kleparstvo Ljubljana, Sv. Petra c. 19
Bernež & Rahné trgovina z mešanim blagom in vinom Moste p. Ljubljani, Selo 33	Centralna vnovčevalnica za živino in zaklano živino d. z o. z. v Ljubljani	Česalni salon za dame O. Fettich-Frankheim Ljubljana, Kongresni t. 19	Gostilna »Pri Krofus« Ljubljana, Sv. Petra c. 46	Ivan in Franciška Janež mesarija Ljubljana, Šolski drevored	I. Kostevc manufakturna trgovina Ljubljana	Pero in Ivanka Lisjak gostilničar Mesarska cesta 2
Ivan Bricelj plesarski mojster Ljubljana, Dunajska cesta	Anton Černe graveur Ljubljana, Dvorni trg 1	Franc Fister gostilničar in izdelovalec pristnih kranjskih klobas Ljubljana, Zaloška c. 10	Tinca Grošelj trgovina z delikatesami in zajtrkovalnica Ljubljana, Poljanska c. 7	Pavel in Minka Jemc gostilna Ljubljana, Breg 18	Anton in Josipina Krapš kavarna Ljubljana, Škofja ul. 12	Franc Loborec brivec Ljubljana, Rimska c. 21
Viktor Baft nasled. I. Ljubljanska cvetličarna	F. Čuden trgovina ur in zlatnine Ljubljana, Prešernova ul. 1	Franja Flegar gostilna Ljubljana	Gostilna »Pri sodčku« Ljubljana, Hrenova ul. 24	Kavarna »Jadrana« Ljubljana, Turjaški trg	Ig. Kessler manufakturna trgovina »Pri Janetu« Ljubljana, Pogačarjev trg 3	Marija Lekše gostilna »Prešernov hram« Ljubljana, Rožna ul. 29
Bourne & Co. Singer šivalni stroji Selenburgova ulica 3 Ljubljana, Maribor, Novo mesto	Josip Čertalič čevljarški mojster Ljubljana, Sv. Petra c. 47	F. Fajdiga sin zaloga pohištva Ljubljana, Sv. Petra c. 17 Ustanovljeno l. 1879	Fani Götzl trgovina s čevlji Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 1	Rodbina Košenina mesar Sv. Jakoba nabrežje in Kolodvorska ulica 6	Karel Kačič restavracija Dunajska cesta 58	»Jadrana«, kem. tovarna Ivan Lapajne Ljubljana - Moste
M. Bavcon trgovina z mešanim blagom Vodmat	Lud. Černe juvelir, trgovec z uredi ter zaprišeženi sodni cenilec Ljubljana, Wolfova ul. 12	Engelbert Franchetti brivski salon Ljubljana, Dunajska c. 20	Gostilna Maček Ljubljana, Cankarjevo nabrežje	Alojzij in Marija Kocjan mesar Ljubljana, Šolski drevored	Kolinska tovarna kavnih primesti v Ljubljani	Leskovic & Meden Ljubljana
Trafika Blaž, Hribar, Zlatič Dunajska cesta 12	Alojzij Češek mesar Šolski drevored	Ferenc in Fuchs stavbna in galanterijska kleparja v Ljubljani	Jos. Hribar ml. krojač Ljubljana, Poljanska c. 70	F. K. Kaiser puškar Ljubljana, Selenburgova ul.	Ivan Košak slikar Ljubljana, Bleiweisova 15	Rodbina Lovše mesar Tržaška cesta 47
Josip Breskvar čevljarška obrt v Ljubljani Škofja ulica 12	Marija Derganc brivski salon Franciškinska ulica 10	Ivan Figar pilarski mojster Ljubljana, Hrenova ul. 19	Angela Humer in Franciška Stritih slabičarna Ljubljana, Pred Škofijo 3	Odon Koutny trgovina z orodjem in tehnič- nimi potrebščinami Ljubljana, Aleksandrova 7	Franc Kosmač ključavničar Trnovo, Jeranova ul. 5	Fran Martinc mestni tesarski mojster Ljubljana, Prule 8
Miroslav Bivic knjigovoznica in kartonaža, tr- govina s šolskimi potrebščinami Ljubljana, Sv. Petra c. 29	Antonija Drobčina pekarna Ljubljana, Glince 101	F. Gabrovšek & Dremelj trgovina s žep. blagom Ljubljana, Karlovska c. 30	Fotografski zavod Hugon Hibšer Ljubljana, Valvazorjev 7.	Brivnica Kostanjec Ljubljana, Gradišče 7	Anton in Alojzija Keber mesar Bohoričeva ulica 4	Štefan Miholič kavarna »Centrale« Ljubljana
Kati Beguš trgovina z mešanim blagom Ljubljana, Radeckega c. 2	Šimen in Ana Dolenc gostilna »pri Vitezu« Ljubljana, Florijanska ulica 24	Gostilna Pirnat Vič-Glince 23	Ivan in Rost Herzog restavracija »Pri Levu«	Ivan Kreč krojač Ljubljana, Dunajska c. 9	Stanko Kezele kleparski mojster Ljubljana, Bohoričeva 3	Rudolf Mohar tapeznik Gosposvetska cesta 6 — Martinova cesta 10
Ivan in Marija Bauer gostilna Mesarska cesta 4.	Fr. Dolšak gostilna »pri Lozarju« Ljubljana, Rožna ul. 15	L. Grošelj & M. Kosirnik ključavničarstva Ljubljana VII	Ana Hufler atelje za stenzije Ljubljana, Dunajska c. 6	Viktor Kalan gostilničar Poljanska cesta 52	Fran Kreč krojaški mojster Ljubljana, Turjaški trg	Franc Mahle mesar Ljubljana, Šolski drevored
Albina Bogataj izdelovalnica perila Ljubljana, Židovska ul. 1/I.	Emil Dobrič galanterija in igrače Ljubljana, Prešernova 9.	Jernej Glavič trgovina z mešanim blagom Spodnja Šiška 23	Franc Hitti trgovca s poljedelskimi stroji Ljubljana, Martinova c.	Anton Koman gostilničar Ljubljana, Poljanska c. 71	Ivan in Nežka Kočvar restavracija Sp. Šiška, Kavčeva c. 253	A. Mohorič trgovina z galanterijo in papirjem Prešernova ulica 4

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

Ivan in Marija Marinšek
Glinca 28 — Kopitarjeva
ulica 1

'Avgust Paškulin
pekarna
Ljubljana, Vodmat

Jospina in sinko
Josip Podkov
mesarija
Sv. Petra c. 7 hotel »Lloyd«

Pavlina Rozman
damski modni salon
Ljubljana, Zatiška ul. 1

Franc Smole in sin
ključavničarstvo
Ljubljana — Šiška

Ivan in Frida Triplat
gostilna pri »Starem Tillerju«
Kolodvorska ulica 24

Alojzij & M. Zorman
trgovina
Ljubljana, Stari trg 32

'Anton Mencinger
špecerijška trgovina
Ljubljana, Sv. Petra c. 42

Anton in Ivana Prusnik
gostilničar in mesar
Zaloška cesta 37

Josip Plankar
gostilničar in trgovec z
drvmi
Ljubljana, Dolenjska c. 5

Stuchly-Maške
modlatinja
Ljubljana, Židovska ul. 3

Antonija Schreuer
trgovina s čevlji
Ljubljana, Gradišče 19

Josip Tavčar
špecerijška trgovina
Ljubljana, Stari trg 30

Ivan Zupančič
izdelovatelj metel
Ljubljana

Terezija Marinko
trgovina z mešanim blagom
Ljubljana, Prisojna ul. 7

Lekarna dr. G. Piccoli
Ljubljana, Dunajska cesta

Produktivna zadruga
ljubljskih mizarjev
na Viču

Snoj & Modic
manufakt. in modna trgovina
Ljubljana, Prešernova 3

Mate Šijakovič
brivec
Ljubljana, Cerkvena ul. 19

Peter in Marija Urbanc
gostilna
Ljubljana, Tržaška c. 9

Franc in Marija Živic
gostilna in zidarska obrt
Ljubljana, Rimska c. 17

I. Marchiotti
trgovina z usnjem
Ljubljana, Sv. Petra c. 30

F. Parkelj
zavod za plakatiranje in ana-
ženje stanovanj in oken in
plakatiranje lepakov
Ljubljana, Selenburgova 6

Lovro Pičman
kleparstvo in vodovodna
inštalacija
Ljubljana, Streliška ul. 29

Anton Stacul
trgovina delikates
Ljubljana, Selenburgova ul.

Ivan in Antonija Štor
gostilničar in trgovec
Vodmat 16

M. Urbas
prodaja prstnih kranjskih
klobas
Ljubljana, Slomškova 13

Martin Žuran
sobni slikar
Ljubljana, Mestni trg 12

Emil Moré
sodavičar
Ljubljana, Martinova c. 11

Tobačna trafika
Praprotnik-Pugelj-Pogačnik
Ljubljana, Prešernova 54

Pavel Pogljajen
krojški mojster
Novi Vodmat 7 a

Franc Selan
mesar
Ljubljana, Ambrožev trg 7

Pavel in Marija Šimenc
pokopalški vrtnar
Sv. Križ — Ljubljana

Fotoatelj Ant. Uršič
Ljubljana, Franciškanska
ulica (v hiši Trg. banke)

Ludvik Železnik
špecijalna meh. delavnica
Ljubljana Spodnja Šiška

Stefan Mencinger
špecerijška in delikatesna
trgovina
Ljubljana, Sv. Martina
cesta 10

Špecialni artistični atelje
za črkošlikarstvo
Pristou & Bricelj
Ljubljana, hotel »Malič«

Najmoderneje urejena Prva
dunajska pralnica in likalnica
Pirš & Šimenc
Ljubljana, Kolodvorska 8

I. Slanovic
slabni in umetni ključavničar
Ljubljana, Selenburgova 6

Josip Šenica
mizaraka tovarna
Dunajska cesta — Za
Bežigradom 6

Ivan Vreček
trgovina z moko
Ljubljana, Korunova ul. 7

Žalfa in Žilič
trgovina železnine
Ljubljana, Dunajska c. 11

Ivan Mohorič
krojški mojster
Ljubljana, Sv. Petra c. 6

Anton Presker
pekarna
Ljubljana, Dunajska c. 9

Iv. Ravnihar
uraz žužne železnice, trgo-
vina z zlatnino in srebrnino
Ljubljana Sv. Petra c. 44

J. Somniz
uraz in trgovina z zlatnino,
srebrnino in urami
Ljubljana, Sv. Petra c. 16

Franc Štular
čevljarski mojster
Ljubljana, Florijanska 9

Josip Vidmar
tovarna dežnikov in solčnikov
Ljubljana, Pred Škofijo 19

Ivan Železnikar
Ljubljana, Marijin trg 3

'Andrej Marčan
mesar
Prešernova ulica 16 in
Rimska cesta 21

Franjo Premelj
modna krojačnica
Ljubljana, Sv. Petra c. 36

Franjo Repič
sodarski mojster
Kolizejska ulica 18

Franc in Marg. Scagnetti
gostilna
Metelkova ulica 19

Avgust Škof
trgovec z usnjem
Ljubljana, Pred igriščem 1

Josip Vesel
modna trgovina
Prešernova ulica 20—24

'Adolf Žabjek
gostilničar in mesar
Ljubljana, Poljanska c. 55

Franc Markič
pekarna
Ljubljana, Cerkvena ul. 19

K. Pečenko
trgovec z usnjem
Ljubljana, Sv. Petra c. 13

Davorin Rovšek
fotograf
Ljubljana, Kolodvorska 34

Fani in Ivan Stritar
kavarna »Stritar«
Ljubljana, Vidovd. c. 2

Fran Škafar
strojno mizarstvo
Ljubljana, Rimska c. 16

Marija Volk-Košmerl
izdelovanje drož (kvasa)
Ljubljana

Modni atelje za gospode
'And. Žnidar
Ljubljana, V Rebru 11
(vhod iz Starega trga)

Ivan Marzidovšek
(Aubelj) pekarna
Ljubljana, Glinca 78

Modni atelje
K. Pučnik
Ljubljana, Sodna ulica 3

Marija Rogelj
manufakturna trgovina
Ljubljana, Lingarjeva ul. 4

F. Szantner
čevljarska delavnica
Ljubljana, Poljanski n. 40

Leopold Šega
jermesar
Ljubljana, Poljanska c. 18

Ignacij Vehar
mizarstvo
Ljubljana, Gradaška ul. 14

'Alojzij 'Ahlin
mesar
Šolski drevored, Ljubljana

'Martin Mahkota
modni salon za gospode
Ljubljana, Sp. Šiška

'Martin Pevec
krojški mojster
Ljubljana, Breg 18

M. Rautar
delikatesna trgovina
Ljubljana, Jurčičev trg 3

Izdelovalnica klobas
Janez Sirk
Ljubljana, Poljanska c. 64

Viktor Šober
trgovina s špecerijškim in
mešanim blagom
Ljubljana, Sv. Jakoba trg 4

Srečko Vršič
Ljubljana, Selenburgova 3

'Martin Dramé
Ljubljana, Sv. Jakoba
nabrežje 29

J. Malgaj
trgovina z mešanim blagom
Spodnja Šiška 121

Josip Puh
dobava in pokladanje parketov
Ljubljana

Riko Rutar
trgovec
Ljubljana, Tržaška c. 11

M. Soklič
gostilna in trgovina
Ljubljana-Trnovo, Pred
konjušnico

Schnelder & Verovšek
trgovina s železnino
Ljubljana

Kavarna Vospernik
Ljubljana, Stari trg 32

Dragotin Drašček
gostilničar
Bohoričeva ulica 9

Matej in Ivana Miklavčič
gostilna »Pri mostičku«
Pot v Rožno dolino 44

Franc Pirš
kolarski mojster
Trnovska ulica 25

J. Rojina
moderna konf.acija in modni
atelje
Ljubljana

Peter Semko
krznar
Križevniška ulica 7

Fani de Schiava
pri »Starem Tillerju« 24

'Anton Verbič
delikatesa in špecerija

'Apolonija Dimic
maslarica »Polonca«
stojnica, Pogačarjev trg
Ljubljana

Ivan Mihelčič
elektrotehnik
Ljubljana, Lepi pot 12

'Svetlin« krema
vazelinska mast za čevlje
Ivan Kordiš
Ljubljana, Vegova ul. 2

Ludovik Rot
krznarstvo
Ljubljana, Gradišče 7
(nasproti dramskega gledišča)

Anton in Milka Sagmeister
mesarija in prakajevalnica
Ljubljana VII, Kolodvor-
ska ulica 150

Marija Trebar
trgovina s čevlji
Ljubljana, Sv. Petra c. 6

J. Wanek
trgovina s kuhinjsko in
špecerijškim blagom
Ljubljana, Sv. Petra cesta

Fran Kolšek
špecerijška trgovina
Ljubljana

T. Novotny
slastičarna
Ljubljana, Dunajska c. 9

I. Piškur
trgovina s špecerijškim in
manufakturnim blagom
Ljubljana, Stari trg 6

M. Robas
trgovka
Vidovdanska cesta 24

'Adolf Sattler
čevljarski mojster
Novi Vodmat 41

Marija Triller
(pri Bragantu)
Trnovo, Cerkvena ulica 3

F. Weilgoni
modna trgovina
Ljubljana VII, Sp. Šiška

Jože Koprivc
mesar
Šolski drevored, Ljubljana

'Aleksander Oblat
trgovina čevljev
Ljubljana, Sv. Petra c. 28

Prva slovenska zidarska
zadruga v Ljubljani
r. z. z. o. z.
Tržaška cesta 2

F. & E. Remžgar
alikarstvo in pleskarstvo
Ljubljana, Čopova c. 10

Josip Starič
pekarna
Ljubljana, Florijanska 29

M. Tičar
Ljubljana

Marija in Franc Zgonc
gostilna in kavarna »Pod
klančkom«
Ljubljana, Pot v Rožno
dolino

Ivan Končan
gostilna, trgovina in zaloga
pive »Unione«
Rožna dolina 191

'Matej Orehek
trgovec
Ljubljana, Kolodvorska 26

'Angela Pekolj
modni salon
Ljubljana

Ludovik Roškar
gostilna na Priškovcu
Prisojna ulica 5

Josip Slamič
trgovina z mešanim blagom
Glinca 213

Marija Tauzes
hotel »Lloyd«
Ljubljana, Sv. Petra c. 7

Danijel Zupanc
zlatar
Ljubljana, Wolfova ul. 8

Upravnik
»Slovenskega Naroda«
vsem cenjenim
naročnikom in inserentom!

Josip in Tinca Olup
gostilničar »Pod Trančco«
Ljubljana, Stari trg

Fotoatelj
I. Pogačnik
'Aleksandrova cesta 3

Modna trgovina
F. & M. Rozman
Ljubljana, Židovska ul. 4

Hinko Stancer
trgovina s špecer. blagom
Ljubljana, Dunajska c. 10

Trink & Bernik
strojno mizarstvo
Ljubljana, Linhartova ul. 8

Ivan in Ivanka Zamljen
čevljarski mojster
Ljubljana, Gradišče 4

Tehnično osebje
»Narodne tiskarne«

'Alojzij Olifčič
trgovec
Ljubljana, Stari trg 2

Peter Picelj
pekarija
Ljubljana, Rečna ul. 3

Restavracija »Pri Rožic«
'Amalija Schmidt

Graverski zavod
SITAR & SVETEK
Ljubljana, Sv. Petra c. 13

'Anton Turk
brivski salon
Ljubljana, Miklošičeva c.
(palača Vojne posejilnice)

Franjo Zajc
brivec
Ljubljana, Dunajska c. 12

»Narodna tiskarna«
v Ljubljani

Ivan Ogrin
stavbna tvrdka
Ljubljana

Gostilna in trgovina
Osvald Pengov
Ljubljana, Karlovska c. 19

Josip Rebek
ključavničarski mojster
Ljubljana, Cankarjevo
nabrežje 9

'Ana Skubic-Krečič
trgovina z mešanim blagom
Florijanska ulica 30

Jakob Terček
pekarija
Ljubljana, Breg

Fran Zajc mlajši
brivnica
Ljubljana, Pražakova ulica
(za sodnijsko palačo)

»Narodna knjigarna«
v Ljubljani

Fr. Brunčič & Fr. Rebernik
pleskarja in ličarja
LJUBLJANA Karel Kotnikova ulica

Veselo in srečno novo leto 1924
Aleš in Rezi Zalaznik
gostilna „št. 6“ Dunajska cesta.

Veselo novo leto
Ziti
tvrdka M. LEBEN, Ptuj
elektrotehnično podjetje

„GROM“
carinsko-posredniški in špedicijski bureau
Ljubljana, Kolodvorska ulica 41

Srečno in veselo novo leto
Ziti p. n. naročnikom
A. & E. SKABERNE
manufakturna in modna veletrgovina.

Veselo in srečno novo leto
Ziti
— Mr. A. USTAR —
lekarnar pri Sv. Petru.

Tovrdka Siegel & drug
Dunajska cesta 31
Ziti
srečno in veselo novo leto

Srečno novo leto!
JOSIP ANDLOVIC
Strojno mizarstvo, Karlovska cesta 22
Zaloga pohištva, Komenskega ulica 28

Srečno in veselo novo leto
Ziti vsem svojim gostom, prijateljem, znancem in društvom ter se priporočam za nadaljnje naklonjenost.
Restavracija in kavarna „Naradni dom“ Anton Tomšič.

Srečno in veselo novo leto 1924 Ziti
M. Dolničar v Ljubljani
restavratore na glavnem kolodvoru.

Vsem cenjenim odjemalcem,
dobaviteljem, znancem in prijateljem
srečno novo leto.
J. Menart, trgovec, Domžale.

Veselo in srečno novo leto Ziti
vsem svojim cenjenim odjemalcem
modna trgovina T. EGER
LJUBLJANA

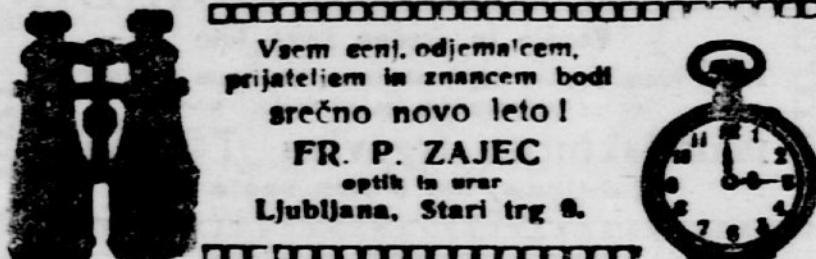
EMIL PERUZZI
Ljubljana — Celovška cesta 10 — Šiška
Ziti srečno novo leto 1924
vsem svojim naročnikom in odjemalcem

Srečno novo leto Ziti
okupirane stajališča in hotel „Kino Tivoli“
Rudolf Bischof
Reina dolina št. 233 — Ljubljana

Srečno, uspešno novo leto
vsem volenim odjemalcem
Celje — Ljubljana — Maribor
Ziti

Veselo in srečno novo leto Ziti
vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem
tvrdka Mihael Omahen
Višnja gora, Dolenjsko

Srečno in veselo novo leto
Ziti vsem svojim naročnikom in odjemalcem ter se priporočam za nadaljnje upoštevanje
Matija Perko, mizarska tvornica
Zgornja Šiška, Celovška cesta št. 121.



Vsem cenj. odjemalcem,
prijateljem in znancem bodi
srečno novo leto!
FR. P. ZAJEC
optik in urar
Ljubljana, Stari trg 8.

tvrdka R. BUNC in drug

VILJEM BIZJAK
parna pekarna in zaloga keksov
Ljubljana
Gospodarska cesta št. 7

SREČNO NOVO LETO
Ziti in se priporočam
A. Sušnik, trgovina z železnino
Ljubljana, Zaloška cesta.

Srečno in veselo novo leto 1924
Ziti vsem svojim cenjenim gostom, prijateljem in znancem
Josip in Leopoldina Mastnak
restavratore hotela „Slon“ — Ljubljana

Srečno in veselo novo leto 1924
svojim cenj. gostom in odjemalcem Ziti
tvrdka Sirc & Rant
trgovina s kolonialnim blagom in deželnimi pridelki
KRANJ

P. J. Klefisch Izvoz jajc
Ptuj S. H. S.

Josip Prešeren, čevljarstvo
Ljubljana Celovška cesta 82 Šiška
Ziti srečno novo leto 1924
vsem svojim naročnikom in odjemalcem.

Veselo in srečno novo leto
svojim cenjenim naročnikom in prijateljem Ziti
Tone Malgai
stavbeni in pohištveni pleskar in ličar
Ljubljana, Kolodvorska ulica 6

Srečno novo leto Ziti
vsem zavarovalcem in prijateljem
— L' UNION —
francos. zavarovalna družba
Glavno zastopstvo za Slovenijo Ljubljana, Sv. Petra cesta 33.

Veselo in srečno novo leto Ziti
J. Maček, konfekcijska trgovina
Ljubljana, Aleksandrova cesta 12
Hiša pokojniškega zavoda

Srečno novo leto Ziti
Ložar & Bizjak, Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 20.

Josip Petelinc - Ljubljana
Sv. Petra nasip 7 (ob vodi)
blizu Prešernovega spomenika

Ljubljanska gradbena družba z. o. z.
v Ljubljani, Rimska cesta 13
se priporočam in Ziti
— srečno novo leto —

Viktor Suša
trgovec
Zagorje ob Savi

Srečno in veselo novo leto!
T. Mencinger, Ljubljana
Reseljva cesta 3 in Sv. Petra cesta 43.

Ziti srečno in veselo novo leto vsem cenj. odjemalcem in znancem, se priporočam v novem letu za najcenejši nakup vseh potrebščin za kroje, čevljarstvo, sodlarstvo, šiviljo, teslarstvo, blaga, pločevino, galvanizirane, najboljše železne stroje
Gritzner in Adler
posameznih delov za kolesa in za vse sisteme živalnih stojev.

Srečno novo leto
vsem svojim cenj. odjemalcem
Brata Moskovič
veletrgovina usnja
— Ljubljana —

Srečno novo leto Ziti
svetim cenjenim odjemalcem
Vojnovič & Cie., elektrotehnično podjetje
Ljubljana - Vič

M. Rosner & Co. nasl.
VIKTOR MEDEN

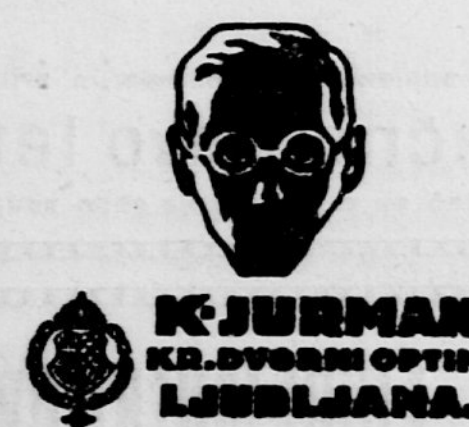
Veselo in srečno novo leto 1924
Ziti vsem svojim cenjenim odjemalcem

Stalno skladišče ribje masti (fištrana in degrasa)

Veselo novo leto Ziti
vsem cenjenim odjemalcem
Josip Omerza, trg. papirja, pis. in šolskih potrebščin
v Ljubljani, Dunajska cesta 61
Hiša lekarnar dr. Piccoli

Srečno novo Ziti
vsem svojim cenjenim odjemalcem in prijateljem
Josip in Rozi Primc
mesar in prekajevalec

Jakob Kavčič
nasl. Jean Schreya
parna pekarna
Ljubljana, Gradišče št. 5
Telefon št. 153.



K. JURMAN
K. DVOOPTIK
LJUBLJANA.

Srečno in veselo novo leto 1924
Ziti vsem svojim cenjenim odjemalcem
Viljem Bizjak
parna pekarna, Ljubljana, Gospodarska 7.

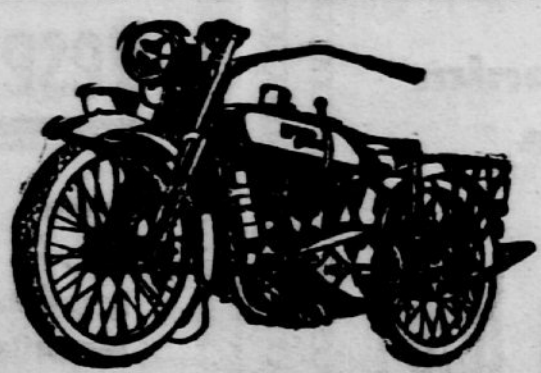
PETER ŠTERK
modna trgovina
Ljubljana, Stari trg št. 18.

„ILIRIJA“
lesna trgovska in industrijska družba
Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8 (pred sodišča)
Prodaja trboveljskega premoga in drv.

Srečno novo leto!
Hrovat & Komp.,
tovarna kranjskega lanenega olja in firneža
Ljubljana

SREČNO NOVO LETO
Ziti vsem svojim cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem
FR. KRAM, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 8
trgovina delikates, specialije in vinarna.

The Vibrationless Twin-Cylinder
Douglas



FUTUR
HARLEY-DAVIDSON
LYCLES

Ljubljana, Sodna ul. 11

Srečno novo leto
Glavno zastopstvo
O. ŽUŽEK

Telefon št. 461

Srečno novo leto
želi vsem svojim cenj. odjemalcem,
prijateljem in znancem
Ignac Žargl, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 3
ter se jim priporoča v nadalje.

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim cenj. odjemalcem
Andlovic Matija, Vidovdanska 6
zaloga pohištva, mizarstvo

Srečno novo leto želi
svojim bralcem in bralkam šentjakobske knjižnice,
šentjakobske gled. oder svojim posetnikom in svojim
igralcem in igralkam, šentjakobski pevski odsek svojim
pevcem, šentjak. salonski orkester pa svojim godbenikom

Srečno novo leto želi
cenjenim trgovcem trdka
SIEGEL & DRUG, Ljubljana
Dunajska cesta št. 31.

Srečno novo leto 1924 želi
CADEZ & BRCAR
špeciarna trgovina za vsehko potrebštino
Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 35.

Srečno novo leto!
Čemažar & drug, Ljubljana
umetniški svet za fotografije.

Srečno in veselo novo leto 1924
L. Gerbman, trgovina z usnjem
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 71.

Anton Steiner
mestni tesarski mojster in sodni izve-
denec. Parna žaga in lesna industrija.

Srečno in veselo novo leto želi
Grand hotel „Union“ Ljubljana
hotel, restavracija, kavarna, vinska klet.

Srečno in veselo novo leto
želi cenjenim odjemalcem
Antonija Pibernik, Vrhnjski paviljon, Vodnikov trg.

Tvrdba O. Bernatovič
konfekcijska trgovina
Ljubljana, Mestni trg.

Veselo in srečno novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem trdka
— **A. VERBAJS** —
ter se za nadaljnjeno naklonjenost priporoča.

Vsem našim cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem
srečno novo leto!
Parfumerija „Strmol“, Ljubljana
Pod trančo št. 1.

Srečno novo leto želi
vsem cenjenim odjemalcem trdka
STELE & PIELICK
trgovina s sadjem
Ljubljana, Pogacarjev trg.

Uprava „Slona“ v Ljubljani
želi vsem svojim ve-
leocenjenim gostom,
prijateljem in znancem
obilo sreče v novem letu 1924!

Peter Stepič
vinotrzec, posestnik in gostilničar.
Spodnja Siška — Tržna ulica 256.

Srečno novo leto!
Barbič & Radonič, vinska trgovina
Spodnja Siška, Celovška cesta 88.

Ravnarstva **Kolodvorska**
Evropa **restavracija**
Ljubljana **Zidani most**
Anton in Terzija Tenej

Trgovina usiđjih kož
in vseh drugih divjačin in novej
D. Zdravč, Ljubljana, Sv. Florjanske ulice 9

Stavb. podjetje Jakob Accetto sin
Ing. Viktor Accetto in drug
Ljubljana, Tabar št. 2 Tel. interurb. 535

Delniška družba pivovarne
— „UNION“ Ljubljana —
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem prav
srečno novo leto!

Srečno in veselo novo leto
Svečarna
J. Kopač & Co želi vsem svojim
Ljubljana cenjenim odjemalcem

Srečno in veselo novo leto
želi vsem cenjenim naročnikom in odjemalcem
trdka
„Svetla“, d. d. Ljubljana.

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim naročnikom ter se zahvaljuje za
njih zaupanje in naklonjenost.
Naročila za stavbna dela sprejema
na Sv. Petra cesti št. 23 in v Ljubljani ulici št. 9
Stavbeno podjetje And. Černa, Ljubljana.

Stavbeno in umetno mizarstvo
ROJINA & KOMP.,
— V LJUBLJANI —
Slomškova u. 16 - Kolodvorska u. 8

želi vsem cenjenim odjemalcem in prijateljem
srečno novo leto
- zahvaljujoč se za dosedanje obilo zaupanje. -

KINO „LJUBLJANSKI DVOR“
želi svojim cenjenim
obiskovalcem
veselo, srečno novo leto!
proseč, da mu ohranišo
isto naklonjenost tudi
v prihodnjem letu

Srečno in veselo novo leto
želim vsem svojim cenjenim odjemalcem
konfek. trgovina FRANK BERENKA & Co. Ljubljana
Emonška cesta 8 Brjavčeva cesta 2

Srečno in veselo novo leto želi
R. Willmann, strojnogradbena delavnica
LJUBLJANA, Slomškova ulica 3.

Srečno novo leto želi trdka
Lavrenčič & Co., lesna industr. in trgovina
Ljubljana, Dunajska cesta št. 47.

Srečno in veselo novo leto
želim vsem svojim naročnikom in odjemalcem ter se
zahvaljujem in priporočam se nadalje v spoštovanje
ANTON STIRN, trgovina z vinom,
Spodnja Siška 264 Spodnja Siška 264

Veselo in srečno novo leto
želim vsem svojim odjemalcem, prijateljem in znancem
ter se priporočam za nadaljnji obisk
manufakturna trgovina TOMŠIČ,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 32.

Leopold Bögel & sin
stavbeno kleparstvo in vodovodna instalacija
Ljubljana, Gospodarska cesta 12

Veselo in srečno novo leto vsem gostom želi
Hotel „Soča“, Ljubljana
Telefon št. 521. Rest. Potočnik

Svojim cenjenim naročnikom želi
srečno novo leto
ČERNAK & KO.,
špeciarna trgovina
Ljubljana Ljubljana

Vsem našim Amerikancem
ki so se ali se še bodo vožili v Ameriko
po družbi
Cie Gle Transatlantique
srečno novo leto!
IVAN KRAKER
zastopnik
Ljubljana, Kolodvorska ulica 41

„**MERAKL**“
voščil vsem svojim cenjenim
odjemalcem veselo in
srečno novo leto
Medić, Rakovec & Zankl
družba z o. z.
Ljubljana.

Veselo novo leto!
vsemu železniškemu osebju
in njih družinam, vsem gg.
iz meštanske žele v Mariboru
ter prijateljem in znancem po
vseh Sloveniji želi
MIHAEL ESSICH
lesni trgovec
Loče pri Poljčanah.

Veselo in srečno novo leto
G. Besednik in drug
Ljubljana, Prešernova ulica 5
Trgovina in izdelavnica kirurških instrumentov, oropad, aparatur in stvari

Srečno in veselo novo leto
Filip Bizjak, krznar in izdelovatelj tepic
Ljubljana, Gospodarska cesta 13

Srečno in veselo novo leto želi
vsem svojim odjemalcem
Kračkov Franc, Ljubljana, Stari trg 22

Srečno in veselo novo leto želi
svojim cenjenim gostom
Jemel in Fanka Černe, hotel Štruckerj

U. Robežnik
— trgovina s deželimi pridelki —
VIČ pri Ljubljani

Viktor Jeločnik
špeciarna, galanter. in manufakturna trgovina
Ljubljana Rožna dolina

Vsem našim cenjenim odjemalcem bodi
srečno novo leto!
Velotrgovina čevljev in gostilnih jermenov
Frković i drug
Ljubljana, Kongresni trg št. 2, Zagreb, Hmeljska u. 5, Beograd, Balkanska u. 12

Srečno novo leto želi
vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem
ter se priporoča za nadaljnja naročila
Anton Bokal, pokladalec parketov
Ljubljana

Srečno novo leto
želi cenjenim odjemalcem
SRECKO POTNIK,
tvornica sadnih sokov, esenc L. t. d.
Ljubljana — Metelkova ulica.

Srečno in veselo novo leto 1924
želi modna trgovina
A. Sinkovič nasl. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg 19.

Srečno in veselo novo leto
želi trdka
FRANC P. STARE
in
JOSIP STARIČ
sobilikarstvo
Ljubljana, Florjanska ulica 16.

„**JADRAN**“
izvozna in uvozna družba z o. z.
V LJUBLJANI
Dunajska cesta št. 9
nudi vse vrstno špeciarno in
kolonialno blago.
Zaloga sladkorja, petroleja itd.
Telefon interurban št. 113.
Konkurenčne cene. — Zahtevajte
ponudbo.

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

Laverca Fran Mehle gostilna Laverca pri Ljubljani	Josip Adamič vrvarna Domžale-Kamnik	Srečno veselo novo leto želi Ignac Andrašič - Kranj trgovina s specerijskim in kolonijalnim blagom	Ljubljana Veselo novo leto želi Ivan N. Adamič prva kranjska vrvarna Ljubljana, Sv. Petra c. 31 Podružnici: Maribor, Vetrinjska ulica 20. Kamnik, Šutna 4	Ivan Križnar krovec Brenova 9 Srečno novo leto želi gostilna Čišnovar Ljubljana Dolenjska cesta 3	Veselo srečno novo leto želi svojim cenj. naročnikom in odjemalcem Marija Urhač nasljednik prišne kranjske klobase Ljubljana, Komenskega 10	Veselo srečno novo leto želi vsem svojim cenj. inserentom „APOLO“ anončni in reklamni zavod Ljubljana, Stari trg 19 Priporočajo se cenj. občinstvu za nadaljno naklonjenost, želim vsem srečno, veselo novo leto
Ivan Ogrin veletrgovina vina Lavrica pri Ljubljani	Skofja Loka R. Thaler trgovina z manufakturnim blagom na debelo in drobno Skofja Loka	Radovljica Ivan Augustin mesar in gostilničar Radovljica	Srečno novo leto želi Anton Verbič špecerija, delikatese Škofova vinska klet	Srečno veselo novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem tvrdka Janke Popovič Ljubljana, Cesta v Maribor kraj št. 15	Franc Bar, pisalni stroji Ljubljana Cankarjevo nabrežje št. 5 Telefon št. 407	Franc Marinčič stavbniško podjetje Vid - Glince 207 Srečno novo leto želi Ivan Bonač književarica in trgovina papirja LJUBLJANA
Vrhnika Konzervna tvornica „Globus“ Vrhnika pri Ljubljani vožji svojim cenjenim odjemalcem božična praznike in srečno novo leto.	Janko Počotnik trgovina z usnjem Skofja Loka	Josip Hrovat mesar in sušilec mesa Radovljica	Veselo srečno novo leto želi Ivan Krošelj manufakturna in specerijska trgovina Ljubljana, Martinova c. 15	Veselo in srečno novo leto želi Ivna The Rex Co. Ljubljana, Gradsko št. 19 Telefon 268. Telefon 268	Srečno novo leto želi Jožef Keber mesar Ljubljana, Martinova c. 12	Veselo srečno novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem Atelje Helios Veljšan Boštor LJUBLJANA
Grosuplje Skubic Josip trafikan Grosuplje (na kolodvoru)	Srečno novo leto želi Rudolf Ziberl trgovec Skofja Loka	Vinko Savnik modna trgovina manufakture in galanterije Radovljica, Gorenjsko	Srečno veselo novo leto želi vsem svojim ustanovnim in podpornim članom, kakor tudi vsem prijateljem slepih ter se toplo pri- poroča za nadaljno naklonjenost	Srečno veselo novo leto želi svojim cenjenim naročnikom in odjemalcem Ivan in Frančiška Troha špecerijska trgovina LJUBLJANA NOVI UDMAT 158	Srečno in veselo novo leto vsem cenj. naročnikom in prijateljem želi stavbno podjetje Ivan Vižintin Kobalova ulica (v starem Vozdmatu).	Veselo srečno novo leto želi svojim cenjenim naročnikom in odjemalcem J. BLAS trgovina s čevlji Ljubljana - Pod Trančo 1
Srečno novo leto želi vsem znancem in prijateljem Tomo in Ivanka Majer Grosuplje Kolodvorska okrepčevalnica	Anton Adamič veletrgovina galanterijskega in modnega blaga Kranj	Tržič Tvrdka Ivan Pičulin Križe pri Tržiču	Srečno novo leto želi Ivan Bogataj konces. elektrotehn. podjetje Ljubljana, Kongresni trg 19 poleg Nunske cerkve	Srečno veselo novo leto želim cenj. posebnikom, znancem in prijateljem Marija Nežič lastnica brivnice Pred Skofijo	Modna in manufakturna trgovina F. in I. Gorican Ljubljana, Sv. Petra c. 20 želi veselo in srečno novo leto 1924.	Veselo srečno novo leto želi svojim cenjenim naročnikom in odjemalcem Josip Jug stavbeni in pohištveni pisatelj in ličar Ljubljana, Rimska cesta 16
Novo mesto Mihael Vintar trgovina s špecerijo in delikatesami Novo mesto	»Ika« mehanična tovarna nogavic in plenin d. z o. z. Kranj, Slovenija	Bled Veselo srečno novo leto želi Ivan Plemelj zidarski mojster Bled.	Veselo novo leto želi Gašper Bolte sodarski Ljubljana, Igriška ulica 11	Veselo srečno novo leto želi svojim cenjenim naročnikom Franc Oržem & D. Jančar stavbna in pohištvena pisarnja LJUBLJANA, Breg št. 6.	Veselo srečno novo leto želi Mihael Petercel čevljarstvo Ljubljana, Spodnja Siska	Veselo srečno novo leto želi svojim cenjenim naročnikom in odjemalcem Karol Prelog Trgovina galanterije, bombala, volne in sukana Ljubljana, Stari trg št. 12, Sv. Jekaba nabrežje št. 11.
Srečno veselo novo leto želi vsem svojim cenjenim odjemalcem tvrdka Alfonz Oblak Novo mesto	A. Šinkovec vrvarna Kranj	Maribor Veselo novo leto želi vsem cenjenim kupovalcem Feliks Skrabi manufakturna trgovina Maribor, Gosposka ulica 11	Veselo novo leto želi Jakob Zalaznik z družino pekarnja, slaščičarna in kavarna Ljubljana, Stari trg št. 21	Veselo in srečno novo leto želi Mihael Petercel čevljarstvo Ljubljana, Spodnja Siska	Srečno in veselo novo leto želi Alojzija Gorjup gostilna pri „Majarski“, Stara pot št. 1.	Srečno in veselo novo leto želi Ivan Degan, založna podjetja, Ljubljana Dunajska cesta št. 17.
Kočevje Tem potom se najlepše za- hvaljujemo našemu gosp. V. & P. Heinrichu za nam podarjeni likof, želim mu srečno novo leto 1924. Uslužbeni tvrdke V. & P. Heinrich, lesna industr. Kočevje.	Veselo novo leto želi Mihael Osterman mesar in prekajevalec Kranj	Jvan Kravos konjske opreme, usnjate torbice, gonilni jermeni Maribor Aleksandrova cesta 13 Telefon int. 207	Veselo novo leto želi Anton in Marija Steiner gostilna in trgovina Ljubljana, Opekarska cesta	Srečno novo leto želi Tendar Horvat izdelovanje prvovrstnih keksov, vsakevrstnih slaščic, medice, umetno izdelanih nastavkov itd. Ljubljana, Opekarska cesta 26	Srečno in veselo novo leto želi Ivan Degan, založna podjetja, Ljubljana Dunajska cesta št. 17.	Srečno in veselo novo leto želi Dorčec & Boškaj, brivnica Ljubljana, Dalmatinova 13 (poleg hotela Štrkelj)
Domžale Anton Müller st. veletrgovina z vinom Domžale	Srečno novo leto želi svojim cenjenim odjemalcem trgovina Anton Štefe KRANJ	Zagreb Sofija Krvarič-Slanović restavracija Južni kolodvor Zagreb	Srečno novo leto želi Ivan Pakiz trgovina z urami, zlatnino in srebrnino Ljubljana, Stari trg 20 Ustanovljeno 1912	Srečno novo leto želi gostilna Brezovšek Ljubljana Komenskega ulica 16	Srečno in veselo novo leto želi Ivan Degan, založna podjetja, Ljubljana Dunajska cesta št. 17.	Srečno in veselo novo leto želi Dorčec & Boškaj, brivnica Ljubljana, Dalmatinova 13 (poleg hotela Štrkelj)
Srečno novo leto želi Franc Cerar, d. z. o. z. tovarna klobukov in slamačkov Domžale.	Srečno novo leto želi Fani Semen trgovina z mešanim blagom Kranj (Slovenija)	Srečno novo leto 1924 želim vsem in še posebej: vsem cenj. damam in mamam, ter se priporočam za nakup olivnih vo- zičkov; vsem cenj. šiviljam ter se priporočam za nakup najnov- jših šivalnih strojev; vsem cenj. gospodom, mladim in starim ter se priporočam za nakup dvokoles in motorjev. — Vsem pa, ki imajo dvokoles in pnevmatike v slabem stanju, pa še to, da bo v novem letu ceneje pri- TRUBNA F. B. L., tovarna dvokoles, olivnih vozčkov LJUBLJANA, Karlova cesta 4	Veselo novo leto želi R. Luckmann trgovina z medicinskimi, vegetabi- lijami itd. Ljubljana, Ahacijeva c. 10.	Srečno novo leto želi Fran Lukič konfekcijska trgovina Pred Škofijo 13	Srečno in veselo novo leto želi Ivan Degan, založna podjetja, Ljubljana Dunajska cesta št. 17.	Srečno in veselo novo leto želi Dorčec & Boškaj, brivnica Ljubljana, Dalmatinova 13 (poleg hotela Štrkelj)
Srečno veselo novo leto želi vsem cenj. odjemalcem, znancem in prijateljem trgovina Jos. Senica Domžale	Veselo novo leto želi A. Kmetič & Mošič mesarija Kranj	Srečno novo leto 1924 želim vsem in še posebej: vsem cenj. damam in mamam, ter se priporočam za nakup olivnih vo- zičkov; vsem cenj. šiviljam ter se priporočam za nakup najnov- jših šivalnih strojev; vsem cenj. gospodom, mladim in starim ter se priporočam za nakup dvokoles in motorjev. — Vsem pa, ki imajo dvokoles in pnevmatike v slabem stanju, pa še to, da bo v novem letu ceneje pri- TRUBNA F. B. L., tovarna dvokoles, olivnih vozčkov LJUBLJANA, Karlova cesta 4	Veselo novo leto želi R. Luckmann trgovina z medicinskimi, vegetabi- lijami itd. Ljubljana, Ahacijeva c. 10.	Srečno novo leto želi Fran Lukič konfekcijska trgovina Pred Škofijo 13	Srečno in veselo novo leto želi Ivan Degan, založna podjetja, Ljubljana Dunajska cesta št. 17.	Srečno in veselo novo leto želi Dorčec & Boškaj, brivnica Ljubljana, Dalmatinova 13 (poleg hotela Štrkelj)

Veselo novo leto želi
Menjalnica Reicher & Turk
Ljubljana, Prešernova ulica št. 44/48.

Srečno in veselo novo leto
želi
Alojzija Gorjup
gostilna pri „Majarski“, Stara pot št. 1.

Karol Prelog
Trgovina galanterije, bombala, volne
in sukana
Ljubljana, Stari trg št. 12, Sv. Jekaba nabrežje št. 11.

Srečno in veselo novo leto
želi
Ivan Degan, založna podjetja, Ljubljana
Dunajska cesta št. 17.

Srečno in veselo novo leto
želi
Dorčec & Boškaj, brivnica
Ljubljana, Dalmatinova 13 (poleg hotela Štrkelj)

Veselo in srečno novo leto
želi vsem cenjenim gostom, prijateljem
in znancem ter se ob tem zahvaljuje
za dosedaj obisk in se priporoča za
nadaljno naklonjenost
Leon in Jani Poganič
kavarna in gostilna, Kolodvorska ul. 20.

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

Srečno
in veselo
novo leto

želi vsem svojim p. n.
odjemalcem

držba „ZORA“
Ljubljana
Dunajska cesta 33.

Vsem cenjenim obiskovalcem

kavarne „Zvezda“ restavracije in vinske kleti
želiva prav srečno novo leto

ter se priporoča za naklonjenost cenjenih gostov tudi v bodoče. — Priporočava posebno
novo ustanovljeno vinsko klet in kegljišče.

Z vsem spoštovanjem

Fran in Roza Krapež, Ljubljana, Kongresni trg.

Narodna tiskarna
v Ljubljani.

Franc in Pepca Slamič
gostilna in trgovina
z mešanim blagom
Glince štev. 213.

Srečno in veselo novo leto
želiva cenjenim gostom.

Mihael in Fani Kavčič
gostilničar vulgo „Svedrač“
Zg. Siška 125

Veselo novo leto
želita vsem velenjenim gostom,
prijateljem in znancem

Roza in Jože Cotic
gostilna
Martinova cesta

Veselo novo leto
želi

M. Sedej - Sirmad
modni salon
Ljubljana
Prešernova ulica štev. 3

Srečno in veselo novo leto
želi

R. Pušnik
konjski mesar in izdelovalec
salam, konjski trgovec
Ljubljana
Tržaška c. 2 — Rimska c. 19

Veselo novo leto
želi

Vinotoč Viktor Sedej
Kolodvorska 26
Slomškova ul. 2

Vida Cirman
trgovina z mešanim blagom
št. Vid nad Ljubljano

Srečno novo leto
želi
Anton Smole
železolivarna
Dobrova pri Ljubljani

Mihael Osolin
dobavitelj kremenčkovega
peska
Domžale

Rudolf Skulj
gostilna »pri Amerikancu«
Ljubljana, Florijanska ul. 20

Mihael Osolin
sedlar in trgovec s konji
Domžale

Lovro Cimperman in drug
(prej Leo Strukelj)
pekarna
Ljubljana, Poljanska c. 25

Viktor & Fani Korsika
semenarna in cvetlični salon
Ljubljana, Kongresni trg 3

Franc Erjavec
»Pri zlati lopati«
trgovina z železnino
Ljubljana, Valvazorjev trg 7

Kavarna, restavracija in bar

„EMONA“

Vsem cenjenim gostom
srečno novo leto!

Jan Fiala
kavarnar in restavratel



Josip Stupica
jermenar in sedlar
Ljubljana, Slomškova ulica št. 6.

Velika zaloga različnih vozov in
autogarage. konjskih oprem autogarage.

Spedicija in carinsko posredništvo

LUD. ŠEVAR vd., Rakek

želi svojim cenjenim klientom

srečno in veselo novo leto!

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim cenj. odjemalcem

„Fortuna“ trg. dr. Bizjak & Co.
Ljubljana, Krekov trg 7. (poleg Mestnega doma)
ter priporoča v nadalje svojo veliko izbiro emajlirane ku-
hinjske posode. Cene konkurenčne.

En gros Trgovcem znaten popust En detalj

Krznar in izdelovatelj čepic
Eligij Eber

Ljubljana, Kongresni trg št. 7.
V zalogi imam vrhovne kape: otroke, alekse
id. hoc, mufa, ovratnike. Moderniziram dam-
ske plače. Prevzemam vrhovne popravila

JOS. REICH

barvarija
kemična čistilnica
in pralnica perila
POLJANSKI NASIP 4

Veselo novo leto

vsem cenj. odjemalcem želi

Jakob Fligl

klopar
Ljubljana, Prešernova ul. 5

Pozor! Pozor!

Lesna
industrija.

Parna žaga z 2 polno-
jarmenikoma, krožnimi ža-
gami, stroji za izdelovanje
lesa, prevzema vsako koli-
čino okroglega, tesanega
lesa za žaganje ali oddejanje
po najnižjih dnevnih cenah
Brez konkurence!

Izvršuje vsa tesarska ter
v to stroko spadajoča dela:
strešne stoe, mostove, ve-
rande, stolpe itd.

Fran Martinec,
mestni tesarski mojster
Ljubljana, Prule št. 6
parna žaga Skofljica pri
Ljubljani tik kolodvora,

Srečno novo leto želi
vsem svojim odjemalcem trdka

„ALKO“, veletrgovina žganja d. z o. z.

LJUBLJANA

KOLIZEJ

1924

Naročajte Slovenski Narod!



Od hiše — do hiše

gro glas o izvrstni
kakovosti MILA „GAZELA“, ki se
odlikuje po svoji izdatnosti in obilnih penah.

Srečno novo leto želi svojim cenj. odjemalcem
pivovarna „Union“ d. d. v Ljubljani

Srečno novo leto 1924

želi vsem svojim

cenj. odjemalcem

prijateljem in znancem

Franc Dolinar
pekarija

Ljubljana
Pred Škofijo 11.

CENTRALA
LJUBLJANA
Kongresni trg 3

Agencija in reklamna družba z o. z.
ALOMA COMPANY
Zastopstva v vseh večjih inozemskih mestih

PODRUŽNICA
BEOGRAD
Vasinska ulica št. 21

Pisemski papir v kasetah in mapah Celjska opekarna

NARODNA KNJIGARNA

Ivan Cvetko
tovarniški zidarSKI mojster

danes, dne 28. decembra nenadoma umrl. Ponesrečil se je namreč pri svojem poklicu, v katerem je bil večak, za kar mu podjetje izreka priznanje in žaluje za izgubo svojega v resnici zvestega delavca.

Z neotolažljivo njegovo ženo in štirimi še nepreskrbljenimi otročiči sočustvuje in jim izreka iskreno sožalje.

Zidani most, 28. decembra 1923.

S tem naznanjam, da sem s 1. januarjem 1924 svojo opekarno v Sp. Hudinji zopet prevzela v lastni obrat in prosim, naj se dopisi in naročila naslavlajo samo na moj naslov.

Olga Jesenko (Unger-Wilmann)
Celje

Rabim 8239

ADRIA ADRIA

peci ni prašek in vanilin-s'adkor
ker je najboljši in domač izdelke

Prager Presse
za Jugoslavijo.

Ta najbolj informiran in najbolj razširjen dnevnik v Češkoslovaški republiki in v tujini stane za kraljevino SHS (radi znižanja poštnega tarifa) samo Din 40 — mesečno.

Najboljše trgovske in obrtniške informacije i. t. d. držav Male Antanie.

PRAVKAR JE IZSLA NOVA KNJIGA
KSAVER MESKO:

= Naše = življenje

Cena brošurani knjigi Din 18.—, po pošti Din 21.—.
Cena vezani knjigi Din 25.—, po pošti Din 28.—.

Narod. knjigarna, Ljubljana
Prešernova ulica 7.

Tvornica umetnega marmorja „LIPOLIT“ d. z o z.

Ljubljana **SLOMŠKOVA ULICA 19.** Ljubljana

Izdelovanje betonskih plošč v imitaciji marmorja v vseh barvah, s trajnim, vsem eruzijam kljubujočim blaskom.

Specielna uporaba za stenske obloge, plošče za pohištvo, sklepatne plošče, napisne plošče i. t. d.

Patentirano.
Edino podjetje te vrste v Jugoslaviji.

= Kože divjačine =
in to:

Uslc, kun, dihurjev, vider, za'cev ltd.
KUPUJEM ZA AMERIKO. PLACAM PO NAJVIŠJIM DNEVNIM CENAM!

Od 1. januarja se pobira v vseh večjih mestih **JUGOSLAVIJE, ITALIJE in BOLGARSKE**, in to: v Zagrebu, Gospiću, Lovincu, Ljubljani, Sarajevu, Banjaluki, Bos. Novem, Kotoru, Beogradu, Nišu, Skoplju, Sofiji in Trstu.

MAVRO FISCHER, SISAK
Telefon št. 86, 30 in 61.

Trgovski ravnatelj
za tvornico kovinskega blaga d. d. Zagreb

se išče za takojšnji nastop. Gospodje, jugoslovanski državljani, ki so že zavzemali enaka mesta, ter so srbohrvaščine zmožni v besedi in pisanju, naj pošljejo ponudbe znatnočno navedbo dosedanjega poslovanja, zahtevno plače in slika pod „W. D. 4106“ na

An. eksp. RUDOLF MOSSE, WIEN I, Seiblerstätte 2

MALI OGLASI

Za odgovore uprave naj se prišili 1 dinar.

Službe

Klavir podučuje
gospod. — Gre tudi na dom. Naslov pove uprava „Slov. Narod.“ 13.923

Modistinja,
dobra moč, se išče proti dobri plači. — Naslov pove uprava „Slovenskega Naroda.“ 13.899

Kot učenka
želi vstopiti v trgovino v mestu ali na deželi 15. letna deklica. — Ponudbe pod „Pridna/13.963“ na upravo „Slov. Narod.“

Knjižgovodkinja
bilanciasta, ohenem korespondentinja, popolnoma samostojna, išče odgovarjajoče mesto. — Ponudbe pod „Samostojna/13.970“ na upravo „Slov. Narod.“

Šivilja
se priporoča za šivanje krav, moškega in tudi ženskega perila. Popravila tudi staro perilo. — Naslov pove uprava „Slov. Narod.“ 13.972

Knjižgovodja,
perfektna, samostojna bilancist, dober organizator, slovenski, hrvaški in nemški korespondent. — Želi mesto. — Ponudbe pod „Dobre reference/14.000“ na upravo „Slov. Narod.“

Učenca
za trgovino z mečanim blagom ali samo špecerijo, ozir man-fakturo, 17 let stara, z dobrimi sprizevami šestrazredne ljudske šole, močna in zdrava, iz poštene hiše, se priporoča za takojšen nastop. Toradovne priave se prosijo na: Anton Škrbec, z. pošta Vranjsko 13.873

Gospodična,
nekaj nad 30 let stara, simpatična, neomadeževane preteklosti, blagorazna, se premoženjem, ki ji je osigurana popolna samostojnost, želi znanja iz izobraženim gospodom istih lastnosti, v starosti od 35 do 45 let v svrhu zakonske sreče. — Ponudbe pod „Miren dom/13.974“ na upravo „Slov. Narod.“

Dekle z dežele,
pridna in poštena, 20 let stara, želi mesta, kjer bi se lahko učila kuhati ter bi opravljala tudi vsa druga dela. — Ponudbe pod „Pridna/14.057“ na upravo „Slov. Narod.“

Korespondent
za italijanski, francoski in angleški jezik, ki bi pa event. opravljal tudi druga pisarniška dela, sprejme primerno mesto takoj ali pozneje. — Ponudbe pod „Tujji jeziki/14.058“ na upravo „Slov. Narod.“

Maserka
s koncesijo in zdravniškimi izpovedmi se priporoča za celotno in delno masazo. — Gre tudi za bolnišniško strežnico za celi dan ali nekaj ur. — Vpraša se: Rimska cesta 2/1 (pri Vodehu) od 12. do 2. ure. 14.020

Strojnik in ključavničar
Rabim za takojšnji nastop ali tekmo enega meseca zanesljivega strojnika z večletno prakso k novo urejeni žagi. — Ponudbe na: Karol Kovač, Stari trg pri Raketu. 14.047

Samostojen uradnik,
strokovnjak, z večletno prakso in dobrih referencami, sedaj pri večji lesni izvozni trdnici kot nakupovalec in prejemalec, želi premeniti službo. — Prevsame event. tudi vodstvo večje žage ali skladišča. — Ponudbe pod „Marljiv/14.048“ na upravo „Slov. Narod.“

Trgovina
z mečanim blagom na najprometnejšem kraju v Mariboru se za 1.000.000 dinarjev takoj proda. — Ponudbe pod „Ugodna prilika/13.995“ na upravo „Slov. Narod.“

Prodaj:
stara skrinja z vložki in omara (tabernakelj). — Naslov pove uprava „Slov. Narod.“ 14.029

Motorno kolo
„Wanderer“, dobro ohranjeno, se ceno proda. — Naslov pove uprava „Slov. Narod.“ 14.085

Proda se kredenca
za ohenico, razno drugo pohištvo, moška obleka, čevlji itd. — Ogladate: Reslića cesta 31/III od 10. do 11. od 3. do 6. ure. 14.033

Naprodaj:
črnski šivalni stroj naroko, šn moški površnik, nova salonska obleka in črne hlače. — Poizve se: Kolizejska ulica 12 (nasproti I. državne gimnazije). 14.034

Kot učenka
k boljši šivilji želi vstopiti 16 letna zdrava in poštena deklica. — Ponudbe na upravo „Slov. Narod.“ pod „Poštena/13.969“

Trg. pomočnik
mečane stroke, dober manufakturiar, prost vsajšine, se sprejme s 5. februarjem 1924 v službo. Ponudbe pod „Zvestost/13.928“ na upravo „Slov. Narod.“

Išče se noslovodja
za parno in vodno žago v Bosni. Kompetentni, popolnoma izveščani v lesni stroki in poslovanju na žagi z večletno prakso, naj pošljejo ponudbe s prepisi sprizev na upravo „Slov. Narod.“ pod „Poslovodja žage/14.051“

Učenka
za trgovino z mečanim blagom ali samo špecerijo, ozir man-fakturo, 17 let stara, z dobrimi sprizevami šestrazredne ljudske šole, močna in zdrava, iz poštene hiše, se priporoča za takojšen nastop. Toradovne priave se prosijo na: Anton Škrbec, z. pošta Vranjsko 13.873

Lena soba,
lepo opremljena, s eno posteljo, poselnim vohodim in električno razsvetljavo. — Naslov pove uprava „Slovenskega Naroda.“ 14.025

Odda se soba,
lepo opremljena, s eno posteljo, poselnim vohodim in električno razsvetljavo. — Naslov pove uprava „Slovenskega Naroda.“ 14.025

Opremljena soba.
lepa in velika, s poselnim vohodom ter električno razsvetljavo, se odda takoj enemu ali dvema gospodom. — Naslov pove uprava „Slovenskega Naroda.“ 13.965

Prodaj pekarno.
Naslov pove uprava „Slov. Narod.“ 13.989

Prodaj sežnjo 15 jehov bukovega gozda.
Les je zelo pripraven za ogelje in drva. — Oddajnost od postaje Podnart samo 6 km. — Vprašati: Grčić, Ljubljana, Tobačna 5. 13.885

Trgovina
z mečanim blagom na najprometnejšem kraju v Mariboru se za 1.000.000 dinarjev takoj proda. — Ponudbe pod „Ugodna prilika/13.995“ na upravo „Slov. Narod.“

Prodaj eno-nadstropno hišo
po zelo nizki ceni, obstoječo iz devetih stanovanj in 800 m² sveta, pridanajočega k hiši. — Franc Cerh, Novi Vodmat, Vodmatska ul. 4/a, Moate pri Ljubljani. 13.916

Čevljarji pozor!
Proda se čevljarska obrt s dvema strojema in vsem inventarjem — ob glavni ceni, na najbolji prometnem kraju, pripraven za trgovino ali ekaport. — Ponudbe pod „Lokal/13.999“ na upravo „Slov. Narod.“

Prodaj malo hišo
blizu rudnika Huda jama, tik ob cesti, za ceno 40.000 Din. — Vekoslav Perc, Sp. Ročica 126, p. Laško. 13.939

Prodaj:
Posestvo, tričetrt ure od Maribora, 34 or. arondirano, tri stanovanjske hiše, z vsemi pritliklinami, ceno 750.000 Din. — Posestvo 17 or. pri Mariboru, za 215.000 dinarjev; posestvo 11 or. 1 ura od Maribora, za 125.000 Din (32 or. travnika po 12.000 Din orla); žago z gostilno, trgovino, 6 or. zemljišča za 300.000 Din; hiše v mestu in vili s prostim stanovanjem od 100.000 do 500.000 Din; vile v Ljubljani, modernizirane leta 1920, s prostim stanovanjem po ugodni ceni; gostilna (1 nadstropna) hiša in trgovina v mestu za 400.000 Din; restavracija (1 nadstropna hiša) z zimskim begliščem, salonom, vrtnim tld v aradni mesta, ceno 550.000 Din. — Realiteta pisarna K. Troha, Maribor, Slovenska ulica 2. 13.729

Posojila
10.000 Din posojila izjem za dobo 6 mesecev proti dobrih obrestim. — Ponudbe pod „Jamstvo/13.998“ na upravo „Slov. Narod.“

Lokali
Zamenjam lokal
v centru mesta za stanovanje 1-2 sob s kuhinjo in pritliklinami, pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe na upravo „Slov. Narod.“ pod „Zamena/14.050“

Dopisovanje
Monsieur
cherche une chambre propre — si possible au centre — et donne en échange del leçons on de la conversation française. On ne converserait chez soi qu'en français. — Offertes sou Echange 14.056 an Journal de „Slov. Narod.“

Razno
Odda se led
površine 4.500 km². — Naslov pove uprava „Slov. Narod.“ 14.077

Vsak četrtak
divjega zajca, vsak petek sveže ribe, vsako soboto, nedeljo in praznik domače kolne pripravice gostilna Vldmar (Težak), Sv. Jakoba trg 5. 14.083

Preklic.
Podpisani preklicujem, da Marija Zorman ni rekla to, da ima še drugega poleg moža. 14.080 Ivan Binter.

Klavirje,
harmonije, godala, strune in potrhčine, na drobno in debelo. — M. Mušič, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6. 9892

Krojačica
Franja Šega-Bele
se priporoča ceni, damam. — Ljubljana, Poljanski nasip 34. 14.087

Javna drežba
trgovinske opravke se vrši dne 3. januarja ob pol devetih dopoldne. — Cesta na gorensko železnico št. 4. 14.010

Josip Andlovic
priporoča svojo zalogo pohištva; dobi se tudi na obroke. — Komenski ga ulica 28. 14.041

Kdo bi sprejel
novorojenčka v svo nakhro proti plačilu. — Ponudbe pod „Novorojenček/13.955“ na upravo „Slov. Narod.“

Simon Klimaneč,
Ljubljana, Šelenburgova ulica 6. Izdelujem obleke po meri in nainove sem kroju Jamčim za najlepše in najizdelavo. — V zalogi angleško in češko blago 12.900

Ribje olje,
zajemeno pristno, najboljše norveške znamke, došlo. — Lekarna Barčič, Karlovska cesta št. 2. — Direktni import iz Kristianijel 13.249

Vina,
prvovrednega namirnica za desertnega ter raskije (dronavice) iz lastnih vinogradov nudi. — Josip Balanta, posestnik, Rah, Dalmacija. — Cene brez konkurence. 13.879

Staro vino,
prvovratno, buteljčno — letnika 1921, iz listomskih in haložkih gorc, — dalje vino letnikov 1922, 1923, nudi. — V. Barčič, v drug v Ptuju. — Lastni vinogradi. 14.001

Za vrtnarstvo ali zelenjadarstvo
so da v našem ograjeno stavbišče na vogalu Maršmontove ceste in Tobačne ulice. Pogoj se izve do v vili „Zlatice“ na Cesti na Rožnik 14.035

Dežne plašče
„Waterproof“ (nepremočilive), gumij, pelerine za dame, prevlečene s svilno in usneno suknitke priporoča Drago Schwab, Ljubljana, Dvorci trg 3. 11.983

Premog
(trboveljski), d r v a, trda in mehka, žagana in cepljena, stalno v zalogi. — Premog in drva razvaja mo tudi v vrelah. — Načrtala sprejema H. Petrič, Gosposvetska cesta 16; telefon 343. 13.643

POZOR! PEKARJI!
Diamalt
tvornice Hauser in Sohota, Dunaj, Stadlan, pekarski sladni ekstrakt, je najboljši pekarsko sredstvo ter prekaša vse natele dosedanje nadomestke. — Cuvalite se slanih potvorh, naj bo prašek ali tekočinski „Diamalt“ — Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: Edvard Dušanec, Stronsmaverjeva ulica br 10, Zagreb 12.961

Inserati v „Malih oglaših“
imajo neoporečno velik peph v „Slov. Narod.“. Cena za prvih 20 besed 5.— Din, vsaka nadaljna beseda 30 para

MEDICINAL-COGNAC

Zahtevajte samo:

„Médicinal - Cognac“	z modrim križcem
„Jamaica - rum“	z modrim križcem
„Cognac - rum“	z modrim križcem
„Citron - rum“	z modrim križcem
„Médicinal - pelinkovac“	z modrim križcem
„Najfinejše crem - likerje“	z modrim križcem
„Slivovko“ in „brinjevec“	z modrim križcem

„ALKO“ LJUBLJANA.

MEDICINAL-COGNAC

Opekarnica Lajtersperg pri Mariboru
išče krajevne zastopnike za vse
večje kraje kraljevine S. H. S.

**Obnovite
naročnino!**

Potniki

pošteni, podjetni se sprejmejo za
visoke provizije za zelo dobro
vedno strojno in leane pred-
mete. Ponudba pod J. P. poštni
predel št. 12, Ptuj.

BAMA se najhitreje modernizira in
okusno počete z uporabo



lasnega
obročka

13555

Vredno velika izbira vpleti (kit).
Priporočam se za vsa lasna dela.
kako tudi za barvanje sivih las
s „L'Oreal Hené“, tudi v mod-
nih barvah.

M. PODKRAJSEK,
frizer za dame in gospode,
Sv. Petra cesta 32

Klavirska delavnica
R. WARBINEK Ljubljana
Miklošičeva ulica 8.

Popravilam in uglašujem klavirje
in harmonije strokovno in cenovno.

Pisalni stroji, potrebščine
Mehanična delavnica
(popravljalnica)

L. BARAGA, Ljubljana,
Šelenburgova ulica 6-L

Prvovrstno brivsko
in
toaletno milo

kolinsko vodo, kožno kremo,
šminke, puder, vazelino, parfume,
naučak in vodo za umivanje gla-
ve, barve in mazila za lase, pra-
šek in pasto za zobe, ustno vodo,
ter lasne mrežice, enostavne in
dvojne, priporočam

Parfumerija „Strmol“
Ljubljana, Pod Tranco 1

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Priporočamo na veliko in malo
galanterijo, nogavice, razne sukanec, gumbe,
čipke, vezeno, sprehajalne palice, kravate,
srajce, čevljarke in krojaške potrebščine.

Najnižje cene. Postrážba točna.

ELEKTRARNE I POZOR I
POZOR I INSTALATERJI

izolirane in gole bakrene žice, Bergmannove cavi (Berg-
mannsöhren) kakor ves instalacijski material ter elektro-
motorji po najnižjih tovarniških cenah. — Največje za-
loge v Sloveniji.

Mazuran & Comp., Ljubljana
Dunajska cesta 33. Telefon 266 in 223.

Najboljši potašilni kuni! Najboljša sigurnost proti ognju.

B. O. B. tvornica bet. blagajn
d. d. sistem „Thörig“ VUKOVAR.

Brzjavke „BOB“ Vukovar. Tel. interurb. št. 56.

Proizvaja in dobavlja tako po nizkih cenah vse velikosti
blagajn iz jeklenega betona, omara za dokumente, treserskih
vrat itd. v Generalno zastopstvo in samoprodajo za državo SHS

ARMIN GOLDSTEIN,
agentura in komisijonarna delavnica,

Brzjavni naslov KOMISIONALE. Tel. interurb. št. 11.

Zastopstva in depo:

L. K. PANK, Topličin vnanje 19, BEOGRAD.
Eduard KRAUS, Novi Sad, Kralja Aleksandra ul.
„REKA“, Trgov. podružje, NOVI-VRBAS.

Najboljša sigurnost proti vnanju. Najboljša sigurnost proti ognju.



Najboljše, najtrpežnejše žarnice

Generalno zastopstvo
Brown Boveri.

**Iščemo za takojšen nastop izvežbanega, zmožnega
potnika**

ki bi potoval za Hrvatsko in Slavonijo. Gospodje z znanjem stroke imajo
prednost. Oferte z lastnoročnim rokopisom in eventualne prepise spričeval
in fotografijo je poslati na

BALKAN INTERNATIONAL KOMMERCE KOMP.
R. Wiesler & Co.

Odeljenje: „Rico Werke“ d. d. Most filiala Novi Sad.

Prodaja vsakovrstne vate in obvez, kirurških gumov, kakor tudi steklenih predmetov za
higijeno in lečenje ter opreme in predmete za bolnice, lekarne in laboratorije.

Medjimurski konji

poltežki in čisto težki konji in kobile za vprego
in odgoj za gospodarstva in tovarne stoje stal-
ne za prodajo pod najkulantnejšimi pogoji pri

E. Vajda, Čakovec
veletrgovina s konji

Medjimurje, Jugoslavija

Brzjavni: Vajda, Čakovec

Telefon interurban 59, 4

Modistke

spretno, za nov modni salon se sprejmejo.

Le prvovrstne moči naj se osebno predstavijo pri tvrdki

Marija Götzl

Zidovska ulica šte. 8.

OMEGA

To je ura za
vse življenje!



Licitacija.

Generalna direkcija državnih železnic u
Beogradu raspisala je za dan 10. januara 1924.
ofertnu licitacijo za izradu zgrade Minister-
stva Saobraćaja u Beogradu.

Pobliži podatki mogu se dobiti za vrijeme uredov-
nih satova kod građevinskog odeljenja Generalne direk-
cije državnih železnica u Beogradu.

Samo 14 dni!

Perle za gospode, kravate,
naramnice, rokavice, noga-
vice itd. prodaja z

10-20% popustom

A. Šinkovic nasl. K. Soss,
Ljubljana, Mostni trg 19.



Sivne stroje
EXCELLA

s 10-letnim jamstvom

najboljši
izdelek
kupite
najceneje
pri tvrdki

Se doželi in
novo leto
10%
popusta

J. GOREC

LJUBLJANA, palača Ljubljanske kreditne banke

Prostovoljna javna dražba.

Nepremičnine v Zagrebu, v neposredni bližini tram-
waya, obstoječe iz urejene livarne železa in kovin, s po-
trebnim inventarjem ter pritlične hiše s stanovanjem na
raspolago iz 2 sob in pritlikin, se prodaja potom prostov-
oljne dražbe, ki se bo vršila dne 4. januarja 1924
ob 9. dopoldne na licu mesta v Cernomeru br. 41.

Pogoji dražbe in pojasnila se dobe v pisarni od-
vetnika dr. Vladimira Vidmana, Zagreb, Meduličeva
br. 21, med 3. in 6. uro popoldne.

Najboljše manufakturno blago kupite pri

Oblačilnici za Slovenijo, r.z.z o.z. v Ljubljani.

CENTRALNO SKLADIŠČE v palači „Vzajemne posojilnice“ na Miklošičevi cesti nasproti knjižarne
Bamberg. — PODRUŽNICI za prodajo na drobno se nahajate v Stritarjevi ulici št. 5 in na Dunajski
cesti št. 29. — Telefon šte. 550.

Kdor kupi dobro blago, plača dvakrat; kdor kupi dobro blago dvakratni dobiček! — Samo uravnoteženi tekstilni izdelki! — Velika izbira!

BELGIJSKI PASTUHI (žrebci)

Kao svaku godinu tako će biti i u mesecima januaru i februaru naredne
godine uvoženi iz Belgije prvoklasni originalni belgijski pastuhi (žrebeci) u rasplodno
svrhu te će se uz moguće najniže cijene na prodaju izložiti.

Predbilježbe na ove pastuhe (žrebeci) molim kod mene čim prije prihvatiti.
Isto stoje prvoklasni medjimurski konji za upreg stalno na raspolaganje p. n.
kupcima. —

Sa razjašnjenjem molim se obratiti na tvrtku

VELETRGOVINA
KONJIMA

E. VAJDA, ČAKOVEC

Medjimurje, Jugoslavija

Brzjavni naslov: VAJDA ČAKOVEC.

Interurb. telef. br. 59, 4, 3.